

362.55
5
9092

ΕΥΡΗΣΙΔΟΥ

Μ Π Δ Ε Ι Α

ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ,

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΖΟΝΤΩΝ,

ΥΠΟ

Ν. ΖΕΝΕΥΡΑΚΗ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΡΜΟΥ.

(κατά την ὁδὸν Εὐριπίδου, πλησίον τοῦ ἀμαξοστασίου)

—ο—

1 8 6 2.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

Πρὸς κατάληψιν τοῦ παρόντος μύθου ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἀνακαλέσῃ τις εἰς τὴν μνήμην του τὰ περὶ Ἰάσονος καὶ τῆς τῶν Ἀργοναυτῶν ἐκστρατείας λεγόμενα ὑπὸ Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου καὶ Οὐαλερίου Φλάκου· ἐπειδὴ οὕτω γενομένου γνωστοῦ ὁποίας εὐεργεσίας εὐηργέτησε τὸν Ἰάσονα ἢ Μῆδεια, ὁποία πίστει, ἐλπίδι καὶ ὄρκῳ μετ' αὐτοῦ συνεζεύχθη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦλθε, προφανεστέρα μὲν ἢ τοῦ Ἰάσονος ἀχαριστία καὶ ἀναίδεια καθίσταται, ὅστις, μετὰ τόσας εὐεργεσίας, τὴν σύζυγον, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ τὴν ζωὴν του αὐτὴν ὤφειλε, ψευδεὶ προσφάσει ἀπέπεμπε· δικαιότερα δὲ ἢ ὄργῃ καὶ ἡ σκληρότης τῆς Μηδείας κρίνεται.

Ἡ κυρία πρᾶξις τοῦ παρόντος δράματος εἶναι ἡ τιμωρία τῆς ἀπιστίας τοῦ Ἰάσονος· ἐπεισόδιον δὲ ἡ τοῦ Αἰγέως ἐμφάνισις. Τῆς ἀρχικῆς πράξεως δευτερεύουσαι πράξεις εἶναι αἱ ἐφεξῆς πέντε.

Ἐπιθέσεις τῆς πρώτης πράξεως.

(στίχ. 1—212)

Ἡ Τροφὸς τῆς Μηδείας, ἐξελθοῦσα εἰς τὴν αὐλειον πύλην τῶν δόμων θρηνεῖ διὰ τὰ τῆς δεσποίνης τῆς δεινὰ, ἐκθέτουσα ὅλην σχεδὸν τὴν τοῦ δράματος ὑπόθεσιν· ἐν τούτῳ δὲ ἐπιστρέφει ὁ Παιδαγωγὸς ἐκ τοῦ περιπάτου μετὰ τῶν παιδῶν, καὶ μαθὼν τὴν αἰτίαν τοῦ θρήνου αὐτῆς τῇ λέγει, ὅτι ἂν ἡ δέσποινα δι' αὐτὰ τὰ μικρὰ δυστυχήματα πράττη οὕτω, τί μέλλει νὰ πράξῃ μαθοῦσα ἄλλο τι μεγαλείτερον, ὅπερ παρακληθεὶς λέγει τῇ Τροφῷ. Ἐκ τῆς συνομιλίας δὲ ταύτης τῆς Τροφοῦ πρὸς τὸν Παιδαγωγὸν ὁ κίνδυνος φαίνεται ἐπαυξάνων, ὅστις ἀπὸ τῆς ὠργισμένης Μηδείας ὄχι μόνον ἐπὶ τὸν Κρέοντα καὶ τὴν Γλαύκην

(διότι τούτους ἐχθρούς καλεῖ ἡ Τροφός, σ. 90), ἀλλ' ἔτι κατὰ τῶν τέκνων ἐπίκειται, τραχυτέρας τῆς Μήδειας μελλούσης νὰ γίνῃ ἅμα μαθούσης τὴν ἐξορίαν αὐτῆς. Διὰ θρηνητικῶν λόγων ἡ Μήδεια ἑαυτὴν ἐλεεινολογοῦσα τοὺς τε παῖδας καὶ τὸν πατέρα καταρᾶται καὶ ἔσῳθεν στενάζει· ὁ δὲ Χορὸς συμπάσχων στέλλει τὴν Τροφὸν καὶ τὴν μετακαλεῖ ἀπὸ τοῦ οἴκημά της. Ὅθεν περιέχει αὕτη ἡ πρᾶξις τὴν προσδοκίαν μεγαλειτέρων πραγμάτων· διὸ αἱ ψυχαὶ τῶν θεατῶν προσεκτικώτεροι πρὸς ὑποδοχὴν καθίστανται.

Ἐπίθεσις τῆς δευτέρας πράξεως.

(214—445.)

Προβαίνει ἡ Μήδεια καὶ προσκλαίεται τὴν τύχην της πρὸς τὸν Χορὸν. Ἐν τούτῳ ἐπιφαίνεται ὁ Κρέων καὶ τὴν προστάζει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν πόλιν, ἐκθέτων τὰς αἰτίας δι' ἃς ἐξορία ζημιῶ αὐτὴν, δηλ. τὸ μέγα μῖσος αὐτῆς καὶ τὰς ἀπειλὰς καὶ τὰς μαγικὰς ἐνέδρας, ὧν ἕνεκεν ἑαυτῷ καὶ τοῖς οἰκείοις φοβεῖται. Ἡ Μήδεια, ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐκβάλῃ τὸν τύραννον τοῦ φόβου καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ τὰς κακὰς ὑποψίας, λέγει ὅτι οὐδὲν κακὸν πρέπει νὰ φοβῆται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ ξένου καὶ ἐγκαταλελειμμένου γυναιίου, καὶ ὅτι μᾶλλον ἐκ τοῦ φθόνου τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ἀνοίας γίνεταί, ὥστε οἱ σοφοὶ καὶ πολλῶν τεχνῶν εἰδήμονες νὰ διαβάλλωνται. Τέλος μὴ κατορθώσασα νὰ μείνῃ, ὑπέκειν εἰς τὴν βίαν καὶ ὑπόσχεταί νὰ φύγῃ, μιᾶς ἡμέρας μόνον χρόνον αἰτοῦσα πρὸς παρασκευὴν τῶν τῆς φυγῆς ἀναγκαίων. Τῆς αἰτήσεως δὲ ταύτης τυχοῦσα, εὐθὺς ἡ Μήδεια μετὰ τὴν τοῦ Κρέοντος ἀναχώρησιν, τὰ πάντα ἤδη ἀσφαλῆ νομίζοντος, σκέπτεται περὶ τῆς ἐκδικήσεως, καὶ αὕτη ἑαυτὴν πρὸς πρᾶξιν ἀνοσιωτάτου κακούργηματος παρακινεῖ. Ὁ Χορὸς μέμφεται τὴν τοῦ Ἰάσονος ἀπιστίαν καὶ τὴν τῆς Μήδειας ζωὴν καὶ συμφορὰν ἐλεεινολογεῖ.

Ἐν ταύτῃ τῇ πράξει παρατηρητέον πόσον κινδυνώδης καὶ ἐπιφοβὸς γίνεταί ὀργὴ κεκρυμμένη, καὶ σιωπηλῶς μὲν ἐνδομύχως ἐκφλογεμένη, ἰλαρότητι δὲ φιλίας κεκαλυμμένη. Εἰς δὲ τὸν

Κρέοντα καθοράται βάρβαρός τις ἄρχοντας ἐπιείκεια, ὅστις μετὰ πολλοῦ κόμπου καὶ ἀπειλῶν εἰς ἐξορίαν νὰ ὑπάγῃ διατάττει τὴν Μήδειαν· διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου οὐχ ἦττον ἐχθρὰν ποιεῖ τὴν πρότερον ἐχθρὰν γυναῖκα.

Ἐπίθεσις τῆς τρίτης πράξεως.

(στίχ. 446—868.)

Ἡ τρίτη πράξις δύο περιέχει· πρῶτον τὴν μετὰ τοῦ Ἰάσονος συνομιλίαν τῆς Μηδείας, ἐν ἣ θαυμασίως ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν θεατῶν τίθεται ἡ τραχύτης καὶ σκληρότης ἐκείνης, τούτου δὲ ἡ αἰσχύνη, ὅστις τὴν αἰσχίστην πράξιν του παντὶ τρόπῳ νὰ αἰτιολογήσῃ καὶ κεχαρισμένην παραστήσῃ ἐπιθυμεῖ. Εἶτα τὴν ἀπροσδόκητον ἔλευσιν τοῦ τῶν Ἀθηνῶν τυράννου Λιγέως, καὶ τὴν μετὰ τῆς Μηδείας συνομιλίαν, ἐξ ἧς ὁ Λιγέως μαθὼν τὰ κατ' αὐτὴν δυστυχήματα ξενίαν ὑπόσχεται, ἀνθ' ἧς εὐεργεσίας ἡ Μήδεια αὐτὸν ἐντίμως μετὰ τοῦ Χοροῦ λόγοις ἐξυμνεῖ. Περιέχει ἔτι αὕτη ἡ πράξις δύο Χοροὺς, ὧν ὁ πρῶτος καταράται τοὺς ἀνοήτους ἔρωτας, οἵτινες πολλῶν κακῶν, συμφορῶν καὶ ἀθλιότητων αἰτία εἶναι, τοὺς δὲ μετρίους καὶ ἐντίμους συνιστᾷ· ὁ δὲ δεῦτερος Χορὸς ἐπαινεῖ τὰς Ἀθήνας, ὡς γῆν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας, εἶτα τὴν Μήδειαν ἀπὸ τοῦ φόνου τῶν τέκνων ἰσχυρῶς ἀποτρέπει.

Ἐπίθεσις τῆς τετάρτης πράξεως.

(στίχ. 869—1120.)

Ἡ Μήδεια ἐπίτηδες εὐνοίαν ὑποκρίνεται, ἥτοι ἐγχρίνει τὴν τοῦ Ἰάσονος πράξιν, καὶ ἐπὶ ταῖς πρότερον λοιδορίας μετανοεῖ, ἵνα εὐκολώτερον αὐτὸν καὶ τὴν νέαν σύζυγον βλάβῃ, καὶ οὕτω ἐκδικηθῇ. Ἐπαινεῖ αὐτὴν ὁ Ἰάσων, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ νὰ ἐμμένῃ νοθετεῖ. Ὑπόσχεται πρὸς τούτοις ὅτι παντὶ σθένει θέλει παρακαλέσει τὸν Κρέοντα καὶ τὴν Γλαύκην νὰ μείνωσιν οἱ παῖδες καὶ νὰ δεχθῇ ἡ Γλαύκη τὰ δῶρα, ἅπερ ἡ Μήδεια ἐπεθύμει νὰ στείλῃ αὐτῇ. Ἡ Μήδεια παρασκευάζει τὰ δῶρα ἐμβάψασα

αὐτὰ φαρμάκοις (ἅτινα τὸν ὄλεθρον εἰς τὴν νέαν σύζυγον καὶ εἰς τὸν Κρέοντα ἐμελλον νὰ φέρωσι) καὶ δίδει αὐτὰ εἰς τοὺς παῖδας, συνοδευομένους ὑπὸ τοῦ Παιδαγωγοῦ, νὰ τὰ φέρωσιν εἰς τὴν νύμφην. Ὁ Χορὸς οὐκ ἀγνοῶν τί μηχανᾶται ἡ Μήδεια, τὴν μέλλουσαν συμφορὰν θρηνεῖ. Ἐν τούτῳ ὁ Παιδαγωγὸς ἐπιστρέφει καὶ ἀναφέρει εἰς τὴν Μήδειαν ὅτι τὰ πάντα εὐθυμα εἶναι, ὅτι ἡ βασίλισσα ἰλαρῶ προσώπῳ ἐδέχθη τὰ δῶρα καὶ εἰς τὰ τέκνα ἐπέτρεψε νὰ μείνωσιν εἰς τὴν Κόρινθον, ὅπερ τὴν Μήδειαν ὄχι ὀλίγον δυσαρρεστεῖ, ἐπειδὴ αὐτὴ ἐπεθύμει νὰ ἀκούσῃ τὸν ὄλεθρον αὐτῆς, ὄνπερ μετ' οὐ πολὺ ἤκουσεν. Εἶτα ἡ Μήδεια καθ' ἑαυτὴν ἐν σφοδροτάτῃ διαμάχῃ οὔσα ἂν πρέπει νὰ φονεύσῃ τοὺς παῖδάς της ἕνεκεν τοῦ πρὸς τὸν Ἰάσονα μίσους, παρέχει τὸν τύπον τῆς φιλοστοργίας διαμαχόμενον πρὸς τὴν ὀργὴν καὶ ἐκδίκησιν.

Ἐπίθεσις τῆς πέμπτης πράξεως.

(στίχ. 1121—1419)

Ἡ τελευταία αὐτῆς πράξις μεγίστην ἔχει τὴν ἐπίτασιν. Διότι πρῶτον ὁ ἄγγελος διηγεῖται εἰς τὴν Μήδειαν τὴν ἀπώλειαν τῆς νέας συζύγου καὶ τὴν τοῦ Κρέοντος, οὗτινος οὐδὲν ἄλλο εὐχαριστώτερον ἠδύνατο νὰ ἀγγελθῆ τῇ φαρμακευτρίᾳ. Ἡ Μήδεια καίτοι ὑπὸ μόνου τοῦ συλλογισμοῦ τοῦ ἀποτροπαίου ἐγκλήματος ἀναπηδᾷ, ὅμως τὸν τῆς φύσεως νόμον κατανικήσασα αὐτὴ ἡ ἰδία τὰ τέκνα της φονεύει. Ὁ Ἰάσων, μαθὼν τὸν τῆς Γλαύκης καὶ τοῦ Κρέοντος ὄλεθρον, ἤρχετο πρὸς καταδίωξιν τῆς Μηδείας καὶ υπεράσπισιν τῶν τέκνων του, φοβούμενος μὴ ἕνεκεν τοῦ τῆς μητρὸς τῶν ἐγκλήματος πάθωσιν ὑπὸ τῶν πολιτῶν, παρὰ τοῦ Χοροῦ ὅμως μαρθάνει ὅτι καὶ αὐτὰ σιδήρῳ ἐφρονέθησαν ὑπὸ τῆς σκληρᾶς λαίνης· ὅθεν μεγίστη λύπη καταληφθεὶς, διὰ τοῦ μόνου τρόπου ὅστις αὐτῷ ὑπελείπετο, δηλ. διὰ πικρῶν λόγων καὶ παραπόνων, τὴν Μήδειαν δρακοντίοις ἄρμασιν ὄχουμένην ὑβρίζει.

Υ Π Ο Θ Ε Σ Ι Σ.

Ίάσων εἰς Κόρινθον ἔλθων, ἐπαγόμενος καὶ Μήδειαν, ἐγγυᾶται τὴν Κρέοντος, τοῦ Κορινθίων βασιλέως, θυγατέρα Γλαύκη πρὸς γάμον. Μέλλουσα δὲ Μήδεια φυγαδεύεσθαι ὑπὸ Κρέοντος ἐκ τῆς Κορίνθου, παραιτησαμένη μίαν ἡμέραν μείναι, καὶ τυχοῦσα, μισθὸν τῆς χάριτος δῶρα διὰ τῶν παιδῶν πέμπει τῇ Γλαύκῃ ἐσθῆτα καὶ χρυσοῦν στέφανον, οἷς ἐκείνη χρησαμένη διαφθείρεται· καὶ ὁ Κρέων δὲ, περιπλακείς τῇ θυγατρὶ, ἀπόλλυται. Μήδεια δὲ, τοὺς ἑαυτῆς παῖδας ἀποκτείνουσα, ἐφ' ἄρματος δρακόντων πετερωτῶν, ὃ παρ' Ἡλίου ἔλαβεν, ἐποχος γενομένη ἀποδιδράσκει εἰς Ἀθήνας, κάκεισε Αἰγεί τῷ Πανδίωνος γαμεῖται. Φερεκίδης δὲ καὶ Σιμωνίδης φασίν, ὡς ἡ Μήδεια ἀνεψήσασα τὸν Ίάσονα νέον ποιήσεις. Περὶ δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Αἴσονος ὁ τοῦ Νόστου ποιήσας φησὶν οὕτως·

Αὐτίκα δ' Αἴσωνα θῆκε φίλον κόρον ἠβώοντα,
γῆρας ἀποξύσασ' εἰδυῖται πραπίθεσσι,
φάρμακα πάλλ' ἔψουσ' ἐπὶ χρυσαίοισι λέθυσιν.

Αἰσχύλος δ' ἐν ταῖς *Διονύσου Τροφοῖς* ἱστορεῖ, ὅτι καὶ τὰς Διονύσου τροφοὺς μετὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἀνεψήσασα ἐνεοποίησε. Στάφυλος δὲ φησὶ, τὸν Ίάσονα τρόπον τινὰ ὑπὸ τῆς Μηδείας ἀναιρεθῆναι· ἐγκτελεύσασθαι γὰρ αὐτὴν ὑπὸ τῇ πρύμνῃ τῆς Ἀργούσας αὐτὸν κατακοιμηθῆναι, μελλούσης τῆς νεὸς διαλύεσθαι ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐπιπεσοῦσης γοῦν τῆς πρύμνης τῷ Ίάσωνι, τελευτῆσαι αὐτόν.

(Τὸ δρᾶμα δοκεῖ ὑποβαλέσθαι παρὰ Νεόφρονος διασκευάσεως, ὡς Δικαιάρχος τε περὶ τοῦ Ἑλλάδος βίου, καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ὑπομνήμασι· μέμφονται δὲ αὐτῷ τὸ μὴ πεφυλακέναι τὴν ὑπόκρισιν τῇ Μηδείᾳ, ἀλλὰ πεσεῖν εἰς δάκρυα, ὅτε ἐπεβοῦλευσεν Ἰά-

ή.

σони και τῇ γυναικί. Ἐπαινείται δὲ ἡ εἰσβολή, διὰ τὸ παθητικῶς
ἄγαν ἔχειν, και ἡ ἐπεξεργασία, μηδ' ἐν νύπαισι, και τὰ ἐξῆς.
Ὅπερ ἀγνοήσας Τιμαχίδασ τῷ ὑστέρω φησὶ πρώτῳ κεχρησθαι,
ὡσ και Ὅμηρος,

εἴματά τ' ἀμφίεσσα θυώδεα και λούσσα.)

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΤΡΟΦΟΣ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.

ΜΗΔΕΙΑ.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΔΩΝ.

ΚΡΕΩΝ.

ΙΑΣΩΝ.

ΛΙΓΕΥΣ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ΠΑΙΔΕΣ ΜΗΔΕΙΑΣ.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΜΗΔΕΙΑ.

ΤΡ. Εἶθ' ὄφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος
Κόλχων εἰς αἶαν κυανέας Συμπληγάδας,
μηδ' ἐν νάπαισι Πηλίου πεσεῖν ποτε
τυμηθεῖσα πεύκη, μηδ' ἐρετμῶσαι χέρας
ἀνδρῶν ἀρίστων, οἳ τὸ πάγχρυσον δέρος

5

Εἰς τὴν σκηνὴν, παριστῶσαν τὸ ἐν Κορίνθῳ δῶμα τῆς Μηδείας, πρῶτον πρόσωπον ἔρχεται ἡ Τροφὸς αὐτῆς, ἥτις πρὸς ἀνακούφισιν τῆς μεγίστης λύπης, ἣν ἠσθάνετο ἕνεκεν τῆς λυπηροτάτης καταστάσεως τῆς δεσποίνης τῆς, ἀφήσασα αὐτὴν μόνην ἐντὸς τῶν θαλάμων, ἐξῆλθεν εἰς τὴν αὐλειὸν πύλν τῶν δῶμων (ὄρα στίχ. 50 καὶ ἐξῆς), καὶ μόνη οὔσα πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἀποτείνεται (ὄρα στίχ. 57, καὶ ἐξῆς) ὀδυρομένη διὰ τὰ τῆς δεσποίνης τῆς δεινά, καὶ οὕτω μονολογικῶς ὄλην σχεδὸν τὴν τοῦ δράματος ὑπόθεσιν ἐκθέτει.

Στ. 4. Εἶθ' ὄφελε (ἐχρεώσεται) νὰ μὴ διαπτῆ ποτε τὸ σκάφος τῆς Ἀργοῦς τὰς κυανῆς Συμπληγάδας· ὁπλ. εἶθε νὰ μὴ διεπῆρ τάχιστα ἡ Ἀργὸς τὰς κυν. Συμπλ. καὶ ἦρχετο εἰς τὴν Κολχίδα. — Τὸ «ὄφελε» συχνότατα εὐρίσκεται ὡς ἐπιφύημα εὐκτικόν, ἐνταῦθα ὅμως εἶναι ῥήμα, ἐπεὶ δὲ ἔπεται τὸ ἀπαρέμφατον «διαπτάσθαι». — Ἐγράφε «διαπτάσθαι» καὶ

ἄχι διαπλεῦσαι, ἵνα ἐκφράσῃ ὅτι ἡ Ἀργὸς τάχιστα ὡς πτηνὸν διεπέρασε τὰς κυανῆς Συμπληγάδας. — «Ἀργοῦς σκάφος» περίφρασις ἀντὶ τῆς «Ἀργῶ». — «κυανέας Συμπλ.» αὐτὰ ἐκαλοῦντο καὶ Σύνδρομάδες (Θεοκρ. Εἰδ. 11', 22.) καὶ Πλαγκταί, ἔτι Φόρκου πύλαι (Σχολ. Θεοκρ.) καὶ ἀπλῶς Κυάνειαι (Ὀμήρ. Ὀδυσ. Μ, 61' Ἀπολλ. Ῥοδ. Β', 317.—Ἀπολλ. Α', 9' 22). Αἱ πέτραι αὐταὶ κεῖνται ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ κλείουσαι τὸν Βόσπορον.

Στ. 3. καὶ 4. μηδὲ ὄφελεν ἡ πεύκη πεσεῖν. Ἀπλ. εἶθε νὰ μὴ ἐκόπτετό ποτε πεύκη ἐκ τοῦ Πηλίου ὄρους πρὸς κατασκευὴν τῆς Ἀργοῦς. — «μηδὲ ἐρετμῶσαι» μηδὲ ὄφελεν ἡ πεύκη ἐρετμῶσαι (κώπη ὀπλίαι) τὰς χ. ἀν. ἀρ. Ἀπλ. καὶ εἶθε νὰ μὴ κατεσκευάζοντο ἐκ τῆς πεύκης τοῦ Πηλίου ὄρους κώπαι πρὸς χρῆσιν τῶν Ἀργοναυτῶν.

Στ. 5. Ἡ μὲν κοινὴ γραφὴ εἶναι «ἀνδρῶν ἀρίστων», ὁ δὲ Ποσειδῶν καὶ ἄλλοι κατ' ἔγκρισιν καὶ τοῦ Ἑρμάννου ὑπέ-

4

Πελοία μετῆλλον. οὐ γὰρ ἂν δέσποιν' ἐμῆ
Μήδεια πύργους γῆς ἔπλευσ' Ἰωλκίας,
ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ' Ἰάσωνος,
οὐδ' ἂν κτανεῖν πείσσασα Πελοιάδα· κόρας
πατέρα κατῴκει τήνδε γῆν Κορινθίαν
ζῆν ἀνδρὶ καὶ τέκνοισιν, ἀνδάνουσα μὲν
φυγῆ πολιτῶν ὧν ἀφίκετο χθόνα,
αὐτὴ τε πάντα ζυμφέρουσ' Ἰάσωνι,

40

θεσαν « ἀνδρῶν ἀριστέων », τὴν εἰκόσιν των ταύτην στηρίζοντες εἰς τοῦτο, ὅτι παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Ῥοδίῳ καὶ ἄλλοις ποιηταῖς εἰ Ἀργοναῦται « ἄνδρες ἀριστοεῖς » ὀνομάζονται. Ἐκ τούτου ὅμως ἔν ἐπιταί ὅτι οὕτω πρέπει πάντοτε νὰ ὀνομαζῶνται, ἀφοῦ μάλιστα ὑπὲρ τῆς κοινῆς γραφῆς « ἀρίστον » λαμπροτάτην μαρτυρίαν ἔχομεν τὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου ἐν βιβλ. Α', 9, 46· « Καὶ χρομένῳ ὁ θεὸς αὐτῷ (τῷ Ἰάσωνι) πλεῖν ἐπέτρεψε συναθροίσαντι τοὺς ἀρίστους τῆς Ἑλλάδος » « πάγχρυσον ». Ὁ Πίνδαρος ἐν Πυθ. Α', 68. λέγει « τὸ πάγχρυσον νάκος κριτοῦ ».

Στίχ. 6. « Πελοία μετῆλλον » ἐκόμισαν τῷ Πελοία κατὰ δικταγὴν του. Ἡ δοτικὴ Πελοία εἶναι δοτ. ἡλικὴ ἐκφράζουσα τὴν βούλησιν (ὄρα Σ. Α. Π. ἡ. ὅ ε.). Ὅμοιόν χωρίον τι εὑρίσκει καὶ ἐν Αἰγντ. Σοφοκλ. 404β. « Μενέλαος α ᾠ » δὴ τόνδε πλοῦν ἐστείλαμεν. — « οὐ γὰρ ἂν... », εἰ γὰρ τὰ ἀνωτέρω οὐκ ἐγένοντο, οὐκ ἂν ἔπλευσεν ἡ ἐμῆ δέσποινα Μήδεια πρὸς τοὺς πύργους τῆς Ἰωλκίας γῆς... οὐδ' ἂν κατῴκει τήνδε γῆν Κορινθίαν, πείσσασα Πελοιάδας κόρας κτανεῖν τὸν ἑαυτῶν πατέρα. Περὶ τοῦ φόνου τοῦ Πελοίου ὄρα Ἀπολλοδ. Α', 9, 9.

Στ. 7. « πύργους ἔπλευσε » = τῷ πρὸς πύργους ἔπλευσε. Παρὰ ποιηταῖς πολλάκις ἡ ἀπλῆ αἰτιατικὴ ἐκφράζει τὴν

εἰς τόπον κίνησιν.

Στίχ. 8. « ἔρωτι... ἐκπλαγεῖσ' » ἐκπλαγεῖσα κατὰ τὸν θυμὸν ἔρωτι Ἰάσωνος (ὅπ' ἔρωτος πρὸς τὸν Ἰάσωνα), κοινῶς χάσασα τὸν νοῦν της, ξεμυκλιθεῖσα ἀπὸ τὸν πρὸς τὸν Ἰάσωνα ἔρωτά της. Κατωτέρω ἐν στίχ. 639 « θυμὸν ἐκπλήξασ' ἑτέροις ἐπὶ λέκτροις ». Ἐν Ἰππολ. 38 « στένουσα κἀκεπληγμένη κέντροις ἔρωτος ». — Ἐν Ἑλέν. 4417. « τοῦ πρόσθεν ἀνδρὸς χάριστιν ἐκπεπληγμένην ». Ἐν Συμποσ. Ξενοφῶντ. Α', 23· « ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐκπλαγέντα ». Ἐν ἄπαις τούτοις τοῖς χωρίοις τὸ « ἐκπλαγεῖσα, ἐκπεπληγμένη... » ἰσοδυναμεῖ τῷ χυδαῖσσι « ξεμυκλιθεῖσα, χάσασα τὸν νοῦν της... »

Στίχ. 14 καὶ ἑξῆς. « ἀνδάνουσα μὲν » ἀνδάνουσα μὲν (εὐάρεστος μὲν οὖσα) τοῖς πολιταῖς εἰς ὧν τὴν χθόνα ἀφίκετο φυγῆ, αὐτὴ τε (κατὰ) πάντα συμφέρουσα (συμπράττουσα) Ἰάσωνι. — « πολιτῶν » ἀντὶ πολιταῖς ἐγένετο καθ' ἑλξιν, μεταθέσεως γενομένης. — Εἰς τὸ « ἀνδάνουσα μὲν » ἀνταποκρίνεται τὸ « νῦν δ' ἐχθρὰ πάντα (ἐρί) », ὅχι, εἰς τὴν μετοχὴν ἀνταποκρίνεται ῥημα, ὅπερ εἶναι σύνθετος. Δουκιαν. Ἰακουμ. § 41, « ἄλλ' ἐπὶ τὸν Ὀλυμπον ἀναβῆς, καὶ ὡς ἐνθην μάλιστα κούφως ἐπισιτισμένους, τὸ λοιπὸν ἔτεινον εὐθὺς τοῦ αὐρανοῦ, τὸ μὲν πρῶτον « ἰλιγγιῶν » ὑπὸ τοῦ βῆθους, μετὰ δὲ « ἔφερον » καὶ τοῦτο εὐμαρῶς. »

ἥπερ μέγιστη γίγνεται σωτηρία,
 ὅταν γυνή πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῆ·
 νῦν δ' ἐχθρὰ πάντα, καὶ νοσεὶ τὰ φίλτατα.
 προδοῦς γὰρ αὐτοῦ τέκνα δεσπότιν τ' ἐμήν
 γάμοις Ἰάσων βασιλικοῖς εὐνάζεται,
 γήμας Κρέοντος παῖδ', ὃς αἰσυμνᾷ χθονός.
 Μήδεια δ' ἡ δύστηνος ἠπιμασμένη
 βοᾷ μὲν ὄρκους, ἀνακαλεῖ δὲ δεξιᾶς,
 πίστιν μέγιστην, καὶ θεοῦ μαρτύρεται
 οἴας ἀμοιβῆς ἐξ Ἰάσονος κυρεῖ.

45

20

Στ. 44. « ἥπερ » ὅπερ μέγιστη γίγνεται σωτηρία, ὅταν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα μὴ διχοστατῆ. Τὸ « ἥπερ » ἐτίθη ἀντὶ τοῦ « ὅπερ » αὐτῶ καὶ ἐν Ἴων. στίχ. 937 « πρόσθερον ἄντρον, ὡς Μακρὰς κικλήσκωμεν » ἀντὶ « ὁ Μακρὰς... » Καὶ παρ' Ὀμήρ. Ἰλ. Γ, 39· « Ἀλκὴν δ' οὐ τοι δῶκεν, ὅ, τε κράτος ἐστὶ μέγιστον... ἀντὶ « ἦτε »· δηλ. ἡ ἀναφορ. ἀντ. συνειφώνησε κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ κατηγορευμένου. Τὴν Ὀμήρειον γινώσκων « Οὐ μὲν γὰρ τοῦδε κρείσσον καὶ ἄρειον, ἢ ὅ' ὄμοσφρονέοντε νοήμασιν ὀλιγον ἔχλητον Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή » Ὀμήρ. Ὀδυσ. Ζ, 182, ὁ Εὐριπίδης ἐκφράζει διὰ τοῦ « ἥπερ... διχοστατῆ ».

Στίχ. 46. « τὰ φίλτατα » Δηλ. τώρα πλέον ὁ Ἰάσων εἶν ἀγαπᾷ τὰ τέκνα καὶ τὴν σύζυγον, ὡς πρότερον, ἔχων τὸν νοῦν εἰς τὴν νέαν νόμφνην. Κυρίως « φίλτατα » λέγονται τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν, εἶτι δὲ ὁ σύζυγος τῆς συζύγου, ὡς ἐνταῦθα, καὶ ἐν Ἡρακλεῖ Μαινομ. 514. τέλος πᾶς τις συγγενῆς καὶ τὰ μέγιστα ἀγαπώμενος.

Στίχ. 49. γήμας τὴν Κρέοντος θυγατέρα, ὅστις βασιλεύει τῆς γῆς (δηλ. τῆς Κορίνθου). Ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Γ', 40 περὶ πολιτικῶν λέγει περὶ τοῦ αἰσυμνῆ ταῦτα « τρίτη δὲ βασιλεία, ἣν αἰσυμνηταῖαν προσκαρρεύουσιν· αὐτῆ δ' ἔστιν αἰρετὴ ἡ

τυραννίς » καὶ ἐν Γ', 9, 5· « δύο μὲν οὖν εἶδη ταῦτα μοναρχίας· ἕτερον δὲ, ὅπερ ἦν ἐν τοῖς ἀρχαίοις « κλησιον, οὗ καλοῦσιν αἰσυμνήτας· ἐστὶ δὲ ταῦτο, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, αἰρετὴ τυραννίς, διαφέρουσα δὲ τῆς βαρβαρικῆς οὐ τῷ μὴ κατὰ νόμον, ἀλλὰ τῷ μὴ πάτριος εἶναι μόνον ». Τοιοῦτον αἰσυμνήτην ἐκεῖ καλεῖ τὸν Ηιπτακόν.

Στίχ. 21. βοᾷ μὲν ὄρκους (οὗς αὐτῆ ὄρκισθη, ὅτι ἐκ τῆς Κολχίδος ἤγαγεν), ἀνακαλεῖ δὲ τῆς δεξιᾶς (ὅτι ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν δεξιάν του χεῖρα), ὅπερ εἶναι μέγιστη πίστις, καὶ μαρτύρεται τοῦ θεοῦ· ἐπὶ τῇ ἀμοιβῇ, οἴας ἐξ Ἰάσονος κυρεῖ.

« δεξιᾶς » Ἑτέρ. γρ. « δεξιᾶς πίστιν μέγιστην » καὶ ὑπὲρ ταύτης μὲν τῆς γραφῆς ἔχομεν τὸ τοῦ Σοφοκλ. ἐν Οἰδίπ. ἐπὶ Κολ. 1632 « ὄς μοι χερὸς σὺς πίστιν ἀρχαίαν τέκνοισ » καὶ ἐν Φιλοκτ. 810 « ἐμβαλλε χερὸς πίστιν ». Ἡ γραφὴ ὅμως « δεξιᾶς, πίστιν μέγιστην » φαίνεται ὀρθότερα· διότι προσηγομιῆς τῆς λέξεως « ὄρκους » ὀρθότερον εἶναι νὰ ἔπηται « δεξιᾶς », ἐπειδὴ αἱ λέξεις αὗται πολλάκις τίθενται παραλλήλως, ὡς ἐν τῇ ἐν Αὐλίδ. Ἰφιγ. 58· « ὄρκους συνάψαι δεξιᾶς τε συμβαλεῖν Μνησπῆρος ἀλλήλοισι κτ. ». Καὶ παρὰ Ξενοφῶντι ἐν Κύρ. Παιδ. Ε', 4. § 21· « Οὐ γὰρ δὴ αὐτὸς γε ἄπειμι· ἀλλὰ καὶ Ἰρακίσις

κείται δ' ἄσιτος, σῶμ' ὑφείσ' ἀλγηδόσι,
 τὸν πάντα συντήκουσα δακρύσις χρόνον, 25
 ἐπεὶ πρὸς ἀνδρὸς ἦσθετ' ἠδικημένη,
 οὔτ' ὄμ.μ' ἐπαίρουσ' οὔτ' ἀπαλλάσσουσα γῆς
 πρόσωπον· ὡς δὲ πέτρος ἢ θαλάσσιος
 κλύδων ἀκούει νοθετουμένη φίλων·
 ἦν μὴ ποτε στρέψασα πάλλευκον δέρην 30
 αὐτὴ πρὸς αὐτὴν πατέρ' ἀποιμώζῃ φίλον
 καὶ γαίαν οἴκουσ θ', οὔς προδοῦσ' ἀφίκετο
 μετ' ἀνδρὸς, ὅς σφε νῦν ἀτιμάσας ἔχει.
 ἔγνωκε δ' ἢ τάλαινα συμφορᾶς ὕπο
 οἶον πατρώας μὴ ἀπολείπεσθαι χθονός. 35
 στυγαὶ δὲ παίδας, οὐδ' ὑρῶσ' εὐφραίνονται.
 δέδοικα δ' αὐτὴν μὴ τι βουλευσῆ νέον·
 βαρεῖα γὰρ φρήν, οὐδ' ἀνέξεται κακῶς

τοὺς ὄρκους καὶ τὰς δεξιὰς, ἃς ἔδωκα, ἐμπεδώσω κτλ. »

Στίχ. 25. Τὸν χρόνον θεωρεῖ ὡς κηρὸν, διό λέγει « τὸν πάντα... δακρύσις » ἄλλ. πάντοτε κλαίουσα, ἐπειδὴ εἶδεν ὅτι ὑπὸ τοῦ οὐζύγου τῆς ἠδικητικῆς.

Στίχ. 28. « ὡς δὲ πέτρος... φίλων » ἄλλ. ποσὸς δὲν ἀκούει τῆς τῶν φίλων νοθεσίας. Ὁμοία παρρησιώσις ὑπάρχει καὶ ἐν Ἀνδρῶν. 537 « Τί με προσπίπτεις ἄλλαν πέτραν ἢ κῆμα λιταῖς ὡς ἱκετεύων; » καὶ ἐν Ἰππολ. 304· « πρὸς τὰδε αὐθαδέστερα Ἰγνῶν θαλάσσης ».

Στίχ. 30. « ἦν μὴ... » ἀνωτέρω ἐν στίχ. 27. εἶπεν ὅτι πάντοτε ἔχει τὸ ὄμ.μ.μ. προσκλωμένον εἰς τὴν γῆν καὶ μένει ἀκίνητος, ἐνταῦθα δὲ προσθέτει « ἦν μὴ » ἐκτός ἐάν ποτε στρέψασα τὸν κατάλευκον λαμόν τῆς, κτλ.

Στίχ. 33. « ἀτιμάσας ἔχει » Ἄττικῶς ἀντὶ τοῦ « ἠτίμησε ». Ἐν ταῖς τοιαύταις περιγραφαῖς γίνεσθαι συμπλοκὴ τοῦ ἐνεστώτος ἐν ταῦτῳ καὶ παρελθόντος.

Σοφοκλ. Ἄντιγ. 22 « Τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ». Εὐριπ. Βάκχ. 302 « Ἀρεὸς τε μοῖραν μεταλαβὼν ἔχει τινά ». Ἑκατθ. 4013 « πέπλων ἐντός ἢ κρύψασ' ἔχεις; ».

Στίχ. 35. Ὅποιον ἀγαθὸν εἶναι τὸ νῆ μὴ ἀναχωρῆ τις ἀπὸ τῆς πατρικῆς γῆς. « μὴ ἀπολείπεσθαι » Ἐτ. γρ. μὴ ἠπολείπεσθαι.

Στίχ. 37. « δέδοικα δ' αὐτὴν... » Ὁ τρόπος αὗτος τῆς ἐκφράσεως (ἦτοι ἢ ἔλ. ξις αὐτῆ, ἥτις εἶναι συχητὴ) ἄριστα παριστᾶ τὴν ψυχὴν τῆς Τροφῶδ' τεταραγμένην διὰ τὰ συμβησόμενα κακὰ ἐπειδὴ βέβαια νῆς ἀτάραχος καὶ ψυχρὸς ἠθέλεν ἐκφρασθῆ οὕτω « δέδοικα δὲ μὴ τι αὐτὴ βουλευσῆ νέον. » ὄρα καὶ στίχ. 39, 252, 283.

Στίχ. 38. Διότι ἡ φρήν αὐτῆς εἶναι βαρεῖα. πρῶ. Σοφοκλ. Ἄντιγ. στίχ. 763· « Νουῖ δ' ἔστι τηλικούτος ἀλγηδῶς βαρῆς », ἐνθα ὁ Ἑρμῆωνος λέγει « βαρῆς » ἀφ' οὗτινος βαρῆ τι πρέπει νὰ φοβόμεθα,

πάσχουσ' ἐγὼδα τήνδε, δαιμαίνω τέ νιν
 μὴ θηκτόν ὦση φάσγανον δι' ἥπατος,
 σιγῇ δόμους εἰσβάσ', ἐν' ἔστροται λέχος,
 ἢ καὶ τύραννον τόν τε γήμαντα κτάνη,
 κᾶπειτα μείζω συμφορὰν λάβη τινα'
 δεινὴ γάρ· οὔτοι βραδίως γε συμβαλὼν
 ἔχθραν τις αὐτῇ καλλίνικον οἴσεται.
 ἀλλ' οἶδε παῖδες ἐκ τρόχων πεπαυμένοι
 στείχουσι, μητρὸς οὐδὲν ἐννοούμενοι
 κακῶν· νέα γὰρ φροντίς οὐκ ἀλγεῖν φιλεῖ.

40

45

ΠΑΙ. παλαιὸν οἶκον κτήμα δεσποίνης ἐμῆς,
 τί πρὸς πύλαισι τήνδ' ἄγους' ἐρημίαν
 ἔστημας, αὐτὴ θεομένη σαυτῇ κακὰ;

50

Στίχ. 40—42. Ἐνταῦθα σκοτεινῶς πως προλέγει τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶσι. Τὸ προλέγειν τὰ μέλλοντα εἶναι σύνθετος τῷ Εὐριπίδῃ.—«αἰν' ἔπου.—«καὶ τύραννον...» ἢ καὶ τὴν τύραννον, τὴν βασιλόπαιδα (δηλ. τὴν Γλαύκην) καὶ τὸν νυμφευθέντα (τὸν Ἰάσονα) φρονεῖση, καὶ ἔπειτα μείζονα κακῶ περιπέση πρὸς τῷ ἦδη μεμισήσθαι ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος.

Στίχ. 44—45 «οὔτοι βραδίως γε...» Δηλ. ὁ ἐχθρὸς αὐτῇ καταστάς δὲν θέλει ἐξέλθει εὐκόλως νικητής.—«συμβαλὼν ἔχθραν.» ἐχθρὸς αὐτῇ καταστάς· καὶ κατοτέρω 321 «φίλοι φίλοισι συμβάλλουσιν ἕριν». Ἡλεκτ. 903· «ἀσπόνδοισι γὰρ Νόμοισιν ἔχθραν τῷδε συμβέβληκται.»

Στίχ. 45 «καλλίνικον οἴσεται» αὕτη μὲν εἶναι ἡ κοινὴ γραφὴ, ὑπὲρ ἧς ἔχομεν τὸ τοῦ Πινδάρου χωρίον «καματοθέων δὲ πλαγὰν ἄκος ὑπερὶν ἐν γε βαθυπέδῳ Νεμέξ τὸ καλλίνικον φέρει» Πινδ. Νέμ. Γ', 47. Ὁ δὲ Περρόνος τὴν τοῦ Μουρίτου εἰκοσίαν παραδέχεται· ἐν τῷ κεκμηένῳ ἔθηκε «καλλίνικον ἄσεται» ἥτις ἀρκετὰ μὲν λαμπρὰ εἶναι, τοῦτου ὅμως ἔνεκεν δὲν πρέπει νὰ προτιμηθῇ τῆς κοινῆς γραφῆς.

Στ. 46. Φαίνεται ὅτι ὁ Παιδαγωγὸς μετὰ τῶν παίδων εἶχεν ἐξέλθει εἰς περίπατον, ἵνα τὰ παιδιά διασκεδάσῃ τρέχοντα. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν στιγμὴν ἡ Τροφὸς ἰδοῦσα αὐτὰ ἐπιστρέφοντα, λέγει τὸ «ἀλλ' οἶδε . . . στείχουσι». Οὔτω συντακτικόν τὸ χωρίον «ἀλλ' οἶδε παῖδες ἐκ τρόχων στείχουσι, πεπαυμένοι τρόχων». Τὸ «τρόχων» ὁ Ἡρόδοτος ἐρμηνεύει διὰ τοῦ δρόμων.

Στίχ. 48. «νέα φροντίς...» Δηλ. διότι οἱ παῖδες δὲν συνεβίβουσι νὰ λυπῶνται τὸ «νέα φροντίς» σημαίνει ἡ τῶν παίδων ψυχὴ· ὡς καὶ παρὰ Πινδάρῳ ἐν Ὀλυμπ. Β', 78 τὸ «νέαις ἐν ἀέθλοισι» σημαίνει ἐν ταῖς ἀγῶσι τῶν νέων». Λυσ. περὶ Ἄπομ. § 46. «τοὺς ἐτι· νέους καὶ νέαις ταῖς διανοαῖς χρωμένους.»

Στίχ. 49. Ὁ παιδαγωγὸς ἰδὼν τὴν Τροφὸν μόνην εἰς τὴν πύλην περίλυπον καὶ ψιθυρίζουσαν λέγει, ὡ παλαιὸν κτήμα τῶν οἴκων τῆς ἐμῆς δεσποίνης (ὡ παλαιότητα δούλη τῆς ἐμῆς δεσποίνης).

Στίχ. 51. «θεομένη» Ὁ Εὐστάθιος ἐν Ἰλ. Δ λέγει «τοῦ δὲ θρόος προὑπόκειται ῥῆμα τὸ θρέω, ἦγον οὖν θορύβῳ βαῶ,

- πῶς σοῦ μόνη Μήδεια λείπεσθαι θέλει;
- ΤΡ. τέκνον ὅπαδὲ πρέσβυ τῶν Ἰάσονος,
χρηστοῖσι δούλοις ἔμφορὰ τὰ δεσποτῶν
κακῶς πιτνόντα καὶ φρενῶν ἀνθάπτεται.
ἐγὼ γὰρ εἰς τοῦτ' ἐκβέβηκ' ἀλγηδόνος,
ὡσθ' ἡμερός μ' ὑπῆλθε γῆ τε κούρανθ
λεῖξαι μολούσῃ δεῦρο δεσποίνης τύχας.
- ΠΑΙ. οὐπω γὰρ ἡ τάλαινα παύεται γόνων;
- ΤΡ. ζηλῶ σ' ἐν ἀρχῇ πῆμα κούδέπω μεσοῖ.
- ΠΑΙ. ὦ μωρός, εἰ χρὴ δεσπότης εἰπεῖν τόδε·
ὡς οὐδὲν οἶδε τῶν νεωτέρων κακῶν.

55

60

ἢ λαλῶ, εἶον « πάθεα θροσμένης » καὶ Εὐ-
ριπ. Ἰηπολ. 363 « θροσμένη σαυτῆ κακά »·
ἐκ δὲ τοῦ θροσ συνήρκαται ὁ θροσ, ἐξ αὐ-
τῶν δὲ ὁ ἀθροσ καὶ ὁ ἄθροσ ».

Στίχ. 52. « πῶς... » Πῶς θέλει νὰ μὲνῃ
μόνη χωρὶς σοῦ ἡ Μήδεια; Ἄλλ. 407.
« Νέος ἐγὼ, πάτερ, λειπομαι φίλος μο-
νόστολός τε ματρὸς. » Ὀμήρ. Ἰλιάδ. Ι, 437.
« Πῶς ἂν εἴπει' ἀπὸ οὐδο, φίλον τέ-
κος, αἰθε λιποίμην οἴος; »

Στ. 54. Αἱ δυστοχίαι τῶν δεσποτῶν
εἶναι συμφορὰ, λυπηρὸν κακόν, τοῖς χρη-
στοῖσι δούλοις, καὶ τὰς φρένας (τὴν καρ-
δίαν αὐτῶν τῶν δούλων) ἐγγίξουσιν. Γνώ-
μη εἶναι ὅτι οὗτοι φρονεῖ πιστοὶ δούλοι
εἶναι, οὗς ἡ τῶν δεσποτῶν συμφορὰ ἔχει
ὀλιγώτερον λυπεῖ ἢ ἡ ἴδια αὐτῶν· διότι
τοῦτο εἶναι τὸ δεῖγμα τοῦ δουλικῆς σε-
βασμοῦ καὶ ἀγάπης. Τῶν τοιούτων ὅμοι
δούλων ὁ ἀριμύς λίαν σμικρὸς εἶναι, δι-
ότι κατὰ τὴν παροϊμίαν « ὅσους δούλους
ἔχομεν, τόσους ἐχθροὺς ἔχομεν ». Καὶ ὁ
Ζεὺς ὅσους τῆ δουλείῃ ὑπέβαλε, τοῦτους
κατὰ τὴν Ὀμήρου μαρτυρίαν τὸ ἦμισυ
τοῦ νοῦ ἀφῆρασε.

Στ. 56—58. Διότι ἐγὼ εἰς τοιοῦτην
λύπην κατήντησα, ὡς ἐπιθυμία ἦλθεν εἰς
ἐμέ, κτλ. — « μολούσῃ » ἐνθῷ προσηγείται
αἰτ. « με » ἔπεται δοτ. « μολούσῃ » Ἡ
τοιοῦται ἐναλλαχῇ τῆς πτώσεως δὲν εἶναι

σπανία. Εὐρ. Ἰριγ. 491. « ἄλλος τέ μ'
ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης Ἐσθλῆς συγ-
γένειαν ἐνοσομένο ». Φιλίππ. « ὡς ἡμερός
μ' ὑπῆλθε γῆ τε κούρανθ Λέξαι μολόντι
τούψον ὡς ἐσκεύακα ».

Στίχ. 59. Ὁ Παιδαγωγὸς ὡς ἀνθρω-
πος εἰδὼς τὰ τοῦ βίου δυστοχήματα καὶ
ἐπομένους ψυχροτάτη ἔμκατι πάντα θεω-
ρῶν ἐρωτᾷ « οὐπω γόνων », ἡ δὲ Τροφὸς
παραξενευθεῖσα διὰ τὴν ἐρώτησίν του αὐ-
τὴν τῷ ἀποκρίνεται « ζηλῶ σε » σὲ ζηλεύω
(ἐπιθύμω καὶ ἐγὼ νὰ εἶχον τὸν νοῦν
σοῦ) ἡ δυστοχία εἶναι εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ
ἀκόμη δὲν ἐφθασεν εἰς τὸ μέσον (διό, πῶς
ἐρωτᾷς ἂν ἔτι θρηνεῖ).— Πρὸς τὸ « ζη-
λῶ σε » δύναται νὰ παραβληθῇ τὸ Πλα-
τόνιον « Εὐδαίμων εἶ » Πλ. περὶ Πολ.
σελ. 422. « Ε. Εὐδαίμων εἶ, ἦν δ' ἐγὼ,
ὅτι οἶσι ἄξιον εἶναι ἄλλην τινα προσεπειν
πάλιν ἢ τὴν τοιαύτην, οἷαν ἡμεῖς κατα-
σκευάζομεν. »

δεσποίνης τύχας. Ἐπ. γρ. Μινδαίας
τύχας.

Στίχ. 61. ὦ μωρὰ, ἂν πρέπει νὰ ὀνο-
μάσω οὕτω τὴν δεσποίνην.— « δεσπότης »
πολλάκις τίθεται ἀρσενικῶν γένος ἀντ'
θελ. καὶ πληθυντ. ἀριθ. ἀντ' ἐνικου· ὅρα
καὶ τὴν εἰς Ἰηπόλυτον σημείωσιν τῆς
ἡμεῖς ἐκδόσεως, στίχ. 6.

Στίχ. 62. « ὡς οὐδὲν » πόσον οὐδὲν.

ΤΡ. τί δ' ἔστιν, ὦ γεραιέ; μὴ φθόνει φράσαι.

ΠΑΙ. οὐδέν μετέγνων καὶ τὰ πρόσθ' εἰρημένα.

ΤΡ. μὴ, πρὸς γενείου, κρύπτε σύνδουλον σέθεν·
σιγὴν γάρ, εἰ χρή, τῶνδε θήσεται πέρι.

65

ΠΑΙ. ἤκουσά του λέγοντος, οὐ δοκῶν κλύειν,
πεσοῦς προσελθών, ἔνθα δὴ παλαίτατος
θάσσουσι, σεμνὸν ἀμφὶ Πειρήνης ὕδωρ,
ὡς τοῦςδε παῖδας γῆς ἔλᾶν Κορινθίας
σὺν μητρὶ μέλλοι τῆςδε κοίρανος χθονὸς
Κρέων. ὁ μέντοι μῦθος εἰ σαφὴς ὄδε,
οὐκ οἶδ' αὖ βουλοίμην δ' ἂν οὐκ εἶναι τόδε.

70

ΤΡ καὶ ταῦτ' ἴασιον παῖδας ἐξανέζεται
πάσχοντας, εἰ καὶ μητρὶ διαφορὰν ἔχει;

75

ΠΑΙ. παλαιὰ κινῶν λείπεται κηδευμάτων,
κοῦκ ἔστ' ἐκεῖνος τρῖςδε δώμασιν οἶλος.

Στίχ. 64. « μετέγνων » μετενόησα καὶ
καὶ διὰ τὰ πρόσθεν εἰρημένα.

Στ. 65. « μὴ κρύπτε » δηλ. φανέρωσον
αὐτὰ εἰς τὴν πρόσθεν σύνδουλόν σου (ἐμέ).

Στίχ. 66 « σιγὴν » διότι, εἴαν ἦναι
ἀνάγκη, θέλω σιωπῆσαι αὐτὰ.

Στίχ. 67. ἤκουσά τινος λέγοντος τὰ
κατωτέρω (στίχ. 70. « ὡς τοῦςδε παῖδας
κτλ. ») — « οὐ δοκῶν κλύειν » μὴ φαινό-
μενος ὅτι ἀκούω.

Στίχ. 68. « πεσοῦς » ἐκ τοῦ γιγνο-
μένου ἐν τινι τόπῳ πολλὰκις ἠνομήζεται
ὁ τόπος, ὡς ἐνταῦθα « πεσοῦς προσελ-
θών » σημαίνει προσελθὼν τὸν τόπον, ἔνθα
παίζουσιν οἱ κυβευταὶ τοὺς πεσοῦς (κύ-
βους). Καὶ ἐν Ἰφιγ. ἐν Ταυρ. 969 τὸ
« ψήφον παρ' αὐτὴν » σημαίνει πλυσίον
τοῦ Ἀρείου πάγου.

Στ. 69. « Πειρήνης »· περὶ τῆς πηγῆς
ταύτης ἴδε Πaus. Β', 3, καὶ Στράβ. Η'.

Στίχ. 70—73. ἤκουσά τινος λέγοντος
ὡς ὁ Κρέων ὁ τύραννος τῆςδε χθονὸς μέλ-
λει ἔλᾶν ἀπὸ τῆς Κορινθίας γῆς τοῦςδε

τοῦς παῖδας σὺν μητρὶ.— « σαφὴς » ἀλη-
θής.— « οὐκ εἶναι τόδε », δηλ. οὐκ εἶναι
ἀληθὴ τὸτόσον τὸν μῦθον.

μέλλοι. Ἠπ. γρ. μέλλει.

Στίχ. 74—75. καὶ ἐξανέζεται Ἰάσιον
παῖδας πάσχοντας ταῦτα (ἢ πάσχουσιν
οἱ παῖδές του ταῦτα). Ἡ αὐτὴ σύνταξις
καὶ παρ' Ἡρακλ. 967. « Καὶ ταῦτα δό-
ξανθ' ὕλλος ἐξηνέσχετο; » καὶ Ἄνδρομ.
201. « Ἡ τοὺς ἐμοῦς τις παῖδας ἐξανέζεται
φθίνας τυράννουσ ὄντας; » — « μητρὶ διαφο-
ρὰν ἔχειν » λέγεται « διαφέρεισθαι τινί » καὶ
« διαφορὰν ἔχειν τινί ». Οὕτω « μέμψασθαι »
καὶ « μομφὴν ἔχειν τινί » Ὀρέσ. 4069.
« ἔριν ἔχειν ». Ἰφιγ. Α. 484. « χόλον ἔ-
χειν » Ἐκάβ. 4118.

Στίχ. 78—79. εἰ τῷ παλαιῷ κακῷ
(τοῦτο δὲ εἶναι ὅτι ὁ Ἰάσιον τὴν τοῦ Κρέ-
ωντος θυγατέρα ἐψημε) νέον κακὸν (τὴν
ἀπόφασιν τοῦ Κρέωντος τοῦ νὰ διώξῃ αὐ-
τὴν ἀπὸ τῆς Κορίνθου) προστίσομεν.—
« ἐξηνηλιακίαι » καταπαδαί. Ἡ μετα-
φορὰ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς πλοῖσις ἀντλοῦντων.

- TR. ἀπωλόμεισθ' ἄρ', εἰ κακὸν προσοίσομεν
νέον παλαιῶ, πρὶν τόδ' ἐξηνητηκέναι.
- ΠΑΙ. ἀτὰρ σύ γ', οὐ γὰρ καιρὸς εἰδέναι τόδε
δέσποιναν, ἡσύχαζε καὶ σίγα λόγον. 80
- TR. ὦ τέκν', ἀκούεθ' οἷος εἰς ὑμᾶς πατήρ;
ὄλοιτο μὲν μὴ δεσπότης γὰρ ἔστ' ἐμός'
ἀτὰρ κακός γ' ὢν εἰς φίλους ἀλίσκεται.
- ΠΑΙ. τίς δ' οὐχὶ θνητῶν; ἄρτι γινώσκεις τόδε,
ὡς πᾶς τις αὐτὸν τοῦ πέλας μᾶλλον φιλεῖ,
οἱ μὲν δικαίως, οἱ δὲ καὶ κέρδους χάριν,
εἰ τοῦσδε γ' εὐνῆς οὐνεκ' οὐ στέργει πατήρ;
- TR. ἴτ', εὖ γὰρ ἔσται, δωμάτων ἔσω, τέκνα.
σύ δ' ὡς μάλιστα τοῦσδ' ἐρημώσας ἔχε,
καὶ μὴ πέλαζε μητρὶ δυσθυμουμένη. 85
- TR. ἴτ', εὖ γὰρ ἔσται, δωμάτων ἔσω, τέκνα.
σύ δ' ὡς μάλιστα τοῦσδ' ἐρημώσας ἔχε,
καὶ μὴ πέλαζε μητρὶ δυσθυμουμένη. 90

*Ορχ Εὐριπ. Τρωάδ. 433. «δέκα γὰρ ἀν-
αλήσας ἔτη (θνητόντι δέκα ἐτῶν κόπους
ἀντήλας, ὑποστάς) Πρὸς τοῖσιν ἐνάδ' ἴ-
ξεται μόνος πάτραν».

Στ. 80. εἰδέναι τόδε. Ἡ κοινὴ γρ. εἰ
δέναι τάδε.

Στ. 81. λόγον. Ἐτ. γρ. λόγους; ἐξαυ-
τῆς δὲ τῆς γοαφῆς ἐγεννήθησαν αἱ γρ.
«λόγους» «λόγος».

Στ. 83. «ὄλοιτο μὲν μὴ» δὲν δέσμαι μὲν
ἴνα ἀπολεσθῆ, ἐπειδὴ ἐμός δεσπότης εἶναι,
ὅμως κακίστος πρὸς τοὺς φίλους ἀλίσκεται
ὢν.— Ἡ Τρωφὸς συλλογισθεῖσα ὅτι αὐτὸς
καθ' οὗ ἔμελλε νὰ καταρασθῆ κύριός της
εἶναι, τὴν γλώσσάν της περιορίζει καὶ
ἐλαφροτέρας λέξει τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ
ἐπιπλήττει.

Στίχ. 85—88. τίς δὲ τῶν θνητῶν οὐ
φιλεῖ μᾶλλον ἑαυτὸν τοῦ πέλας; ἄρτι
γινώσκεις τόδε... φιλεῖ... «καὶ κέρδους
χάριν» (ἀδικῶς).—«εἰ τοῦσδε γ'...», ἂν
εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ πατήρ (ὁ Ἰάσων) τοὺς
παῖδας δὲν ἀγαπᾷ ἕνεκα τοῦ νέου γάμου.
Σχολ. Τῆ δὲ διανοίᾳ ταύτῃ καὶ ἐν Κρι-

σφόντη κέχρηται εὐτως· «Ἐκεῖνο γὰρ
πέπονθα ὅπερ ἅπαντες βροτοί· Φιλῶν μᾶ-
λιστα ἐμκαυτὸν οὐκ αἰσχύνομαι.—«ἄρτι γι-
νώσκεις.» Ἐνεστώσ ἀντὶ παρελθόντος.
Ὅμοίως «ἄρτι μαθηθῆναι» Ἄлк. 940.

«τίς οὐχὶ θνητῶν; ἄρτι γινώσκεις τόδε.»
Περὶ τοῦ χωρίου τούτου ταῦτα λέγει ὁ
Σχολικιστὴς, ἅπερ παρὰ πάντων σχεδὸν
ἐνεκρίθησαν «Οὕτως ἀναγνωστέον· τίς
δ' οὐχὶ θνητῶν; καὶ στικτέον· εἶτα ἀπὸ
ἄλλης ἀρχῆς· ἄρτι γινώσκεις τόδε. Διὸ
καὶ μετὰ τοῦ σ γραπτέον, οἷον· τίς οὐκ
ἔστι κακός εἰς φίλους; εἶτα τὸ, ἄρ-
τι γινώσκεις τόδε· οἷον, ἄρτι γινώσκεις
ὅτι ἑαυτοὺς μᾶλλον φιλοῦσιν ἢ τοὺς πέ-
λας. Οἱ δὲ ὑποκρίται τοῦτο ἀγνοήσαντες
τὸ τῆς ἀντιδιαστολῆς, μετατίθεασιν εἰς
τὸ τίς δ' οὐχὶ θνητῶν τοῦτο γινώσκει σα-
φῶς;

Σ. 89. τὸ «εὖ γὰρ ἔχει» εὐχομένη λέγει·
ἐπὶ καλῶ εἶθε νὰ ἀποδῇ τὸ νὰ εἰσαί-
θῃτε ἔσω τῶν δωμάτων.—«ἐρημώσας ἔχε»
χωρίσας τῆς μητρὸς· αὐτοὺς ἀπόκρυψον.

Στ. 90. οὐ δ' ὡς. Ἐτ. γρ. οὐ θ' ὡς.

ἤδη γὰρ εἶδον ὄμμα νιν ταυρουμένην
τοῖςδ' ὡς τι θρασείουσαν· οὐδὲ παύσεται
χόλου, σάφ' οἶδα, πρὶν κατασκήψαι τινα.
ἐχθρούς γε μέντοι, μὴ φίλους, θράσειέ τι.

95

ΜΗ.

ἰὼ,
δύστανος ἐγὼ μελέα τε πόνων,

ἰὼ μοί μοι, πῶς ἂν ὀλοίμαν;

ΤΡ.

τόδ' ἐκείνο, φίλοι παῖδες· μήτηρ
κινεῖ καρδίαν, κινεῖ δὲ χόλον·

σπεύδετε θάσσον δώματος εἴσω,

100

καὶ μὴ πελάσῃτ' ὄμματος ἐγγύς,

μηδὲ προσέλθῃτ', ἀλλὰ φυλάσσεσθ'

ἄγριον ἦθος στυγεράν τε φύσιν

φρεγὸς αὐθάδους.

ἴτε νῦν χωρεῖθ' ὡς τάχος εἴσω.

105

δῆλον δ' ἀρχῆς ἐξαίρμενον

Στίχ. 92—95. «ταυρουμένην τοῖςδε» ὡς ταύρος ἀργίως καὶ φουβερὸν ὄρῳσαν αὐτοῦς (τοὺς παῖδας)—«κατασκήψαι» νὰ κεραυνώσῃ, βλάβῃ τινά.—«θράσειε» εἶθε νὰ κακοποιήσῃ ἐχθρούς, καὶ ὄχι φίλους (τοὺς παῖδας).

Στίχ. 96. «Ὅλο, ὅσα λέγει ἡ Μήδεια μέχρι τοῦ στίχ. 169, εἰσθεὶν τῶν δωματίων λέγει χωρὶς νὰ φαίνεται εἰς τοὺς θεατάς. Ἄνωτέρω, στίχ. 34, εἶπεν «ἦν μὴ ἀποιμώσῃ» τὰτα λοιπὸν (τὸ «δύστανος ἐγὼ κτλ.») εἰσὶν αἱ οἰμωγαί. Τὰ δὲ ἐν στίχ. 162—169. βεβαιῶσι τὰ ὑπὸ τῆς Τροφῶδ ῥηθέντα «βοῶ μὲν ὄρκους, ἀνακαλεῖ δὲ δεξιὰς κτλ.» ἐν στίχῳ 21—23.

Στίχ. 99. ἀντί, κινεῖται ἡ καρδία, κινεῖται δὲ ὁ χόλος τῆς μητρός. Ἐνίστε ὅσα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται ἀνευ τινός ἐνεργείας αὐτοῦ, εἰς αὐτὸν ἀποβιβάζονται, ὡσαυτεῖ αὐτὸς ἐκείνα πράττει.

Στίχ. 100—5. σπεύσατε, ὦ τέκνα.—«μηδὲ προσέλθῃτε κτλ.» ὀηλ. μηδὲ πλη-

σιάσῃτε, ἀλλὰ φυλαχθῆτε τὴν ὠργισμένην καὶ πάντα αὐθαδῶς τολμῶσαν ψυχὴν τῆς Μηδείας.

σπεύδετε. Ἐτ. γρ. σπεύσατε.

ἄγριον ἦθος. Ἐτ. γρ. ἄγριόν τ' ἦθος.

Στ. 106. «ἄλλον...οἰμωγῆς» Ὅταν εἰς τὸν οὐρανὸν νέφος τι ἐγείρηται, σκοτεινὸν αὐτὸν ποιεῖ, ἐκ δὲ τῆς μεγάλης καὶ ταχείας ἐπεκτάσεώς του δύναται τις νὰ προῖδῃ καὶ τὴν βαρδατοτάτην βροχὴν, τῆς ἀστραπῆς καὶ τὴν τῶν κεραυνῶν κατάρπασιν· αὐτῶ καὶ ἐνταῦθα ἡ Τροφῶδ ἰδοῦσα ὅτι ἡ οἰμωγὴ τῆς Μηδείας σκοθρωπὸν τὸ πρόσωπον αὐτῆς· καθίστα, μεταφορικῶς εἶπε· «νέφος οἰμωγῆς» παρατηρήσασα δ' ἔτι, ὅτι τοῦτο ἦν ἀκατάπυστον καὶ ἐπὶ μᾶλλον πύξανε, εἶπεν ὅτι ταχέως θέλει ἀνάψῃ, αὐξήσει μείζονι θυμῷ.—τὸ «ἀρχῆς ἐξαίρμενον» εἶναι ταῦτὸν τῷ «ἀρχόμενον» «νέφος οἰμωγῆς» ἐν Ἑρακλ. Μαιν. στ. 1140 «στεναγμῶν νέφος». «Τίποτ' ἐργάσεται.» ἡ ἀπόκρι-

- νέρος οίμωγής ὡς τάχ' ἀνάξει
 μείζονι θυμῶν τί ποτ' ἐργάσεται
 μεγαλόσπλαγγχος δυσκατάπαυστος
 ψυχὴ δηγεῖσα κακοῖσιν ;
- 110
 ΜΗ. αἰαὶ αἰαὶ,
 ἔπαθον τλάμων, ἔπαθον μεγάλων
 ἄξι' ὄδυρων ὃ κατάρτοι
 παῖδες ὀλοισθε στυγεράς ματρὸς
 σὺν πατρί, καὶ πᾶς δόμος ἔρροι.
- 115
 ΤΡ. ἰὼ μοί μοι, ἰὼ τλήμων.
 τί δέ σοι παῖδες πατρὸς ἀμπλακίας
 μετέχουσι ; τί τούσδ' ἔχθεις ; οἴμοι,
 τέκνα, μὴ τι πάθῃθ' ὡς ὑπεραλγῶ.
 δεινὰ τυράννων λήματα, καὶ πῶς
 ὀλίγ' ἀρχόμενοι, πολλὰ κρατοῦντες,
 χαλεπῶς ὄργας μεταβάλλουσιν.
 τὸ γὰρ εἰθίσθαι ζῆν ἐπὶ ἴσοισιν
 κρείσσον' ἔμοι γ' οὔν, εἰ μὴ μεγάλως,
 ὀχυρῶς γ' εἴη καταγηράσκειν.
- 120

οἱ ἐνοεῖται « μέγιστα κακὰ ἐργάσεται ».

Στ. 118. « ὡς ὑπεραλγῶ » πόσον κα-
 θ' ὑπερβολὴν λυποῦμαι μὴ τι πάθῃτε.

Στ. 120—122. τὰ φρονήματα τῶν
 τυράννων φοβερά εἶναι, ἐπειδὴ ὄντες συ-
 νειθισμένοι νὰ ἀρχοῦσιν, ἔχι δὲ καὶ νὰ
 ἀρχῶνται, δυσκόλως παύουσι τῆς ὀργῆς,
 ὅταν ὀργισθῶσιν. Ὁ Εὐστάθιος ἐν Ἰλιῶδ.
 Α, 80, λέγει, ὅτι τὴν Ὀμήρειον γνώμην
 « Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς, ὅτε χύσεται ἀν-
 δρὶ χεῖρῃ. Εἴπερ γὰρ τε χόλον γε καὶ
 αὐτῆμαρ καταπέψῃ, ἄλλὰ γε καὶ μετό-
 πισθεν ἔχει κόντον, ἔφρα τέλος ἐν στή-
 θεσιν ἔδοι » ὁ Εὐριπίδης παραφράζει ἐν
 τῷ « καὶ πῶς... μεταβάλλουσιν » ἦγον, οἱ
 βασιλεῖς διὸ μικρὰν ἀρχὴν λύπης δυσκα-
 τάλλακτοί εἰσιν, ὡς πολλὰ κρατοῦντες, ἦ-
 τοι ὡς κρείσσονες.

Στιχ. 123. Ἀπλ. ἡ ἰσότης προσιμο-
 τέρα ἐστὶ. Ὅρα καὶ τὰ; εἰς Ἰππύλυτον
 σημειώσεις, σ. 1098

Στιχ. 124. « Ἐμοι γ' οὔν, . . . »
 διότι ἐγὼ (ἡ Τροφίς); ἐάν δὲν ᾖναι
 δυνατὸν νὰ ζήσω μεγάλως (πλαυσίως καὶ
 μετὰ δόξης), εἴθε νὰ διαγῶ μὲχρις
 ἐσχάτου γήρατος ὀχυρῶς (ἀσφαλῶς, ἦτοι
 ἐν μετριότητι). Καλὸν εἶναι, λέγει, τὸ
 νὰ ζῆ τις μεγάλως (ἐν μεγάλῃ καὶ
 ὑπερβαλλούσῃ εὐτυχίᾳ), ἀν ὅμως δὲν ᾖναι
 δυνατὸν πάντοτε καὶ μὲχρι τοῦ γήρατος
 νὰ εὐτυχή, προτιμότερον εἶναι νὰ ζῆ τις
 ἐν μεσότητι (μετριότητι), ἐπειδὴ οὕτω ὁ
 βίος του εἶναι ἀσφαλής (δὲν ὑπόκειται εἰς
 μεγάλας μεταβολάς). Τῶν γὰρ με-
 τριῶν, ἐπειδὴ πρῶτον μὲν αὐτὸ τὸ ὄ-
 νομα μετριῶς εἶναι εὐάρεστον, καὶ

τῶν γὰρ μετρίων πρῶτα μὲν εἶπειν
 τοῦνομα νικᾷ, χρῆσθαί τε μακρῶ
 λῶστα βροτοῖσιν· τὰ δ' ὑπερβάλλοντ'
 οὐδένα καιρὸν δύναται θνητοῖς
 μείζους δ' ἄτας, ὅταν ὀργισθῆ
 δαίμων, οἴκοις ἀπέδωκεν.

125

130

ΧΟ. ἔκλυον φωνάν, ἔκλυον δὲ βοᾶν
 τᾶς δυστάνου

Κολχίδος, οὐδέ πω ἤπιος· ἀλλά, γεραιά,
 λείξον· ἐπ' ἀμφιπόλου γὰρ ἔσω μελάθρου γόνον
 ἔκλυον·

135

παλὸ ὠφελιμώτερον εἰς τοὺς βροτοὺς νὰ μεταχειρίζονται τὸ μέτρον (ἐπεὶ τῶν μετρίων ὁ βίος δὲν πάσχει μεγάλας τὰς μεταβολάς)· τὰ δ' ὑπερβάλλοντα, ἢ δὲ ὑπερβολὴ οὐδὲν, ὅπερ συμφέρον καὶ καλὸν εἶναι, δύναται νὰ καταρῶσθῃ· ἢ τοὶ ἢ ὑπερβολὴ οὐκ ἔστι καλὴ εἰς τοὺς θνητοὺς (ἐπεὶ μὲν μέγας ἔχει τὰς δυστυχίας). Τὸ κατῆρὸν ἐνταῦθα σημαίνει τὸ συμφέρον, τὸ κατὰλληλον, τὸ δὲ «δύναται» σημαίνει ἀίσιχθαι, ὡς καὶ παρὰ Θεου. Η', 36· «καὶ ἀγγελίαι τοῦτο δύναται» αὐτὴ εἶναι ἡ δύναμις τῶν ἀγγελιῶν· καὶ παρὰ Δημοσθ. περὶ Στεφ. «τί δὲ τοῦτο ἡδύνατο, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ διδίχθην» ἔθεν το «οὐδένα καιρὸν δύναται» σημαίνει, οὐδὲν ὅπερ συμφέρον εἶναι δύναται νὰ καταρῶσθῃ.— Καὶ ἐν Φοινίσσας 471 τὸ κατῆρὸν ἔχει » σημαίνει, ἰσχύουσι.— Ἄλλως, κατ' οὐδένα καιρὸν ἰσχύει ἡ ὑπερβολή, ὅπλ. οὐδέποτε ὠφελεῖ ἡ ὑπερβολή.— ἄτας.... ἀπέδωκεν, ὃ δὲ Θεός, ὅταν ὀργισθῆ, μείζους βλάβας δίδωσι, προξενεῖ, εἰς τοὺς οἴκους τῶν ὑπερβολῶντων.

ς. 125. Μετὰ τὸ «πρῶτα μὲν εἶπειν τοῦνομα νικᾷ» δὲν ἔπειτα «εἶπειτα δὲ χρῆσθαί...», ἀλλὰ «χρῆσθαί τε». Οὕτω καὶ παρ' Ἀθην. ΙΓ', 362· «Ἔδει γε πρῶτον μὲν οὐρανευτικῶτάτους εἶναι,

πονεῖν τε δυναμένους τοῖς σώμασι· Μάλιστα, προσεδρεύειν τ' ἀρίστους τῶ πάθω.»

ς. 128. θνητοῖς. Ἡ κοινὴ γρ. θνατοῖς. Ἄλ. γρ. βροτοῖς.

ς. 131—3. Ἴδ. ἐν ταῖς τῆς ἡμέρας ἐκδόσεως εἰς Ἴππ. εκμημίσει, ς. 120, ὅποῖόν τι πρόσωπον παρίστανται ὁ χορὸς ἐν ταῖς τραγωδίαις. Τοῦ χοροῦ ὁ λόγος σύγκειται ἐξ ἀνακαίσιτων, εὗς ἀκολουθοῦσι δάκτυλοι, ὃ δὲ τελευταῖος στίχος σύγκειται ἐξ ἰάμβου καὶ ἰσοφαλλικοῦ.— «ἀλλὰ, γεραιά» Ἐγ. γρ. «ἀλλ', ὦ γεραιά»

ς. 134. «ἐπ' ἀμφιπόλου... ἔσω μελάθρου» Δύο ἦσαν αἱ πόλαι τῶν οἰκτιῶν, ἡ μὲν ἐξωτέρα αὐλῆτος ἐκαλεῖτο, κλείουσα ὅλον τὸν περίβολον, δι' ἧς ἢ εἰς τὴν ἀγυιάν ἔφεδος· ὁ ταύτην ὑπερχόμενος, τὴν ὑπαίθριον αὐτὴν ὑπερβάς, πρὸς τοὺς κοιτῶνας, τὰ δειπνητήρια καὶ τὰ περιστύλια ἤραχτο, ἅτινα κοινῶν ὀνόματι ἀνδρώνων ἢ ἀνδρονίτας δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ. Ἐνταῦθα ἄλλη πόλη ἦν, ἣτις εἰς τὸ ἐνδότερον μέρος τῆς οἰκίας (εἰς τὴν γυναικονίτην) ἔφερε, μετὰ τοὺς κληθεῖσα παρ' Ἀγρικοῖς. Ἡ φωνὴ τῆς Μηδείας· ἐν τῷ θαλάμῳ, ἦται ἐν τῷ γυναικίῳ διατριβούσῃ, ἵνα εἰς τὸν χορὸν ἀκουσθῆ ἐν τῇ πλατείᾳ περιμένονσα, τὰς δύο πόλεις ἔπρεπε νὰ διέλθῃ· διὰ τοῦτο ὁ χορὸς λέ-

οὐδὲ συνήδομαι, ὦ γύναι, ἄλγεσι δώματος,
ἐπεὶ μοι φίλον κέκρανται.

ΤΡ. οὐκ εἰσὶ δόμοι φροῦδα τὰδ' ἤδη.
ὁ μὲν γὰρ ἔχει λέκτρα τυράννων,
ἢ δ' ἐν θαλάμοις τάκει βιοτὰν
δέσποινα, φίλων οὐδενὸς οὐδὲν
παραθαλπωμένα φρένα μύθοις.

140

ΜΗ. αἰαί!
διὰ μου κεφαλαῖς φλόξ οὐρανία
βαίη· τί δέ μοι ζῆν ἔστι κέρδος;
φεῦ φεῦ· θανάτῳ καταλυσάμεν
βιοτὰν στουγεράν προλιπούσα.

145

Χ Ο Ρ Ο Σ. (στροφή)

ἄϊες, ὦ Ζεῦ καὶ γᾶ καὶ φῶς,

γαι « ἔκλυον βόλν » ἦγον τὰς μεγάλας
κρουγὰς τῆς Μηδείας...

εἰχ. 136. « συνήδομαι » Πολυδαύκης
I', 401. « Ἰσοκράτης δ' ἔφη· Καὶ συνή-
δομένοι ταῖς ἡμετέροις συμφοραῖς, ἀντὶ
τοῦ ἐφροδόμενοι ».

εἰχ. 137. « Ἐπεὶ μοι φίλον κέκραν-
ται » Ἐπειδὴ εἰς ἐμὲ ἀγαπητὸν εἶναι τὸ
δώμα (ἀγαπητὸς εἶναι ὁ οἶκος τῆς Μη-
δείας). Ἐπ. γρ. « ἐπεὶ μὴ φίλν κέκραν-
ται », ἐπειδὴ πράγματα ἔχει εὐχάριστα
ἔχουσι γίνεαι.

εἰ. 138. Ἀηλ. κατεστράφη πλέον αὐ-
τῆ ἢ οἰκία, διότι ὁ μὲν Ἰάσων ἔχει σύζυ-
γον τὴν βασιλεῖαίδα, . . . ἢ δὲ Μηδεία
τάκεται, ὑπὸ τῶν λόγων οὐδενὸς τῶν φί-
λων ποσὸς (κατ' οὐδὲν) εὐφραϊνομένη.

εἰ. 140. Ἡ μὲν κοινὴ γραφή εἶναι « ὁ
μὲν », ὁ δὲ Μουσογράβιος γράφει « τὸν
μὲν » συντάττων αὐτῶ « τὸν μὲν Ἰάσων
ἔχει τὰ λέκτρα (ἔχουσι τὰ λέκτρα)
τυράννων ».

εἰχ. 142 Ἡ τῶν λέξεων τάξις· οὐδὲν
παραθαλπωμένα φρένα μύθοις οὐδενὸς φί-

λων.— οὐδενὸς οὐδὲν» ἀξιοπαρατήρη-
τος ἢ τῶν λέξεων θέσις, καθ' ἣν τὴν ἄρ-
νησιν ἀρνησις ἀκολουθεῖ.

εἰ. 144—7. Λί λέξεις αὐταὶ ἄριστα
παρατιθέμεναι τὴν μεγίστην ἀπεικίαν
καὶ στενοχωρίαν τῆς Μηδείας. — « φλόγα
οὐρανίαν » λέγει τὸν κεραυνόν.

εἰ. 148. Ἀρχὴν τῶν στροφῶν ποιοῦσιν
ἀνά δύο τρίμητροι ἀναπαιρτικοὶ μετὰ μονῶν
μονομέτρων· εἶτα δ' ἀκολουθεῖσι τρεῖς
Γλυκόνειοι ἀντὶ βάσεως ἀνάκρουσιν ὀρι-
σμένην ἔχοντες ἐκ μιᾶς μακρῆς συλλα-
βῆς, ἐν δὲ τῷ τέλει ἐφρίμμένην θέσιν μο-
νοσύλλαβον, καὶ φερεκράτειος, ἀντὶ βά-
σεως ἐπίσης ἀνάκρουσιν ἔχων (πρὸ εἰχ.
436—438). Ὁ ὅρθος εἰσὶν εἶναι μο-
νόμητρος τροχαϊκὸς ὑπερκατάληκτος καὶ
Γλυκόνειος βάσεώς τε καὶ ἀνακρού-
σεως σπερούμενος· ὁ δέκατος Γλυκόνειος
ἕμαιος τοῖς ἀνωτέρω, ἐπίσης καὶ ὁ ἐνδέ-
κατος, εἰ μὴ ὅτι ἐν τέλει προσέφριπται
ὁ Κρητικὸς· ὁ ἕσχατος σύγκειται ἐξ ἀκε-
ραίου Γλυκωνίου καὶ ἰσάμου. Ἡ ἐμφῶδός
ἐν τέλει φερεκράτειον ἔχει· ἔτι δὲ στί-

ἰαχάν, οἶαν ἄ δύσανος
 μέλπει νόμψα ;
 τίς σοί ποτε τῆς ἀπλάστου

450

χοῦς τοιοῦτους θέλεις ἰδεῖ, εἴτινας Ἰλακίω. Οἷον λόγων ἤφρητον εἰσελάκουσ' ἔπαρ' 672·
 νεύεις ἁμοιόφρουσι. — « ἄϊα... » καὶ ἐν Ἰπ. εἰσέχομεν δίκας, ἰὼ γὰρ καὶ φῶς π. Ὅρα
 604 «ὦ γὰρ μήτηρ, κλήουτε ἀναπτοχάι, δὲ καὶ Μηδ. 1327 καὶ ἐξῆς.

Μέτρα στροφῆς καὶ ἀρτιστροφῆς.

— ˘ — — — ˘ — — —
 — — ˘ — — — ˘ — — —
 — ˘ — — — — —
 — ˘ — — — — —
 5 — ˘ — — — — —
 — ˘ — — — — —
 — — ˘ — — — — —
 ˘ — — — — —
 — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — —
 10 — ˘ — — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — — — — — — — —

Μέτρα ἐπιφθοῦ.

— ˘ — ˘ — — — — ˘ — — ˘ — — — —
 — ˘ — ˘ — — ˘ — — — — ˘ — — — —
 — ˘ — ˘ — — — — ˘ — — — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — — — — — — — —
 5 — ˘ — — — — ˘ — — — — — — — — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — — — — — — — —
 — ˘ — — — — — — — — — — — — — — —

ϕ. 450—4. Τίς ποτε ἔρος (ἐπιθυμία) τῆς ἀκερῆς κοιτίης, ὦ ματαία (ἀνόητος), ἐστίν αὐτός, ὃς σπεύσει σοὶ θάνατον, ἡγούον ἔστις μετὰ σπουδῆς σὲ κήμειν καὶ ἐπιθυμῆς τὸν θάνατον. Ταῦτα λέγει ὁ χορὸς τῆ Μηδείᾳ, ὡσάντι ἐνώπιον αὐτῆς ἦτο, θέλων καὶ ἀποτρέψῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ θανά-

του, ὡς ἄθην μὴ εὐλόγου εὐσεῖς τῆς κί-
 τίης δι' ἧν τὸν θάνατον ἐπιθυμεῖ· δίδοι
 οἱ στίχοι αὐτοὶ οὐδὲν ἄλλο σημερινόν ἢ
 τοῦτο· Δὲν εἶναι ἐντροπὴ ἕνεκεν ἐπιθυ-
 μίας τῆς ἀπλάστου κοιτίης (κατα-
 φρονετικῆς τῆν κοιτίην ἀκέρειστον λέγει)
 καὶ ἐπιθυμίας τοῦ θάνατον;

κοίτας ἔρος, ὦ ματαία,
σπεύσει θανάτου τελευτάν ;
μηδὲν τόδε λίσσου.

εἰ δὲ σὺς πόσις
καινὰ λέγη σεβίζει,

κείνω τόδε μὴ χαράσσω

Ζεὺς σοι τόδε συνδικήσει. μὴ λίαν
τάκου δυρομένα σὺν εὐνέταν.

ΜΗ. ὦ μεγάλα Θέμι καὶ πότνι Ἄρτεμι,

λευσέσθ' ἂ πάσχω, μεγάλους ἕρκους
ἐνδησαμένα τὸν κατάρατον

πόσιον ; ὅν ποτ' ἐγὼ νύμφαν τ' εἰσίδοιμ'

αὐτοῖς μελάθροις διακνασιμένους,

οἳ γ' ἐμὲ πρόσθεν τολμῶσ' ἀδικεῖν.

ὦ πάτερ, ὦ πόλις, ὧν ἀπενάσθη
αἰσχρῶς, τὸν ἐμὸν κτείνασα κάσιν.

ΤΡ. κλύεθ' οἶα λέγει κάπιβοῦσται

Θέμιν εὐκταίαν Ζῆνά θ', ὅς ἕρκων

455

460

465

σχ. 453. « μηδὲν τόδε λίσσου » μὴ παρακάλει, μὴ εὐχέσαι τὸν θάνατον.

σχ. 456. « μὴ χαράσσω » μὴ ὀργίζου διὰ τοῦτο. Ὁ Ἡρόδοτος τὸ « κεχαρηγμένος » ἐρμηνεύει ὀργισμένος καὶ πρὸ Ἡροδότ. Ζ', 1 « καὶ πρὶν μεγάλως κεχαρηγμένον τοῖσι Ἀθηναίοισι » τὸ κεχαρηγμένον σημαίνει ὀργισμένον.

σχ. 457. « συνδικήσει » Τὸν Δία ἐκδικητὴν, βοήθῃν, θέλει εἶχει. Ὁ Ζεὺς θέλει σοῦ τὸν τιμωρήσει.

« τόδε » Ἐπ. γρ. τάδε. Ὁ Σχολ. « σὺν δίκῃ δὲ »

σχ. 463. « ὅν ποτ' ἐγὼ εἰσίδοιμ » Ὁμοῖον κακὸν κατὰ τινος εὐχόμεθα, μεγίστην εὐχάριστον νομίζουσι ὅτι θέλουσιν ἀίσθηθῆ, ἐάν τοῦτο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἰδῶσι γινόμενον· διὰ ἐπιθυμοῦσι νὰ ἴναι αὐτόπται. Καὶ ἐν Τραχ. Σοφοκλέους « ἂν

ὄδ' ἐπίδοιμι πεσοῦσαν αὐτῶς, ὄδ' αὐτῶς, ὡς μ' ὄλεσε ». Ἐβρῆται καὶ βῆμα ἀπλοῦν, Λίσχ. Χερσ. 263. « οὗς ἰδοιμ' ἐγὼ ποτε θανόντας ἐν κηλίδι πεισῆρει φλογός », καὶ ἐν Σ. Φιλοκλήτῃ 1427. « εἰδοιμι δὲ γένιν, τὸν τόδε μισθόμενον, τὸν ἴσον χρόνον ἐμῆς λαχόντα ἀνίας ».

σχ. 464. « αὐτοῖς μελάθροις διακνασιμένους » κακωμένους, ἀφρακτισμένους σὺν αὐτοῖς τοῖς μελάθροις.

σχ. 465. « πρόσθεν . . . ἀδικεῖν ». Ὁμοῖος ἐν Ὀμήρ. Ἰλ. Γ', 229. « ὅππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ἕρκια πημάνειαν » καὶ ἐκ τούτων ἡ κατὰ τὸ σημαίνουσα φράσις « ὑπάρξει ἀδικίας ».

σχ. 466. « ὧν ἀπενάσθη » ἀφ' οὗ πηγάς καὶ πόλις ἀνεχώρησα.

σχ. 468. « κλύεθ' οἶα λέγει » Ὁ κομικός Ἀριστοφάνης τὸ Εὐρηπίδιον, φησιν-

θητοῖς ταμίας νενόμισται ;
οὐκ ἔστιν ὅπως ἐν τινι μικρῷ
δέσποινα χόλον καταπαύσει.

170

Χ Ο Ρ Ο Σ. (ἀντιστροφή)

πῶς ἂν ἐς ὄψιν τᾶν ἀμετέρων
ἔλθοι μύθων τ' αὐδαθέντων
δέξαιτ' ἄμφαν,
εἴ πως βαρύθυμον ὄργαν
καὶ λῆμα φρενῶν μεθείη.
μήτοι τό γ' ἐμὸν πρόθυμον
φίλοισιν ἀπέστω.

475

ἀλλὰ βᾶσά νιν
δεύρο πόρευσον οἴκων
ἔξω, φίλα καὶ τὰδ' αὐδα
σπεῦσαι, πρὶν τι κακῶσαι τοὺς εἴσω
πένθος γὰρ μεγάλως τόδ' ὀρμάται.

180

ΤΡ. δράσω τὰδ' ἄτὰρ φόβος, εἰ πείσω

ται, τοῦτο παρῶδον λέγει ἐν τῷ Πλούτ.
601· « ὦ πόλις Ἄργους, κλύεθ' οἶα λέ-
γει ».

ς. 469. « Θέμιν εὐκαταῖαν » λέγει τὴν
Θέμιν εὐκαταῖαν, ἐπεὶ δὴ ταύτην ἐπεκαλέ-
σθη μάρτυρα (161—3) τῶν τοῦ Ἰάσονος
ὑποσχέσεων, καὶ ἐκδικητρίαν τῆς κατα-
φρονηθείσης θεότητας αὐτῆς. Μετὰ τοῦ
Διὸς αὐτὴν ἐπικαλεῖται ὁ Χορὸς, ὡς πά-
ρεδρον αὐτοῦ, Πινδ. Ὀλυμπ. Η', 24.—
« ὅς ὄρκων ... ταμίας » Ἐν Ἰηπολ. 4028
μιᾶ λέξει λέγεται, Ὀρκιος.

ς. 474. « οὐκ ἔστιν » αὕτη εἶναι ἡ
κοινὴ γραφή. Ἐτ. γρ. κοῦκ ἔστιν.— « ἐν
τινι μικρῷ » δηλ. μέγα κακὸν πράξεισκα
καὶ ὄχι μικρὸν, θέλει παύσει τῆς ὀργῆς.

ς. 478. « τό γ' ἐμὸν πρόθυμον » = τῷ
ἡ ἐμῇ προθυμίᾳ· καὶ ἐν Ἰηπολ. Α. « τὸ κεί-
νου βουλόμενον » ἡ βούλησις ἐκείνου. Καὶ
παρὰ Θεουκιδ. Γ', 24· « οἱ δὲ τὸ μὲν ἐ-

πιθυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξηρέθησαν ».

ς. 479. « φίλοισιν » τῇ Μηδείᾳ.

ς. 482. « φίλα καὶ τὰδ' αὐδα » εἰπέ
ὅτι καὶ ἡμεῖς (τὰδε) εὐνοοῦμεν αὐτῆν.
Καὶ οὕτω μὲν ἐρμηνεύεται ἐκλαμβάνου-
μένου τοῦ « φίλα » αἰτιατικῆ· ἂν ὅμως
παραδεχθῶμεν τὴν κοινὴν γραφὴν « φί-
λα, καὶ τὰδ' αὐδα », τότε ἐρμηνευτέον,
ὡ φίλη, καὶ ταῦτα εἰπέ.

ς. 483. « σπεῦσαι » Ἐτ. γρ. σπεύσον.
— Ὁ στίχος οὗτος δὲν συμφωνεῖ κατὰ τὸ
μέτρον πρὸς τὸν 456, τὸν ἐν τῇ στροφῇ.

ς. 484. « φόβος, εἰ πείσω » τουτέστι,
μὴ οὐ πείσω. Καὶ ἐν Ἡρακλ. « φόβος
γάρ, εἴ μοι ζῶσιν οὗς ἐγὼ θέλω ». Ἄπ' ἰ-
ναντίας τὸ « εἰ » ἀντὶ τοῦ « μὴ » ἐν Ἄν-
δρομ. 60· « Καὶ νῦν φέρουσά σοι νέους
ἦκα λόγους, Φόβω μὲν, εἴ τις δεσποτῶν
αἰσθῆσεται ».

δέσποιναν ἐμήν·	185
μόχθου δὲ χάριν τήνδ' ἐπιδύσω.	
καίτοι τοκάδος δέργμα λεαίνης	
ἀποταυρούται δμοσίν, ὅταν τις	
μῦθον προφέρων πέλας ὄρμαθῆ.	
σκαιούς δὲ λέγων κούδέν τι σοφούς	190
τοὺς πρόσθε βροτοὺς οὐκ ἂν ἀμάρτοις,	
οἵτινες ὕμνους ἐπὶ μὲν θαλίαις	
ἐπὶ τ' εἰλαπίλαις καὶ παρὰ δαίπνοις	
εὔροντο, βίου τερπνάς ἀκοάς·	
στογίους δὲ βροτῶν οὐδεὶς λύπας	195
εὔρετο μούσῃ καὶ πολυχόρδοις	
ὠδαῖς παθεῖν, ἐξ ὧν θάνατοι	
δειναὶ τε τύχαι σφάλλοισι δόμοις.	
καίτοι τάδε μὲν κέρδος ἀκείσθαι	
μολπαῖσι βροτούς· ἵνα δ' εὔδαιπνοι	200

ς. 186. « μόχθου δὲ χάριν ... » δηλ. χάριν τοῦ θέλω κίμαι αὐτὸν τὸν κόπον.

487. « καίτοι τοκάδος ... » Ὅταν τις πλκισθῆ εἰς λέαιναν γεννήσασιν, αὐτὴ ὡς ταδρος βλέπει φοβερώτατα αὐτὸν, φοβουμένη μήπως ἄρπάζῃ τὸν σκύμνον τῆς. Ἐνταῦθα ἡ Τροφός τῆ γεννήσασθ λεαίνῃ παρομοιοῖ τὴν Μήδειαν, λέγουσα ὅτι καί τοι ἡ δέσποινά μου βλέπει ὡς λέαινα γεννήσασθ φοβερώτατα κατὰ τῶν ὑπηρετῶν τῆς, ὅταν τις τομήσῃ νὰ πλκισθῆ εἰς αὐτὴν, ὅμως πρὸς χάριν σου θέλω εἰπεῖ τοῦτο. Ὅμοιον τι καὶ παρὰ Καλλιμ. ἐν Ἐλαφ. « Τάν δ' ἄρ' ὑποβλέψας χαλεπώτερον, ἢ κυναγῶν Ἄρεσιν ἐν Τρακρίοισιν ὑποβλέπει ἄνδρα λέαινα Ἄμοτίκος, τῆς φαντὶ πέλειν βλοσυρώτατον ὄμμα ».

ς. 190—4. « σκαιοὺς δὲ... » Ἄν δ' εἴπῃς ἀσώφους καὶ οὐδὲλως σοφούς τοὺς πρότερον ἀνθρώπους, δὴν θέλεις ποσῶς ἀμαρτήσῃ. — Τὸ « βίου ... ἀκοάς » ἐπεξήγησις τοῦ « ὕμνους ».

ς. 198. « στογίους δὲ βροτῶν... » οὐδεὶς δὲ τῶν βροτῶν εὔρετο παθεῖν μούσῃ καὶ πολυχόρδοις ὠδαῖς (διὰ τῶν ὕμνων καὶ πολυχόρδων ὁργάνων) τὰς στογίους λύπας, ἐξ ὧν λυπῶν θάνατοι καὶ δεινὰ συμφορὰ ποιῶσι τοὺς δόμοις νὰ σφάλλοισι (νὰ καταστρέφωσιν).

ς. 499. « καίτοι τάδε ... » καίτοι ἡ δὲ ὠδὸν θεραπεία τούτων (τῶν στογίων λυπῶν) εἶναι κέρδος καὶ ὠφέλεια τοῖς βροτοῖς. Ἴνα δὲ ὧσιν εὐθυμα τὰ συμπτώσῃσι, διὰ τί μάλιστα μετὰ τόνου ἄδουσι; διότι ἡ παρεῖσα πληθὺς τῶν συνδαιτυμόνων (τὸ παρὸν πλήρωμα δαιτὸς) ἀφ' ἐαυτῆς εἶναι τερπνὴ, χαρίεσσα. Δηλ. Καλὸν καὶ ἀφίλιμον εἶναι πρὸς διασκεδασιν τῆς λύπης νὰ ὑπάρχωσιν ὠδαὶ καὶ ἄλλα τοιαῦτα, καὶ ὅχι ἐν τοῖς συμποσίοις, ἅτινα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ εἶναι χαροποῖα. — Ὁ Πλούταρχος, ἐν διαφόροις χωρίοις διαφόρον κρίσιν φέρει περὶ ταύτης τῆς γνώμης.

δαίτες, τί μάτην τείνουσι βοάν;
τὸ παρὸν γὰρ ἔχει τέρψιν ἀφ' αὐτοῦ
δαίτης πλήρωμα βροτοῖσιν.

Χ Ο Ρ Ο Σ (ἐπαφῶδες).

ἰαχὰν ἄϊον πολύστονον γῶων,
λιγυρά δ' ἄγεα μαγερά βοᾷ
τὸν ἐν λέχει προδότην κακόνυμφον
θεοκλυτεῖ δ' ἄδικα παθοῦσα
τὰν Ζηνὸς ὄρκίαν Θέμιν,
ἄ νιν ἔβασεν

205

Ἑλλάδ' ἐς ἀντίπορον
δι' ἄλα νόχιον ἐφ' ἄλμυράν
πόντου κληδ' ἀπέραντον.

210

ΜΗ. Κορίνθιαί γυναῖκες, ἐξήλθον δόμων,

ς. 204. « λιγυρά..... » δηλ. λιγείως
θρηνεῖ.

ς. 206. « τὸν ἐν λέχει.... » τὸν τοῦ
λέχους προδότην.

209. « Τὰν Ζηνὸς... » Ἡ Θέμις ἦν
θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ ἕφορος τῶν ὄρκων
καὶ τῶν συνθηκῶν πρῶτανις. — « ἄ νιν
ἔβασεν... » ἡ ὁποία ἔκαμεν αὐτὴν νὰ
βῆ (περάσῃ) εἰς τὴν ἀντικρῆ (τῆς Καλ-
χίδος) κειμένην Ἑλλάδα διὰ τῆς μαύρης
θαλάσσης ἐπάνω εἰς τὴν ἄλμυράν κλειδα
τοῦ πόντου. Ὁ Ἰάσων εἰς τὴν Θέμιδα
ὄρκισθεὶς κατέπεισε τὴν Μήδειαν νὰ τὸν
ἀκολουθήσῃ διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγει, ὅτι
ἡ Θέμις ἔκαμεν αὐτὴν νὰ βῆ. Τὸ ἔβασε
ν ἐχει μεταβατικὴν σημασίαν—« ἀν-
τίπορον » λέγει, ἐπειδὴ ἡ Ἑλλὰς κεῖται
ἀντικρῆ τῆς Καλχίδος. — « νόχιον » σκο-
τεινὴν, μαύρην. Διὰ μὲν τοῦ « δι' ἄλα
νόχιον » (διὰ τῆς μαύρης θαλάσσης) ση-
μαίνει ἀπλῶς ὅτι διὰ θαλασσοπλοίας αὐ-
τὴν ἔβασε, διὰ δὲ τοῦ « ἐφ' ἄλμυράν...
ἀπέραντον » σημαίνει τὸ διὰ τινος μέ-
ρους, δηλ. διὰ τοῦ Βοσπόρου.

ς. 214. Κορίνθιαί γυναῖκες, ἐξήλθον
τῶν δόμων, ἵνα μὴ μέμφωσθε μοι κατὰ

τι (ὅτι δι' ὑπερφάνειαν αὐτὴ προσήλθον)
ἐπειδὴ γινώσκω ὅτι πολλοὶ τῶν βροτῶν
σεμνοὶ (ὑπερφάνοι) ἐνομιόθησαν, οἱ μὲν,
διότι δὲν ἐφαίνοντο συχνὰ (ὀμμάτων
ἄπο, ἦσαν μακρὰν τῶν ὀμμάτων τῶν
ἄλλων)· οἱ δὲ, ἐπειδὴ προσήρχοντο εἰς
τὰς θύρας τῶν ἄλλων (ἐν θυραίοις), σε-
μνοὶ (ὄχληροι) ἐνομιόθησαν· οἱ δὲ, ἐπει-
δὴ ἦσαν βίον διεγαν καὶ ἰδιοπραγμό-
νους, ἐδυσφημίθησαν καὶ βῆθμοι ἐνομι-
όθησαν (ἀφ' ἡσύχου ποδῶς δύσκληται καὶ
βῆθμίαν ἐκτέσαντο), ἀλλ' ἀδίκως· διότι
ἡ δικαιοσύνη δὲν ὑπάρχει εἰς τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς τῶν βροτῶν· οὐδὲ δίκαιος εἶναι
ἐκεῖνος, ὅστις, πρὶν ἀκριβῶς μῆλθῃ τὰ σπλάγ-
χνα τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου, μισεῖ αὐτόν,
καίτοι οὐδὲν ἠδικήθη. Ἐκ τῆς μορφῆς
δὲν δύναται τις νὰ κρίνῃ καὶ περὶ τῆς
ψυχῆς ἀνθρώπου τινός, ἀλλὰ πρέπει νὰ
πλησιάζῃ αὐτόν, ἵνα ἴδῃ τὰς ψυχικὰς ἀ-
ρετὰς ἢ ἑλαττώματα. Περὶ τοῦ « βροτῶν,
ὅστις » ὁ Εὐστάθιος ἐν Ἰλιάδ. Γ λέγει·
« Ἰστῶν, ὅτι σύνθετος Ὀμῆρου σχῆμα τὰ
ἐκ πληθυντικῆς καταβαίνειν εἰς ἐνικό-
ν οἶον καὶ τὰ ἀνθρώπους τίνουσε, ὅστις
ἐπίορκον ὁμῶς »· ἐκ γὰρ τοῦ « ἀνθρώ-

μή μοί τι μέμρησθ'· οἶδα γὰρ πολλοὺς βροτῶν 215
 σεμνοὺς γεγῶτας, τοὺς μὲν ὀμμάτων ἄπο,
 τοὺς δ' ἐν θυραίοις· οἳ δ' ἀρ' ἠσύχου ποδὸς
 δύσκειαν ἐκτίσαντο καὶ ῥαθυμίαν.
 δίκη γὰρ οὐκ ἔνεστ' ἐν ὀφθαλμοῖς βροτῶν,
 ὅστις πρὶν ἀνδρὸς σπλάγγνον ἐκμαθεῖν σαρκῶς 220
 στυγεῖ δεδορκῶς, οὐδὲν ἠδικημένος.
 χρῆ δὲ ξένον μὲν κάρτα προσχωρεῖν πόλει·
 οὐδ' ἀστὸν ἦναι, ὅστις αὐθάδης γεγῶς
 πικρὸς πολίταις ἐστὶν ἀμαθίας ὑπο.
 ἐμοὶ δ' ἄελπτον πρᾶγμα προσπεσὸν τόδε 225
 ψυχὴν διέφρακα· οἴχομαι δὲ καὶ βίου
 χάριν μεθεῖσα κατθανεῖν χρηζῶ, φίλαι.
 ἐν ᾧ γὰρ ἦν μοι πάντα γινώσκειν καλῶς,
 κάκιστος ἀνδρῶν ἐλθέσθην' οὐμὸς πόσις.
 πάντων δ' ὅσ' ἐστ' ἐμφύχα καὶ γνώμην ἔχει 230
 γυναῖκές ἐσμεν ἀθλιώτατον φυτόν·

πους εἰς τὸ «ὅστις» μετέθετο, διότι οὐ πάντως οἱ κήνοντες, ἦτοι θινόντες κολάζονται, ἀλλ' ὁ κακός. Τοιοῦτο σὺν ἄλλοις μυρίοις καὶ παρ' Εὐρυπίδῃ τὸ «δεσποτῶν ὀμῶν τύχομαι, ὅστις μ' ὠνήσεται» (Εὐκλ. ς. 356 καὶ ἑξ.), καὶ τὸ «δίκη γὰρ... στυγεῖ» Μιδ. 222 καὶ ἑξ. ».

218. «δύσκειαν... ῥαθυμίαν» τὸ ῥαθυμίαν κτήσασθαι=τῷ αἰτίαν ἔχειν ῥαθυμίας, δηλ. καταγορεύεσθαι τιναῶς ῥαθυμον. Οὕτω καὶ ἐν Σοφοκλ. Ἀντιγ. 924. τὸ «τὴν δυσσεβειαν εὐσεβοῦς» ἐκτροπήμων=τῷ, εὐσεβοῦσκαίτιανδυσσεβείας ἔσχον καὶ τὸ ἐν Εὐριπ. Ἰφριγ. ἐν Ταυρ. 676 «καὶ δεδίχην γὰρ καὶ κήνον κεντήσομαι» καὶ ἐν Ἑλέν. 272 «ὅστις τὰ μὴ προσόντα κείκεται κακά».

ς. 222. «χρῆ δὲ ξένον» πρέπει δὲ ὁ ξένος νὰ σχετίζεται πολὺ, καὶ νὰ ἐξομῶνται τοῖς πολίταις. Ὅμοιον τι χωρὶς καὶ ἐν Σοφοκλ. Οἰδίπ. ἐπὶ Κολωνῷ 471·

«Ἴα πάτερ, ἀστοῖς ἴσα χρῆ μελετᾶν Εὐκοντας ἢ δεῖ κήκοντας».

ς. 223. «τόδε» δηλ. ὅτι ὁ Ἰάσων μὲ ἐγκαταλείπει.

ς. 226. ψυχὴν διέφρακα» δηλ. μετέκαμα νὰ λησμονήσω τὰ τῶν ξένων πρὸς τοὺς πολίτας χρέη.— «οἴχομαι...» ἀπέχομαι (ἀπόλλυμαι) δὲ καὶ τὴν τοῦ βίου ἡδονὴν ἀφείσα ἀναγκαῖον νομίζω νὰ ἀποθάνω, ᾧ φίλαι.— «βίου χάριν» λέγει περιφραστικῶς αὐτὸ τὸ ξῆν.

ς. 228. «ἐν ᾧ...» Διότι ἐν τούτῳ κατὰ τὸ ὅποιον ἡδονήμων νὰ νομίζω τὰ πάντα καλὰ, κάκιστος τῶν ἀνδρῶν εἰδείχθη ὁ σύζυγός μου, δηλ. ἐνθ' τὰ πάντα ὑπέφερον καὶ ἐπραττον μετ' εὐχμερῆσέως, νομίζουσα ὅτι ὁ σύζυγός μου μὲ ἀγαπᾷ καὶ πιστός ἐίναι, ἠπατήθην, διότι κάκιστος εἰδείχθη.

ς. 230. «καὶ γνώμην ἔχει» καὶ ἔχουσι νόον.

ς. 231. «φυτόν» καὶ ἐν Ἰππολ. 630

ἄς πρῶτα μὲν δεῖ χρημάτων ὑπερβολῇ
 πόσιν πρίασθαι δεσπότην τε σώματος
 λαβεῖν· κακοῦ γὰρ τοῦδ' ἔτ' ἄλγιον κακόν,
 235 κὰν τῶδ' ἀγὼν μέγιστος, ἢ κακὸν λαβεῖν
 ἢ χρηστόν· οὐ γὰρ εὐκλείεις ἀπαλλαγῆαι
 γυναιξίν, οὐδ' οἶόν τ' ἀνήνασθαι πόσιν.
 εἰς καινὰ δ' ἤθη καὶ νόμους ἀφιγμένην
 δεῖ μάντιν εἶναι, μὴ μαθοῦσαν οἴκοθεν,
 240 ὅτῳ μάλιστα χρῆσεται συνευνέτη.
 κἄν μὲν τὰδ' ἡμῖν ἐκπονουμέναισιν εὖ
 πόσις ξυνοικῆ, μὴ βίᾳ φέρων ζυγόν,
 ζηλωτὸς αἰῶν· εἰ δὲ μὴ, θανεῖν χρεῶν.
 ἀνὴρ δ' ὅταν τοῖς ἔνδον ἄχθηται ξυνών,
 245 ἔξω μολῶν ἔπαυσε καρδίαν ἄσσης,
 ἢ πρὸς φίλων τιν' ἢ πρὸς ἡλικίας τραπέϊς·

λέγει «ὁ δ' αὖ λαβὼν ἀτρεπὸν εἰς δόμους
 φυτόν.»

ς. 232. «χρημάτων ὑπερβολῇ» πολ-
 λοῖς χρήμασι. Τοῦτο εἶναι ἀναχρονισμὸς,
 διότι κατὰ τοὺς ἠρωϊκοὺς χρόνους, ὅτε ἔζη
 ἡ Μήδεια, οἱ γαμβροὶ ἠγάραζον παρὰ τοῦ
 πενθεροῦ τὴν νόμφην, κατὰ δὲ τοὺς χρό-
 νους τοῦ Εὐριπίδου ἦτο ἡ νῦν συνθετα
 τῶν γάμων, δηλ. ἡ νόμφη ἔφερε προῖκα
 εἰς τὸν γαμβρόν.

ς. 234. «κακοῦ γὰρ τοῦδ' ἔτ' ἄλγιον
 κακόν» ταύτην τὴν γραφὴν παρεδέχθη
 καὶ ἠρμήνευσεν ὁ Αὐγουστος Μαρτίης ὁ-
 χι ὡς ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις βιβλίοις ὑ-
 πάρχουσαν, ἀλλ' ὡς καταλληλοτάτην πρὸς
 τὴν ἔννοιαν. Ἠλ. γρ. «τοῦτ' ἄλγιον»
 «ταῦδε τ' ἄλγιον» «τοῦτό γ' ἄλγιον»
 —Κακὸν μὲν εἶναι τὸ χρημάτων ὑπερ-
 βολῇ πρίασθαι πόσιν, καὶ δεσπότην σώ-
 ματος λαβεῖν, ἀγγεινότερον δὲ κακὸν τοῦ-
 του τὸ μὴ εἰδέναι εἰ καλὸς ἐστὶν ἢ κα-
 κός, καὶ ἐν τούτῳ μέγιστος ἀγὼν ἢ κα-
 κὸν λαβεῖν ἢ χρηστόν.

ς. 236. «οὐ γὰρ εὐκλείεις...» διότι
 καὶ κακὸς ἂν ἦναι, δὲν εἶναι εὐκλείεις, ἀλλὰ

δυσκλείεις· τὸ νὰ ἀφίγη ἡ γυνὴ τὸν οὐζυ-
 γόν της.

ς. 241. «ἐκπονουμέναισιν» ἐκτελού-
 σις· καὶ ἂν μὲν, λέγει, πρὸς ἡμᾶς ἐκτε-
 λούσας ταῦτα (ὅσα πρέπει) φέρεται κα-
 λῶς (μεθ' ἡμῶν συζῆ καλῶς) ὁ ἀνὴρ, μὴ
 φέρων τὸν ζυγὸν βίαιως (μὴ ἂν αὐστη-
 ρός, βίαιος), ἀξιοζήλωτος εἶναι ὁ βίος μας.

ς. 244. «Ὅταν δυσχερεστέηται συνών
 τοῖς κατ' οἶκον (τοῖς οὖσιν ἔνδον, ἐν τῷ
 οἴκῳ), ἐξεληθὼν παύει τὴν ἄσσην (τὴν λύ-
 πην) τῆς καρδίας (διασεδάζει τὴν λύ-
 πην τῆς καρδίας του), ἢ πρὸς φίλον τινὰ
 ἢ πρὸς ἀμύλικά του τραπέϊς (ἢ φίλον του
 τινὰ ἢ ἀμύλικά του εὐρών). — Ἐτ. γρ.
 «φίλον» «ἡλικία».

ς. 245. «καρδίαν ἄσσης» ἔτ. γρ.
 «καρδίας ἄσσην» ἐπίσης ὀρθῶς λέγεται
 «παύειν καρδίαν ἄσσης» καὶ «παύειν
 καρδίας ἄσσην» Ἐν Σοφοκ. Ἠλέκ. 798
 «εἰ τίνδε ἔπαυσας τῆς πολυγλώσσου
 βροῆς» καὶ ἐν στίχ. 495 τοῦ παρόντος
 δράματος «στογίους δὲ βροτῶν οὐδαίς
 λύπας εὐρετο μούσῃ καὶ πολυχρόδους ὤ-
 δαις παύειν».

ἡμῖν δ' ἀνάγκη πρὸς μίαν ψυχὴν βλέπειν.

λέγουσι δ' ἡμᾶς, ὡς ἀκίνδυνον βίον

ζῶμεν κατ' οἴκους, οἱ δὲ μάρνανται δορί,

κακῶς φρονοῦντες· ὡς τρεῖς ἂν παρ' ἀσπίδα

250

στήναι θέλοιμ' ἂν μᾶλλον ἢ τεκεῖν ἄπαξ.

ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πρὸς σέ κ' ἄμ' ἔκει λόγος·

σοὶ μὲν πόλις θ' ἤδ' ἐστὶ καὶ πατὴρ δόμοι

βίου τ' ὄνησις καὶ φίλων συνουσία,

ἐγὼ δ' ἔρημος, ἄπολις οὖσ' ὑβρίζομαι

255

πρὸς ἀνδρᾶς, ἐκ γῆς βαρβάρου λελησμένη,

οὐ μητέρ', οὐκ ἀδελφόν, οὐχὶ συγγενῆ

μεθορμίσασθαι τῆςδ' ἔχουσα συμφορᾶς.

τοσοῦτον οὖν σου τυγχάνειν βουλήσομαι,

ἦν μοι πόρος κτε μηχανή τ' ἐξευρεθῆ

260

πόσιν δίκη τῶνδ' ἀντιτίσασθαι κακῶν

τὸν δόντα τ' αὐτῷ θυγατέρ' ἦν τ' ἐγγήματο,

ς. 247. « πρὸς μίαν ψυχὴν βλέπειν »
Καὶ Ἀντίπατ. παρὰ Στοβαίου « Λί μὲν γὰρ
ἄλλαι κοινωνίαι καὶ ἐτέρας τινὰς ἀποστρε-
φᾶς ἔχουσι, ταύτας δ' ἀνάγκη πρὸς μίαν
ψυχὴν βλέπειν, τὴν τοῦ ἀνδρός ».

ς. 249. « οἱ δὲ » αὐτοὶ δὲ ὅτι πολε-
μοῦσιν.

ς. 252. ἀλλ' ἡ θέσις ἡ ἐδικήμου δὲν
εἶναι ὁμοία τῆς ἐδικῆς σου. ς. 256. « λε-
λησμένη » ὡς λεία ἠρπαγμένη ἐκ γῆς
βαρβάρου. ς. 258. « μεθορμίσασθαι » ὡ-
στε ν' ἀφίσω ταύτην τὴν συμφορὰν καὶ
νὰ πορευθῶ πρὸς αὐτοὺς, δηλ. τὴν μητέ-
ρα, ἀδελφόν, συγγενῆ. Τὸ μεθορμίζομαι
λέγεται κυρίως ἐπὶ τῶν πλοίων, ὅταν ἐν
τινὶ λιμένι εὐρισκόμενα καὶ κινδυνεύοντα
ἔνεκα τῆς πνεύσας τοῦ ἀνέμου, προσβάλλον-
τος τὸν λιμένα, ἀφίωσιν αὐτὸν καὶ εἰς
ἄλλον προσορμίζονται.

ς. 259. « τοσοῦτον » τοσοῦτον λοι-
πὸν θέλω νὰ τύχω σοῦ (ταύτην μόνον
τὴν χάριν θέλω νὰ μοὶ κάμης), νὰ σιωπῆς
(σιγᾶν).

ς. 254. « συνουσία ». ἰ. γρ. κοινωνία.

Ἄν τις ἐκλάβῃ τὸ « συνουσία » ὡς γλῶσ-
σημα, διὰ τοῦς αὐτοὺς λόγους πρέπει νὰ
ἐκλάβῃ καὶ τὸ « κοινωνία » ὡς γλῶσσημα.

ς. 261. « δίκη » δικαίως. Καὶ οὕτω
μὲν εὐρηται παρὰ τοῖς ἀρίστοις βιβλίοις,
ἐν ἄλλοις δὲ « δίκην ».

ς. 262. « ἦν τ' ἐγγήματο » ἦν τε ἐγγή-
ματο ὁ Ἰάσων. Ὁ Εὐστάθιος ἐν τῷ Θ
τῆς Ἰλιάδος λέγει, ὅτι ὁ Εὐρυπίδης ἐναντι-
τίον τῶν γραμματικῶν κανόνων μετε-
χειρίσθη τὸ « γήμασθαι » ἐπὶ ἀνδρός.
Ὁ Πορόσιος εἰκάζει ὅτι πρέπει νὰ γρα-
φῆ « ἦ τ' ἐγγήματο », ὅπερ καὶ ἡ σύντα-
ξις ἀπαιτεῖ· ὁ δὲ Ἠλμασίος « ἦ τ' ἐγγή-
ματο » = τῷ ἐκείνην τε, ἦ ἐγγήματο (δηλ.
καὶ ἐκείνην, ἢ ἀποία ὑπανδρεῖσθαι τὸν Ἰά-
σωνα), ἀναλόγως τοῦ κατωτέρω ςίχου
515 « πτωχοῦς ἀλλοθαί παιδάς ἦ τ' ἔ-
σωσά σε ». Ὁ δὲ Σειδῆρος λέγει, ὅτι
ὁ Εὐρυπίδης ἔθηκεν αἰτιατικὴν διὰ τὰς
προηγουμένας αἰτιατικὰς « πόσιν » καὶ
« δόντα » ὅθεν τὸ « ἦν τε » = τῷ, αὐ-
τὴν, ἦ. Τέλος ὁ Ἡρμόδοτος ὑποκείμε-
νον τοῦ « ἐγγήματο » ἐκλαμβάνει τὸ « Κρέ-

- σιγᾶν. γυνή γὰρ τᾶλλα μὲν φόβου πλέα,
κακὴ δ' ἐς ἀλκὴν καὶ σιδήρον εἰσορᾶν
ὅταν δ' ἐς εὐνὴν ἠδικημένη κυρῆ,
οὐκ ἔστιν ἄλλη φρὴν μαιφρονωτέρα. 265
- ΧΟ. δράσω τάδ'· ἐνδίκως γὰρ ἐκτίσει πόσιν,
Μήδεια· πενθεῖν δ' οὐ σε θαυμάζω τύχας.
ὄρω δὲ καὶ Κρέοντα τῆςδ' ἀνακτα γῆς,
στείχοντα, κρινῶν ἄγγελον βουλευμάτων. 270
- ΚΡ. σὲ τὴν σκυθρωπὸν καὶ πόσει θυμουμένην,
Μήδειαν, εἶπον τῆςδε γῆς ἔξω περᾶν
φυγάδα, λαβοῦσαν δισσά σὺν σαυτῇ τέκνα,
καὶ μή τι μέλλειν ὡς ἐγὼ βραβεύς λόγου
τοῦδ' εἰμί, κοῦκ ἄπειμι πρὸς δόμους πάλιν,
πρὶν ἂν σε γαίης τερμόνων ἔξω βάλω. 275
- ΜΗ. αἰαῖ! πανώλης ἡ τάλαιν' ἀπόλλυμαι.
ἐχθροὶ γὰρ ἐξιᾶσι πάντα δὴ κάλων,
κοῦκ ἔστιν ἄτης εὐπρόσοιστος ἑλθασίς.
ἐρήσομαι δὲ καὶ κακῶς πάσχουσ' ὅμως,
τίνος μ' ἔκατι γῆς ἀποστέλλεις, Κρέον. 280
- ΚΡ. δέδοικά σ', οὐδὲν δεῖ παραμπέχειν λόγους,
μή μοί τι δράσης παιδ' ἀνήκεστον κακόν.
συμβάλλεται δὲ πολλὰ τοῦδε δαίματος

ων » καὶ ἑρμηνεύει οὕτω· «καὶ ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος ἔδωκε τὴν θυγατέρα, καὶ αὐτὴν, ἣν ἔδωκε » διότι τὸ γάμπασι κυρίως σημαίνει, δίδω εἰς γάμον.

ς. 263. διότι ἡ γυνὴ κατὰ μὲν τὰ ἄλλα εἶναι φοβερὰ, θειλὴ ὅμως εἰς τὴν ἀλκὴν καὶ εἰς τὴν ὄρασιν τοῦ σιδήρου (ὄπλ. ὅταν τις αὐτῇ βίαν φέρῃ ἢ ξίφος δείξῃ, τότε εἶναι θειλὴ).

ς. 265. ὅταν δὲ εἰς τὴν εὐνὴν ἀδικηταί, δὲν εἶναι ἄλλη φρὴν μαιφρονωτέρα.

ς. 267. θέλω τηρήσει σιωπὴν· διότι δικαίως θέλεις τηρωθεῖς τὸν ἄνδρα σου, ὦ Μήδεια! δὲν θαυμάζω δὲ σέ, ἐπειδὴ πενθεῖς διὰ τὴν τύχην σου.

ς. 270. « ἄγγελον » ἵνα ἀγγείλῃ νέας ἀποφάσεις.

ς. 273. « δισσά » τὰ δύο.

ς. 275. « κοῦκ ἄπειμι... πάλιν » καὶ δὲν ἐπιστρέφω.

ς. 278. « κάλων » δηλ. οὐριόδρομοι· καθ' ἡμῶν, καὶ ὠρμονται κατὰ πάντα τρόπον ἐφ' ἡμῶν. — Εἰρητικὴ μεταφορικῶς ἐκ τῶν πλοίων. « Ὅταν ὁ ἄνεμος ἦναι οὐριος, τότε χαλαροῦσι τὰ σχοινία, ὅπως τὰ παντὰ τῶν πλοίων δέχονται περισσώτερον ἄνεμον, καὶ οὕτω τάχιστα πλέωσιν.

ς. 379. « εὐπρόσοιστος » καὶ δὲν δύναται τις εὐκόλως νὰ διαφύγῃ τὴν βλάβην»

ς. 284. « συμβάλλεται » συντείνουσι

σοφή πέφυκας καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις,
 λυπεῖ δὲ λέκτρον ἀνδρός ἐστερημένη.
 κλύω δ' ἀπειλεῖν σ', ὡς ἀπαγγέλλουσί μοι,
 τὸν δόντα καὶ γήμαντα καὶ γαμουμένην
 δράσειν τι. ταυτ' οὖν πρὶν παθεῖν φυλάξομαι.
 κρεῖσσον δέ μοι νῦν πρὸς σ' ἀπέχθεσθαι, γύναι,
 ἢ μαλθακισθένθ' ὕστερον μέγα στένειν.

285

294

MII. φεῦ φεῦ·

οὐ νῦν με πρῶτον, ἀλλὰ πολλάκις, Κρέον,
 ἐβλαψε δόξα μεγάλη τ' εἰργασται κακά.
 χρῆ δ' οὐποθ' ὅστις ἀρτίφων πέφυκ' ἀνήρ
 παῖδας περισσῶς ἐκδιδάσκεισθαι σοφούς·
 χωρὶς γὰρ ἄλλης ἧς ἔχουσιν ἀργίας
 φθόνον πρὸς ἀστῶν ἀλφάνουσι δυσμενῆ.
 σκαιοῖσι μὲν γὰρ καινὰ προσφέρων σοφὰ
 δοῦξίς ἀχρεῖος κού σοφὸς πεφυκέναι·
 τῶν δ' αὖ δοκούντων εἰδέναι τι ποικίλον
 κρεῖσσων νομισθεὶς λυπρὸς ἐν πόλει φανεῖ.

295

300

δὲ πολλά εἰς τοῦτον τὸν φθόνον (τὰ ὅποια
 τὸν φθόνον ἐγείρουσι).

ς. 282. « ἢ μαλθακισθέντα » ἢ φα-
 νεῖς μαλακός, δηλ. ἀφῆσας σὲ ἐνταῦθα.

ς. 295. δὲν πρέπει δὲ ποτε ὅστις εἶ-
 ναι φρόνιμος νὰ διδάσκη πολὺ τοὺς παῖ-
 δας, καὶ σοφοὺς νὰ καθιστῇ.

ς. 296. Τὸ « ἧς ἔχουσιν ἀργίας » εἴ-
 πειν οὐχ ὡς τῶντι ἀργῶν ὄντων τῶν σο-
 φῶν· προφανές γὰρ ἐστὶν ὅτι μέγιστος
 πόνος περὶ τὴν φιλοσοφίαν ἐστὶ καὶ σπου-
 δή· καὶ Ἡρόδοτος « τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρω-
 τα θεοὶ προπάρουθεν ἐθικκν », ἀλλ' ὡς
 πολλῶν δοξαζόντων οὐκ ἀρθῶς, ἀργούς εἶ-
 ναι τοὺς σοφούς. Οἱ σοφοὶ οὖν, φησί,
 πρὸς τὸ δόξαν ἀργίας ἔχιν καὶ φθονοῦν-
 ται ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὅθεν φησὶ
 καλῶς ἔχιν κρίνω μὴ χρῆναι εἰς ἄκρον
 παιδείσεως ἕκκειν τινά, ἀλλὰ καὶ τούτων
 ἐντός εἶναι. Τοῦτο δὲ οὐ δογματίζων ὁ
 ποιητὴς φησιν, ἀλλ' ἀρμυζόμενος πρὸς τὸ

ἐφρονητικὸς ἦθος, ἐπεὶ δοκεῖ ἡ Μήδεια σο-
 φίας ἔχουσα δύναμιν βλέπτεσθαι. Σχολ.
 —Τὸ « ἀργίαν ἔχιν » = τῷ, ἀργίας αἰ-
 τίαν ἔχιν.

ς. 298. « καινὰ προσφέρων σοφὰ »
 οὕτω παρ' ἄποιι σχεδὸν τοῖς βιβλίοις καί
 τισι παλαιαῖς ἐκδόσεσιν, ἐκτὸς ὀλίγων τι-
 νῶν, ἐν οἷς ἀντὶ τοῦ « σοφὰ » εἶπεν « ἔ-
 πη ». Διότι δῆθεν ὁ Εὐρύπιδης περιγε-
 λασθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους ἐν ταῖς
 Θεσμῶν. ς. 1141. « Σκαιοῖν γὰρ τοι και-
 νὰ προσφέρων σοφὰ, Μάτριν ἀναλίσκοις
 ἄν. » μετέβαλεν ἐν δευτέρῃ διαρθρώσει
 τοῦ ρήτου τούτου τὸ « σοφὰ » εἰς « ἔ-
 πη ». Τὴν γνώμην αὐτὴν δὲν ἐγκρίνει ὁ
 ῥεῖνχόλδος Κλότς δι' ἄλλα τε, καὶ μά-
 λιστα διότι τὸ « προσφέρων σοφὰ » εἶναι
 παροιμιακὴ φράσις.

« Σκαιοῖσι » τοῖς ἀσάφοις· « καινὰ »
 λέγων νέας σοφίας.

ς. 301. « κρεῖσσων » καλλίτερος δὲ

- ἐγὼ δὲ καὶ τὴ τῆσδε καινωνῶ τύχης.
 σοφὴ γὰρ οὔσα, τοῖς μὲν εἰμ' ἐπίφθονος,
 τοῖς δ' ἠσυχαία, τοῖς δὲ θατέρου τρόπου, 305
 τοῖς δ' αὖ προσάντης· εἰμὶ δ' οὐκ ἄγαν σοφῆ.
 σὺ δ' οὖν φοβεῖ με μὴ τι πλημμελὲς πάθης.
 οὐχ ὧδ' ἔχει μοι, μὴ τρέσσης ἡμᾶς, Κρέον,
 ὥστ' εἰς τυράννους ἄνδρας ἐξαμαρτάνειν.
 τί γὰρ σὺ μ' ἠδίκηκας; ἐξέδου κόρην 310
 ὄτω σε θυμὸς ἦγεν. ἀλλ' ἐμὸν πόσιν
 μισῶ σὺ δ', αἶμαι, σωφρονῶν ἐδρας τάδε.
 καὶ νῦν τὸ μὲν σὸν οὐ φθονῶ καλῶς ἔχειν.
 νυμφεύετ', εὖ πράσσοιτε· τῆνδε δὲ χθόνα
 εἰσέμ' οἰκεῖν καὶ γὰρ ἠδίκημένοι 315
 σιγησόμεσθα, κρείσσωνων νικώμενοι.
- ΚΡ. λέγεις ἀκοῦσαι μαλθακ', ἀλλ' ἔσω φρενῶν
 ὀρθῶδιά μοι, μὴ τι βουλεύσης κακόν,
 τασῶδ' εἰ δ' ἦσσαν ἢ πάρος πέποιθά σοι
 γυνὴ γὰρ ὀξύθυμος, ὡς δ' αὐτίως ἀνὴρ,

πάλιν νομισθεὶς τῶν νομιζόντων ὅτι ἐξεύρουσί τι ποικίλον (σοφόν), θέλει φανῆ λυπηρὸς εἰς τοὺς πολίτας.

ς. 304. Τοῦτον τὸν σίχον πρῶτος ὁ Πιερόστος, οὗ τινος τὴν γνώμην πολλοὶ κριτικοὶ ἠκολούθησαν, ὑποβολιματῶν νομίζει, διότι κατωτέρω ἐν σίχ. 808. τὰ αὐτὰ σχεδὸν ἐπαναλαμβάνονται. Ἄλλ' ὅμως ἐν ἄλλαις σχεδὸν τοῖς βιβλίοις ὑπάρχει, καὶ ὁ Σχολιαστὴς ἀναγνωρίζει αὐτὸν τὸν σίχον, μόνον δὲ ἐν τῇ Παρισίῳ βίβλῳ Α. γέγραπται ἐν τῷ περιθωρίῳ, ὅπερ πιθανότατα συνέβη, ἐπεὶ καὶ ὁ ἀκόλουθος σίχος ἀρχίζει ἀπὸ τῆς αὐτῆς λέξεως· καὶ τούτου ἕνεκεν ἡ ἀποβολὴ τοῦ σίχου τούτου δὲν εἶναι ὀρθή, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ παραλείψας τὸν σίχον θεωρεῖ αὐτὸν ὑποβολιματῶν.

ς. 307. «οὐχ ὧδε» δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ θέσις μου, ὥστε νὰ βλάπτω βα-

σιλεῖς.

ς. 312. καὶ τότε σὲ μὲν δὲν φθονῶ διότι εὐτυχεῖς.

ς. 314. «καὶ γὰρ νὺν διότι, καὶ τοὶ ἀδικουμαι, θέλω σιωπῆσαι νικωμένη (ἀδικουμένη) ὑπὸ ἰσχυροτέρου (ὑπὸ τοῦ Κρέοντος).

ς. 316. λέγεις λόγια, ἅτινα μαλθακά εἰσι κατὰ τὸ ἀκοῦσαι (εὐάρεστα εἰς τὴν ἀκοήν), ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου (ἔσω φρενῶν) φοβεῖται κτλ.

ς. 317. βουλεύσης » ἐπ. γρ. βουλεύης.

ς. 319. διότι ἡ ὀξύθυμος γυνὴ ὡς καὶ ὁ ὀξύθυμος ἀνὴρ εἶναι εὐκολώτερος εἰς τὸ νὰ τὸν φυλάττηται τις, ἢ ὁ σιωπῶν σοφός. Δύναται τις εὐκολώτερον νὰ φυλάττηται ἀπὸ τῆς ὀξύθυμου γυναικὸς καὶ ἀνδρός (ἐπεὶ οὗτοι ἐκχεοῦσι τὴν ὀργὴν των), ἢ ἀπὸ τοῦ σιωπηλοῦ σοφοῦ (ἐπεὶ οὗτος δὲν δεῖκνύει τὴν ὀργὴν του).

- ῥάων φυλάσσειν ἢ σιωπηλὸς σοφός. 320
- ἀλλ' ἐξίθ' ὡς τάχιστα, μὴ λόγους λέγει·
ὡς ταῦτ' ἄραρε, κοῦκ ἔχεις τέχνην, ὅπως
μένης παρ' ἡμῖν, οὔσα δυσμενῆς ἐμοί.
- ΜΗ. μὴ, πρὸς σε γονάτων τῆς τε νεογάμου κόρης.
ΚΡ. λόγους ἀναλοῖς· οὐ γὰρ ἂν πείσαις ποτέ. 325
- ΜΗ. ἀλλ' ἐξελάς με κοῦδεν αἰδέσει λιτάς;
ΚΡ. φιλῶ γὰρ οὐ σὲ μάλλον ἢ δόμους ἐμούς.
ΜΗ. ὦ πατρίς, ὡς σου κάρτα νῦν μνηστῆρ' ἔχω.
ΚΡ. πλὴν γὰρ τέκνων ἔμοιγε φίλτατον πόλις.
ΜΗ. φεῦ φεῦ βροτοῖς ἔρωτες ὡς κακὸν μέγα. 330
- ΚΡ. ὅπως ἂν, οἶμαι, καὶ παραστῶσιν τύχαι.
ΜΗ. Ζεῦ, μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὅς αἴτιος κακῶν.
ΚΡ. ἔρπ', ὦ ματαῖα, καὶ μ' ἀπάλλαξον πόνων.
ΜΗ. πονοῦμεν ἡμεῖς κοῦ πόνων κεχρημέθα.
ΚΡ. τάχ' ἐξ ὀπαδῶν χειρὸς ὠσθήσει βία. 335
- ΜΗ. μὴ δῆτα τοῦτό γ', ἀλλά σ' αἰτοῦμαι, Κρέων.
ΚΡ. ὄχλον παρέξεις, ὡς εἰκας, ὦ γύναι.
ΜΗ. φευξοῦμεθ' οὐ τοῦθ' ἰκέτευσά σου τυχεῖν.
ΚΡ. τί δ' αὖ βιάζει κοῦκ ἀπαλλάσσει χθονός;
ΜΗ. μίαν με μείναι τήνδ' ἕατον ἡμέραν 340

ς. 322. «ὡς ταῦτ' ἄραρε» ἐπειδὴ αὐτὴ ἢ γνώμη ὑπερισχύει.— «τέχνην» καὶ δὲν ἔχει μέσον, τρόπον.

ς. 324. μὴ, σὲ παρακαλῶ χεῖρην τῶν γονάτων σου. «Τοῖς παλαιοῖς ἴθις ἂν ὀπνηῖκα ἰκέτευον, κεφαλῆς τε λαμβάνεσθαι τῆς τοῦ ἰκετευομένου, καὶ χειρὸς δεξιᾶς ἢ καὶ γονάτων» κεφαλῆς μὲν διὰ μέσης γενειάδος κατ' Εὐριπίδων (Ἐκείθ. σίχ. 242). Ἰστέον δὲ ὅτι εἰ καὶ κεφαλῆς καὶ χειρὸς καὶ γονάτων ἠπυοντο, ἀλλὰ τὴν ὅλην ἰκετείαν γονάζεσθαι φασὶν ἐκ μέρους οἱ παλαιοί· οἱ δὲ μεθ' Ὀμηρον τὴν τοῦ γονυπετεῖν λέξιν ἐντεῦθεν ἐφεύρον. » Εὐστάθ.

ς. 334. «Ὅπως... τύχαι» δηλ. δὲν εἶναι πάντοτε κακὸν μέγα οἱ ἔρωτες, ἀλλὰ κατὰ τὰς περιστάσεις.

ς. 334. Ἐπειδὴ ὁ Κρέων εἶπεν εἰς τὴν Μήδειαν, φύγε καὶ ἐλευθέρωσον με τῶν κόπων, τῶν φροντίδων (ἐπειδὴ φοβοῦμαι μήπως καὶ πράξις κακὸν τι εἰς ἡμᾶς), ἢ Μήδεια ἀποκρίνεται, ἐγὼ εὐρίσκομαι ἐν πόνοις (δυστυχίαις), καὶ δὲν εἶναι πρέπον καὶ ἄλλως δυστυχίας νὰ ὑπερέρω ἐκτός τούτων, ἅς ἔχω.

ς. 335. ταχέως θέλεις ἀληθῆ διὰ τῆς χειρὸς τινῶν ἐκ τῶν ὀπαδῶν μου.

ς. 336. Ὁ Κρέων διεκόμει τὸν λόγον τῆς Μηδείας, ἥτις, ὡς φαίνεται, σκοπὸν εἶχε νὰ προσέσθῃ μετὰ τὸ «σ' αἰτοῦμαι, Κρέων» ἕσασά με μίαν τήνδε ἡμέραν μείναι.

ς. 337. «ὡς εἰκας» ἀντί, ὡς εἰκασ.

ς. 340. Ἐκ τοῦ εἰχου τούτου ἀγαυοῦται ὁ τῆς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν ἔμειλλε

καὶ ἔμπερᾶναι φροντίδ', ἢ φευξόμεθα,
 παισίν τ' ἀφορμὴν τοῖς ἐμοῖς, ἐπεὶ πατὴρ
 οὐδὲν προτιμᾷ μηχανήσασθαι τέκνοις.

οἴκτειρε δ' αὐτούς· καὶ σὺ τοι παίδων πατὴρ
 πέφυκας· εἰκὸς δ' ἐστὶν εὐνοϊάν σ' ἔχειν.

345

τοῦμοῦ γὰρ οὐ μοι φροντίς, εἰ φευξόμεθα,
 κείνους δὲ κλαίω συμφορᾷ κεχρημένους.

ΚΡ.

ἤκιστα τοῦμόν λημ' ἔφυ τυραννικόν,
 αἰδούμενος δὲ πολλὰ δὴ διέφθορα·

καὶ νῦν ὄρω μὲν ἐξαμαρτάνων, γύναι,
 ὅμως δὲ τεύξει τοῦδε· προϋνέπω δέ σοι,

350

εἴ σ' ἢ πισύσα λαμπὰς ἄψεται θεοῦ
 καὶ παιδας ἐντός τῆςδε τερμόνων χθονός,
 θανει· λέλεκται μῦθος ἀψευδῆς ἔδε.

νῦν δ', εἰ μένειν δεῖ, μίμν' ἐφ' ἡμέραν μίαν·
 οὐ γάρ τι δράσεις δεινὸν ὧν φόβος μ' ἔχει.

355

ΧΘ.

δύστανε γύναι,

φεῦ φεῦ, μελέα τῶν σῶν ἀχέων.

ποῖ ποτε τρέψει; τίνα προξενίαν

ἢ δόμον ἢ χθόνα σωτήρα κακῶν

360

ἐξευρήσεις;

νὰ τελειώσῃ τὸ δῶμα.

ς. 344. « καὶ ἔμπερᾶναι » καὶ νὰ φροντίσω τὰ πρὸς φυγὴν ἀναγκαῖα.

ς. 342. « ἀφορμὴν » τὰ πρὸς τροφήν ἔξοδα, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ οὐδεμίαν λαμβάνει φροντίδα περὶ τῶν τέκνων του.

ς. 343. ἐπόμεινον δὲ εἶναι νὰ ἔχη; καὶ οὐ εὐνοῖαν πρὸς αὐτὰ, ἤτοι καὶ σὺ νὰ λυπῶσαι αὐτὰ, ὡς ἔχων καὶ σὺ τέκνα.

ς. 346. διότι περὶ μὲν τῆς ἐμῆς φυγῆς δὲν φροντίζω.

ς. 348. Ὁ Κρέων συγχινθίζεται ἐκ τῶν τῆς Μηδείας λόγων, λέγει ταῦτα· « ἤκιστα κατ' » παντάπασιν τὸ φρόνημά μου

δὲν εἶναι τυραννικόν, δηλ. οὐδόλως τυραννόφρων εἶμι.

353. Ὁ Κρέων συνεχώρησεν εἰς τὴν Μηδείαν νὰ μείνῃ ἐπὶ μίαν ἡμέραν, ἐπειδὴ, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, δὲν ἐπίστευέ ποτε ὅτι ἐν τῷ μικρῷ διαστήματι ἠδύνατο νὰ κακοποιήσῃ τὴν κόρην του, ἢ καὶ αὐτόν.

ς. 338. « μελέα » ἀθλίη ἔνεκεν τῶν σῶν ἀχέων.

ς. 339. « τίνα προξενίαν » τίνας προξένου τὴν προστασίαν, ἢ τίνα δόμον, ἢ γλῆν θέλεις εὑρεῖ σωτήρα (ἴνα σὲ σώσῃ) τῶν κακῶν.

- ὡς εἰς ἄπορόν σε κλύδωνα θεός,
Μήδεια, κακῶν ἐπόρευσε.
- ΜΗΙ. κακῶς πέπρακται πανταχῆ· τίς ἀντερεῖ;
ἀλλ' οὔτι ταύτη ταῦτα, μὴ δοκεῖτέ πω. 365
ἔτ' εἶσ' ἀγῶνες τοῖς νεωστὶ νυμφίοις,
καὶ τοῖσι κηδεύουσιν οὐ σμικροὶ πόνοι.
δοκεῖς γὰρ ἂν με τόνδε θωπεύσαι ποτ' ἂν,
εἰ μὴ τι καρδαίνουσαν ἢ τεχνωμένην;
οὐδ' ἂν προσεῖπον, οὐδ' ἂν ἠψάμην χερσῶν. 370
ὁ δ' εἰς τοσοῦτον μωρίας ἀφίκετο,
ὥστ', ἐξὼν αὐτῷ τὰμ' ἔλειν βουλευμάτα
γῆς ἐκβαλόντι, τήνδ' ἀφῆκεν ἡμέραν
μεῖναι μ', ἐν ἧ τρεῖς τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν νεκροῦς
θήσω, πατέρα τε καὶ κόρην πόσιν τ' ἐμόν. 375
πολλὰς δ' ἔχουσα θανασίμους αὐτοῖς ὁδοῦς,
οὐκ οἶδ', ὅποια πρῶτον ἐγχειρῶ, φίλαι·
πότερον ὑράψω δῶμα νυμφικὸν πυρὶ,
ἢ θηκτὸν ὧσω φάσγανον δι' ἥπατος
σιγῆ δόμους εἰσβάσ', ἔν' ἔστρωται λέχος. 380
ἀλλ' ἐν τί μοι πρόσαντες εἰ ληρθήσομαι
δόμους ὑπερβαίνουσα καὶ τεχνωμένη,
θανοῦσα θήσω τοῖς ἐμοῖς ἐχθροῖς γέλιον.
κράτιστα τήν εὐθείαν, ἧ πεφύκαμεν

σ. 362. «ὡς... κλύδωνα» πόσον εἰς μεγάλην ζήλῃν κακῶν, ὃ Μήδεια, ὁ θεός· εἰ ἔφερε κλύδων λέγεται κυρίως ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἐνταῦθα δὲ μεταφορικῶς εἶπε κλύδωνα κακῶν τὰ παραχρῆμα ταῦτα κακὰ.

σ. 364 καὶ ἐξῆς. Ὁ μὲν Κρέων παρερχομένου εἰς τὴν Μήδεια τὸ νὰ μείνῃ ἐπὶ μίαν ἡμέραν, ἀνεχώρησεν, αὐτὴ δὲ μετὰ τοῦ χροῦ μείνασα ἐξηγεῖται τὸν σκοπὸν τῆς, εἰσοδῶν σιγχαρῶς καὶ τὸ αἴτιον, δι' ὃ τόσον ἡπίως ἐφέρεθαι εἰς τὴν Κρέοντα.

σ. 365. «οὔτι ταύτη ταῦτα» ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, φησαί, κακῶς ἔχει τὰ καθ' ἡμᾶς, καθὼς πεισθεὶς ἀπέβλεν ὁ Κρέων. Σχολ.

σ. 366. δυνάμειθα ἔτι ν' ἀγωνισθῶμεν κατὰ τῶν νεονύμφων.

σ. 368. «θήσω... γέλιον» θέλω γίνεσθαι ἀξιογέλαιστος εἰς τοὺς ἐχθροῦς μου, ἢτοι εἰ ἐχθροὶ μου θέλουσι γελάειν διὰ τὴν μορῆν μου.

σ. 384. Κράτιστον εἶναι νὰ μεταχειρισθῶ τὴν εὐθείαν ὁδόν, καθ' ἣν μάλιστα ἡμεῖς αἱ γυναῖκες εἴμεθα σοφίαι, δηλ.

- σοφαὶ μάλιστα, φαρμάκοις αὐτοὺς εἶναι.
εἶεν' 385
- καὶ δὴ τεθνασὶ τίς με δέξεται πόλις;
τίς γῆν ἄστυλον καὶ δόμους ἐχεγγύους
ξένος παρασχῶν ῥύσεται τοῦμόν δέμας;
οὐκ ἔστι. μείνας' οὖν ἔτι σμικρὸν χρόνον,
ἦν μὲν τις ἡμῖν πύργος ἀσφαλῆς φανῆ, 390
- δόλω μέτειμι τόνδε καὶ σιγῇ φόνον·
ἦν δ' ἐξελαύνη ζυμοφορὰ μ' ἀμήχανος,
αὐτὴ ξίφος λαβοῦσα, καὶ μέλλω θανεῖν,
κτενω σφε, τόλμης δ' εἶμι πρὸς τὸ κρατερόν.
οὐ γάρ, μὰ τὴν δέσποινα, ἦν ἐγὼ σέβω 395
- μάλιστα πάντων καὶ ζυνοργὸν εἰλόμην,
Ἐκάτην, μυχοῖς ναίουσαν ἑστίας ἐμῆς,
χαίρων τις αὐτῶν τοῦμόν ἀλγυνεὶ κέαρ.
πικροὺς δ' ἐγὼ σφι καὶ λυγροὺς θήσω γάμους,
πικρὸν δὲ κῆδος καὶ φυγὰς ἐμὰς χθονός. 400
- ἀλλ' εἶα· φεῖδου μηδὲν ὧν ἐπίστασαι,
Μήδεια, βουλευούσα καὶ τεχνωμένη·
ἔρπ' εἰς τὸ δεινόν· νῦν ἀγῶν εὐψυχίας.
ὄρας ἢ πάσχεις; οὐ γέλωτα δεῖ σ' ὄφλειν
τοῖς Σισυφείοις τοῖς τ' Ἰάσονος γάμοις, 405

διὰ φαρμάκων νὰ φανεύσω αὐτοὺς.

ς. 385. Ἡ Μήδεια δὲν ἐσκέπτετο μόνον νὰ φανεύσῃ τοὺς ἐχθροὺς τῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ σωθῇ αὐτὴ, διότι ἄλλως δὲν ἦθελεν ἐξέλθει νικήτρια.

ς. 389. « μείνας » περίμεινας· λοιπὸν ἔτι ὀλίγον ὄραν.

ς. 394. « τόλμης » θέλω πορευθῆ πρὸς τὸ κρατερόν τῆς τόλμης, ἦτοι θέλω λάβω μεγίστην τόλμην, ὅπλ. ἔπειτα ἐμαυτὴν καὶ τὰ τέκνα θέλω φανεύσει.

ς. 397. « Ἐκάτην » τὴν Ἐκάτην συνοργὸν εἶχον αἱ μάγισσαι, ὅτε ἐτέλειον

τὰς μαγείας των.— « ἑστίας » τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐκάτης φαίνεται ὅτι εἶχεν ἐν τῇ ἑστίᾳ τῆς.

ς. 401. « ἀλλ' εἶα » ἀλλὰ φεῖ. Ἄριστα ἐνταῦθα παριστᾷ ὁ Εὐριπίδης τοὺς διαταγμοὺς καὶ τὴν ἀμφιταλάντευσιν τῆς ψυχῆς τῆς Μήδειας, ἥτις, ὡς φαίνεται, κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν εδεδίκασεν, εὐθὺς ὅμως πάλιν ἐκ τῆς μεγάλης ὀργῆς κινηθεῖσα, αὐτὴ ἑαυτὴν ἐνθάρρυνει πρὸς τὸ κακόν.

ς. 405. « τοῖς Σισυφείοις » ὄχι ἀνευ πικρίας τινός ἢ Μήδεια τοὺς γάμους αὐ-

γεγάσαν ἐσθλοῦ πατρὸς Ἥλιου τ' ἄπο.
ἐπίστασαι δέ· πρὸς δὲ καὶ πεφύκαμεν
γυναῖκες, ἐς μὲν ἐσθλ' ἀμηχανώταται,
κακῶν δὲ πάντων τέκτονες σοφώταται.

Χ Ο Ρ Ο Σ (σιροφὴ ἀ.)

ἄνω παταμῶν ἱερῶν χωροῦσαι παγαί,

410

τοὺς ἀποκαλεῖ Σισυφείους· διότι ὁ Σίσυφον ἔφημε. Διὰ καὶ ὁ Ἡούχιος « Σισυφός, βασιλεὺς ποτε τῶν Κορινθίων, τὰ μέγιστα ἐκακολογεῖτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, διότι αὐτοῦ, ἐνόσφ' ἔζη, διὰ ληστεϊῶν τὰ μέγιστα ἔβλαψεν. Ἀπὸ τοῦ Σισύφου δὲ ἔλκει τὸ γένος ἡ Γλαύκη, ἣν ὁ Ἴά-
σων ἔφημε. Διὰ καὶ ὁ Ἡούχιος « Σισυφείους· Κορινθίους κακοὺς, ἀπὸ Σισύφου βασιλέως ».
ς. 406. « Ἥλιου » ἡ Μήδεια ἦτο θυγάτηρ τοῦ Αἰήτου, υἱοῦ τοῦ Ἥλιου.

ς. 410. Μέτρα τῶν σιροφῶν·

α.'

— / — — — — — / — — —
 / — — — / — — — — —
 / — — — — — / — — —
 / — — — — — — — — —
5 / — — — / — — — — —
 — / — — — — — — — — —
 / — — — — — / — — — — —
 / — — — — — — — — — — — — — — —

β.'

— / — — — / — — — — — — — — —
 / — — — — — — — — — — — — — — —
 — / — — — — — — — — —
 — / — — — — — — — — —
5 — / — — — — — — — — —
 — — — — — — — — — — — — — — —
 — / — — — — — — — — —

ς. 410. Ὁ Χορὸς παρατηρήσας τὴν λον, ὡς ἀδίκως ὑπὸ τῶν ποικιῶν δυσφη-
τοῦ Ἰάσονος ἀπιστίαν, λαμβάνει ἀφορ-
μὴν γὰρ ὑπερσπισθῆ τὸ γυναικίον φυ-
μαύμενον, ἐπειδὴ ἔχει ὀλιγώτερα ἀμαρ-
τάνουσιν αἱ ἄνδρες, ὅτινα ἑμὸς δὲν γί-

καὶ δίκαια καὶ πάντα πάλιν στρέφεται.

ἀνδράσι μὲν δόλιαι βουλαί, θεῶν δ'

οὐκ ἐτι πίστις ἄραρε.

τὰν δ' ἐμὰν εὐκλειαν ἔχειν βιοτὰν

415

στρέφουσι φᾶμαι·

ἔρχεται τιμὰ γυναικείῳ γένει^υ

οὐκ ἐτι δυσκλάδος φάμα γυναικας ἔξει.

420

Ἀρτιστροφὴ ἁ.

μοῦσαι δὲ παλαιγενέων λήξουσ' αἰοιδᾶν

τὰν ἐμὰν ὑμνεῦσαι ἀπιστοσύναν.

οὐ γὰρ ἐν ἀματέρῃ γνώμῃ λύρας

ᾠπασε θεσπιν αἰοιδᾶν

425

νονται γνωστά, ἐπεὶδὴ « ὁ Φοῖβος, ὁ τῶν μελέων ἀγήτωρ » δὲν ἔδωκε καὶ εἰς τὰς γυναικας τὴν θεῖαν φῶδην· εἶτα δὲ πρὸς τὴν Μήδειαν στρέφει τὸν λόγον, καὶ αἰκτείρει αὐτὴν, ἐπεὶδὴ ἄτιμος διώκεται ἐκ τῆς χώρας, μὴ ἔχουσα ποῦ νὰ καταφυγῇ· ὤθεν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλεεινολογεῖ, ἐπεὶδὴ ὁ Ἰάσων δὲν ἐτήρησε τοὺς ὄρκους του, καὶ ἀνακίδης ἐφάνη. Αἱ πηγαὶ τῶν ἱερῶν ποταμῶν χωροῦσιν ἄνω, καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ πάντα τὰ ἄλλα στρέφουσιν ὀπίσω. Δηλ. πάντα ἠλλαξαν δρόμον.

« ἱερῶν » λέγει ἱεροὺς τοὺς ποταμούς, ἐπεὶδὴ ὅλοι οἱ ποταμοὶ ἐνομιζόντο κλάδοι τοῦ Ὀκεανοῦ.

ς. 414 καὶ ἐξῆς. « πίστις ἄραρε » δηλ. δὲν εἶναι πλέον πιστοὶ οἱ εἰς τοὺς θεοὺς ὄρκοι, αἱ δὲ φημαι στρέφουσιν (ὥς) ἔχειν τὰν ἐμὰν βιοτὰν εὐκλειαν. Δηλ. ὁ τῶν γυναικῶν βίος εὐκλεῆς θέλει γίνεσθαι, ἐπεὶδὴ ὁ Ἰάσων ἐδείχθη ὢν ἀνὴρ ἀπιστος· διὸ θέλουσι παύσει οἱ ποιηταὶ κατηγοροῦντες ἡμᾶς τὰς γυναικας ὡς ἀπίστους.

ς. 421. « Μοῦσαι » αἱ δὲ Μοῦσαι τῶν ἀρχαίων αἰοιδῶν (ποιητῶν) θέλουσι παύσει

ὑμνοῦσαι (κακολογοῦσαι) τὴν ἐδικὴν μου ἀπιστίαν (τὴν τῶν γυναικῶν ἀπιστίαν). Τὸ « ὑμνεῖν » φηλοῦς ἐκλαμβάνεται ποτε κατὰ βαραῖαν ἀντίφρασιν. Σοφοκλῆς (ἐν Ἠλέκτρῃ 375) « ὑμνήσεις κακὰ », ἤγουν ὑβρίσεις· καὶ ἐν Οἰδιπόδῃ τῷ Τυράννῳ (1275) « τοιαῦτα ἐφουμῶν » ἤγουν δυσφημῶν. Αἰσχύλος (Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας, 7) « ὑμνεῖται ὑπ' αὐτῶν φροσιμῶσι πολυρόβοις ». Εὐριπίδης « τὴν ἐμὴν ὑμνεῦσαι ἀπιστοσύναν » ἤγουν κακολογοῦσαι· καὶ « ἐπεὶ ἀντάχθησαν ὕμνοι » αἱ κατὰ τῶν ἀνδρῶν ὑβρεις δηλαδῆ.

ς. 424. « ἐν ἀματέρῃ γνώμῃ » διότι εἰς ἡμᾶς τὰς γυναικας δὲν ἔδωκεν ὁ Φοῖβος (ὁ Ἀπόλλων), ὁ ἀρχηγὸς τοῦ μέλους, τὴν θεσπέσιαν φῶδην τῆς λύρας, ἦτοι δὲν κατέστησε καὶ ἡμᾶς ἱκανὰς νὰ γράφωμεν ποιήματα, ἐπεὶδὴ (ὡν καὶ εἰς ἡμᾶς τοῦτο παρεῖχε) βεβαίως ἤθελεν ἠχῆσαι (ἢ λύρας μας) ἦσαν ἐναντίον τῆς γενεᾶς τῶν ἀνδρῶν· διότι ὁ μακρὸς αἰὼν δύναται νὰ εἴπῃ πολλὰ καὶ καθ' ἡμῶν καὶ κατὰ τῶν ἀνδρῶν (ἦτοι ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ εὐρίσκει τις πολλὰ καὶ κατὰ τῶν ἀνδρῶν καὶ κατὰ τῶν γυναικῶν).

Φοῖβος, ἀγῆτωρ μελέων ἐπεὶ ἀν-
τάχῃσ' ἀν ὕμνον
ἀρσένων γέννα· μακρὸς δ' αἰὼν ἔχει
πολλὰ μὲν ἀμωτέραν ἀνδρῶν τε μοῖραν εἰπεῖν. 430

Σ τ ρ ο φ ῆ θ'.

οὐ δ' ἐκ μὲν οἴκων πατρῶων ἐπλευσας
μαινομένα κραδίᾳ, διδύμους ὄρισσας πόντου
πέτρας· ἐπὶ δὲ ξένα
ναίεις χθονί, τᾶς ἀνάδρου
καίτας ὀλέσασα λέκτρον,
τάλαινα, φυγᾶς δὲ χώρας
ἄτιμος ἐλαύνει. 435

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ θ'.

βέβακε δ' ὄρκων χάρις, οὐδ' ἔτ' αἰδῶς
Ἑλλάδι τᾶ μεγάλα μένει, αἰθερία δ' ἀνέπτα. 440

σοὶ δ' οὔτε πατὴρ δόμοι,
δύστανε, μεθορμίσασθαι
μάχθων πάρα, τῶν δὲ λέκτρον
ἄλλα βασιλεία κρείστων
δόμοισιν ἐπέστα. 445

ΙΑ. οὐ νῦν κατειδὼν προῶτον, ἀλλὰ πολλάκις
τραχεῖαν ὄργην ὡς ἀμήχανον κακόν.
σοὶ γὰρ παρὼν γῆν τήνδε καὶ δόμους ἔχειν,

ς. 431. Ὁ Χορὸς στρέφει τότε τὸν λόγον πρὸς τὴν Μήδειαν.

ς. 432. «μαινομένα» ὑπὸ τοῦ ἔρωτος. — «ὄρισσας» διασχίσσας, ἐπειδὴ, ὅταν πλῆθ τό πλοῖον, σχίζει τὴν θάλασσαν.

ς. 435. «χθονί» ἐν τῇ Κορίνθῳ.

ς. 436. «ὀλέσασα» χίσασα τὰ λέκτρα τῆς κοίτης, ἢ ὅποια ἐκ τούτου (ἀνευ ἀνδρός) ἀνανδρος ἐμεινε. Διηλ. χίσασα τὸν σύζυγόν σου.

ς. 438. «φυγᾶς» φυγᾶς δὲ ἐκ τῆς χώρας διώκεσαι ἀτίμως.

440. «Ἑλλάδι» ἐπειδὴ βάρβαρος ἦτο ἡ Μήδεια, Ἑλλὰν δ' ὁ Ἰάσων, διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς λέγει «Ἑλλάδι».

ς. 444. τῶν δὲ ὄρων λέκτρον ἐν τοῖς δόμοις ἄλλη βασιλίσα ἀνωτέρα σοῦ ἐπέστη.

ς. 447. Ὁ Ἰάσων προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὴν Μήδειαν, ὅτι ὀργισμένη θέλει βλαφθῆ, ἐν ταύτῃ δὲ ὅτι πρὸς ὠφέλειαν αὐτῆς καὶ τῶν τέκνων τὸν ἔλαβε τὴν κόρην τοῦ Κρέοντος εἰς γυναῖκα.

κούφως φερούση κρείσσόνων βουλευήματα,
λόγων ματαίων οὔνεκ' ἐκπεσεῖ χθονός. 450

κάμοι μὲν οὐδὲν πρᾶγμα· μὴ παύσῃ ποτὲ
λέγουσ' Ἰάσων ὡς κάκιστός ἐστ' ἀνὴρ
ἃ δ' εἰς τυράννους ἐστὶ σοὶ λελεγμένα,
πᾶν κέρδος ἡγοῦ ζημιουμένη φυγῆ.

καγὼ μὲν αἰεὶ βασιλέων θυρουμένων 455
ὄργας ἀφῆρουν καὶ σ' ἐβουλόμην μένειν,
οὐ δ' οὐκ ἄνεις μωρίας, λέγουσ' αἰεὶ

κακῶς τυράννους· τοιγὰρ ἐκπεσεῖ χθονός.
ὅμως δὲ κακὰ τῶνδ' οὐκ ἀπειρηκῶς φίλους
ἦκω, τὸ σὺν δὲ προσκοπούμενος, γύναι, 460

ὡς μήτ' ἀχρήμων σὺν τέκνοισιν ἐκπέσῃς
μήτ' ἐνδεής του. πόλλ' ἐφέλκεται φυγῆ
κακὰ ζῆν αὐτῇ· καὶ γὰρ εἰ σὺ με στυγεῖς,
οὐκ ἂν δυνάμην σοὶ κακῶς φρονεῖν ποτε.

ΜΗ. ὦ παγκάκιστε, τοῦτο γὰρ σ' εἰπεῖν ἔχω 465

γλώσση μέγιστον εἰς ἀνανδρίαν κακόν,
ἦλθες πρὸς ἡμᾶς, ἦλθες, ἔχθιστος γεγώς
θεοῖς τε κάμοι παντὶ τ' ἀνθρώπων γένει·

οὔτοι θράσος τόδ' ἐστίν, οὐδ' εὐταλμία, 470
φίλους κακῶς ὄρασαντ' ἐναντίον βλέπειν,
ἀλλ' ἢ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων

ς. 451. « κάμοι ... πρᾶγμα » καὶ ἐγὼ μὲν ἀδιαφορῶ.

ς. 454. « πᾶν κέρδος » μέγιστον κέρδος· θεωρεῖ ὅτι· τιμωρεῖσαι μόνον δ' ἐξορίας.

459. « οὐκ ἀπειρηκῶς » μὴ ἀπειρηκῶς πρὸς τοὺς φίλους, μὴ ἀδιαφορήσας περὶ σοῦ καὶ τῶν τέκνων μας.

ς. 463. Ἡ Μήδεια, τὰ μέγιστα ὀργισθεῖσα ἐκ τῆς ὑποκριτικότητος ὁμιλίας τοῦ Ἰάσωνος, πικρότατα ὑβρίζει αὐτὸν καὶ ἀχρήστον καὶ κάκιστον ἀποδεικνύει. — « ὦ παγκάκιστε » διότι

τοῦτο (τὸ παγκάκιστε) δύναιται νὰ σοὶ εἰπῶ μέγιστον κακόν, ὄνειδος, αἰσχρὸς, διὰ τὴν ἀσθένειάν μου· διότι γυνὴ οὐσα καὶ ἀσθενῆς δὲν δύναμαι διὰ τῶν χειρῶν νὰ σε τιμωρήσω, διὸ διὰ τῶν λόγων σε κολάζω. "Ἄλλως· διότι τοῦτο (τὸ παγκάκιστε) δύναιται νὰ εἰπῶ μέγιστον κακόν πρὸς σὲ ἀνδρῶν ὄντα. Τοῦτο δὲ λέγει, ἐπειδὴ ὁ Ἰάσων, ἀποσταλείς παρὰ τοῦ Πηλεῖου διὰ νὰ λάβῃ τὸ χρυσόμαλλον δέρας, ἀδύνατον ἦτο νὰ κατορθώσῃ ταῦτο ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς Μήδειας.

- πασσῶν, ἀναΐδει· εὖ δ' ἐποίησας μολῶν.
 ἐγὼ τε γὰρ λέξασα κουφισθήσομαι
 ψυχὴν κακῶς σε, καὶ σὺ λυπήσει κλύων.
 ἐκ τῶν δὲ πρώτων πρῶτον ἄρξομαι λέγειν·
- 475
- ἔσωσά σ', ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὄσοι
 ταυτὸν συνεισέβησαν Ἀργεῖον σκάφος,
 πεμφθέντα ταύρων πυρπνῶων ἐπιστάτην
 ζεύγλαισι καὶ σπερσύντα θανάσιμον γυῖον·
 δράκοντά θ', ὅς πάγχρυσον ἀμφέπων δέρας
- 480
- σπείραις ἔσωζε πολυπλόκοις ἄυπνος ὦν,
 κτείνασ' ἀνέσχον σοὶ φάος σωτήριον.
 αὐτὴ δὲ πατέρα καὶ δόμους προδοῦσ' ἐμοῦς
 τὴν Πηλιῶτιν εἰς Ἰωλκὸν ἐκόμηεν
 σὺν σοί, πρόθυμος μᾶλλον ἢ σωπέρα,
- 485
- Πελίαν τ' ἀπέκτειν', ὥσπερ ἄλγιστον θανεῖν,
 παίδων ὑπ' αὐτοῦ, πάντα δ' ἐξείλον φόβον.
 καὶ ταυθ' ὑπ' ἡμῶν, ὧ κάκιστ' ἀνδρῶν, παθῶν
 προὔδικας ἡμᾶς, καινὰ δ' ἐκτίσω λέγη,
 παίδων γεγῶτων· εἰ γὰρ ἦσθ' ἄπαις ἔτι,
- 490
- συγγνωστὸν ἦν σοὶ τοῦδ' ἐρασθῆναι λέχους.
 ἔρκων δὲ φροῦδη πίστις, οὐδ' ἔχω μαθεῖν,
 εἰ θεοὺς νομίζεις τοὺς τότε οὐκ ἄρχειν ἔτι,
 ἢ καινὰ κείσθαι θέσμ' ἐν ἀνθρώποις τὰ νῦν,
 ἐπεὶ σύνοισθ' ἄ γ' εἰς ἔμ' οὐκ εὖσρκος ὦν.
- 495
- φεῦ δεξιὰ χεῖρ ἧς σὺ πόλλ' ἐλαμβάνου

ς. 475. «ἐκ τῶν δὲ πρώτων» Πρῶ-
 ται δὲ εὐεργεσίαι αἱ ἐπὶ Σουθίᾳ, ὅτε
 Ἰάσων παρὰ τοῦ Αἰήτου ἐκτέλεσαι ταυ-
 ρων τὸν ἄλλον κελευσθεὶς, τὸ σιδηραῖς
 ζεύγλαις τοὺς πυρπνῶους ζεύξαι βόας, καὶ
 σπείραις δρακοντείους ἄδόντας, δι' αὐτῆς
 τοῦτο ἐξετέλεσεν. Σχ.

ς. 476. «ἔσωσά σ'» Πλεονάζει ὁ στί-
 χος τῷ σ' ὅθεν καὶ ὁ Πλάτων ἐν ἑορ-

ταις φησιν, ἔσωσας ἐκ τῶν οἴγμα τῶν
 Εὐρυπίδου. Σχ.

ς. 479. «θανάσιμον» καὶ ἵνα σπείρας
 γῆν, ἢ οἷα ἐμελλε γὰ σοὶ προξενήσῃ
 τὸν θάνατον.

ς. 483. «αὐτὴ» ἐγὼ δὲ αὐτὴ.

ς. 485. «πρόθυμος» εἰς τὴν ἐρωτι-
 κὴν διαθέσιν πισθέσια μᾶλλον, παρὰ
 σωφῶς πράξασα.

- καὶ τῶνδε γονάτων, ὡς μάτην κεχρώσμεθα
κακοῦ πρὸς ἀνδρός, ἐλπίδων δ' ἠμάροτομεν.
ἄγ', ὡς φίλω γὰρ ὄντι σοι κοινώσομαι,
δοκοῦσα μὲν τί πρὸς γε σοῦ πράξῃν καλῶς; 500
ὄμως δ' ἐρωτηθεὶς γὰρ αἰσχίῳ φανεῖ.
νῦν ποὶ τράπωμαι; πότῃρα πρὸς πατρός δόμου,
οὗς σοὶ προδοῦσα καὶ πάτραν ἀφικόμην;
ἢ πρὸς ταλαίνας Πελοπιδας; καλῶς γ' ἂν οὖν
δέξαιντό μ' οἴκοις ὧν πατέρα κατέκτανον. 505
ἔχει γὰρ οὕτω τοῖς μὲν οἴκοθεν φίλοις
ἐχθρὰ κατέστηγ', οὗς δέ μ' οὐκ ἐχρῆν κακῶς
δραῖν, σοὶ χάριν φέρουσα πολεμίους ἔχω.
τοιγὰρ με πολλαῖς μακαρίαν ἂν Ἑλλάδα
ἔθηκας ἀντὶ τῶνδε θαυμαστὸν δέ σε 510
ἔχω πόσιν καὶ πιστὸν ἢ τάλαιν' ἐγώ,
εἰ φεύξομαι γε γαίαν ἐκβεβλημένη,
φίλων ἔρημος, σὺν τέκνοις μόνη μόνοις
καλὸν γ' ὄνειδος τῷ νεωστὶ νυμφίῳ,
πτωγούς ἀλάσθαι παῖδας ἢ τ' ἔσωσά σε. 515
ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μὲν δεῖ κίβδηλος ἢ
τακμήρι' ἀνθρώποισιν ὥπασας σαυτῆ,

ς. 497. « ὡς μάτην κεχρώσμεθα »
δηλ. πόσιν ἀνωφελῶς ἐνέδωκα εἰς τὰς
παρακλήσεις κακοῦ ἀνδρός.

ς. 499. Ἄγε (ἔλα), διότι ὡς φίλον
σε ὄντα θέλω ἀφελῆθαι παρὰ σοῦ; (ἔχι)
ὄμως θέλω σέ ἐρωτήσει, διότι κτλ.

ς. 502. « ποὶ τράπωμαι; » ἢ πρὸς
τὰς ταλαίνας Πελοπιδας τράπωμαι; κα-
λῶς βέβαια κτλ. εἰρωνικῶς ταῦτα λέγει,
δηλ. κακῶς θέλουσι μὲ δεχθῆ.

ς. 503. « ὦν » αὐται, ὦν

ς. 506. « τοῖς οἴκοθεν » εἰς μὲν τοῦς
συγγενεῖς μου ἐχθρὰ κατέστην (ἀναχω-
ρήσασα κρυφίως, καὶ τὸν ἀδελφόν μου

Ἄψυτον κρεουργήσασα), ὅσους δὲ κτλ.

ς. 509. « τοιγὰρ » διότι βέβαια πρὸς
ἀμοιβὴν πάντων τούτων μακαρίαν μὲ
κατέστηκας (μὲ κατέστηκας τοιαύτην,
ὥστε νὰ μὲ μακαρίζωσιν αἱ Ἑλληνίδες)
εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

ς. 510. « θαυμαστὸν κλ. » πάντα
ταῦτα εἰρωνικῶς λέγει.

ς. 514. « καλὸν γ' ὄνειδος » δηλ. κά-
κιστον, αἰσχιστον ὄνειδος τῷ νεωστὶ νυμ-
φίῳ, δηλ. τῷ Ἰάσον, ἐπειδὴ οὗτος νεω-
στὶ τὴν τοῦ Κρέοντος θυγατέρα ἔγημεν.

ς. 515. « ἢ τ' ἔσωσά σε » καὶ ἐγώ,
ἥτις σέ ἔσωσα.

ς. 516. « δεῖ » τοῦτου τοῦ χρυσοῦ, δεῖ...

- ἀνδρῶν δ' ὅτω χρῆ τὸν κακὸν διειθέναι,
οὔδεις χαρακτηρὴ ἐμπέφυκε σώματι;
- ΧΟ. δεινὴ τις ὄργη καὶ δυσίατος πέλει, 520
ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλλωσ' ἔριν.
- ΙΑ. δαί μ', ὡς ἔοικε, μὴ κακὸν φῆναι λέγειν,
ἀλλ' ὥστε ναὺς κεκλόνον οἰκιστρῶρον
ἄκροισι λαίρρους κρασπέδοις ὑπεκδραμεῖν
τὴν σὴν στήμαρον, ὦ γύναι, γλωσσαλγίαν. 525
ἐγὼ δ', ἐπειδὴ καὶ λίαν πυργοῖς χάριν,
Κύπριν νομίζω τῆς ἐμῆς ναυκληρίας
σώτειραν εἶναι θεῶν τε κἀνθρώπων μόνην.
σοὶ δ' ἔστι μὲν ναὺς λεπτός, ἀλλ' ἐπίφθορος
λόγος διελθεῖν, ὡς Ἔρωσ σ' ἠνάγκασε 530
τόξοις ἀρύκτοις τοῦμὸν ἐκσῶσαι δέμας.
ἀλλ' οὐκ ἀκριβῶς αὐτὸ θήσομαι λίαν·
ἔπη γὰρ σὺν ὠνησας, οὐ κακῶς ἔχει.
μείζω γε μέντοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας
εἴληφας ἢ δέδωκας, ὡς ἐγὼ φράσω. 535
πρῶτον μὲν Ἑλλάδ' ἀντὶ βαρβάρου χθονὸς
γαίαν κατοικεῖς, καὶ δίκην ἐπίσταςαι

ς. 518. « ὅτω » ὅτι· δι' ἐπιπέρας δὲ χαρακτηρὴ δὲ διειθέναι τὸν κακὸν τὸν ἀνδρῶν, οὔδεις χαρακτηρὴ κτλ.

ς. 522. Ὁ Ἰάπων, παρατηρήσας ὅτι ἡ Μήδεια πολλὰ κατ' αὐτὸ εἶπε καὶ προσπόντως, προσπαθεῖ νὰ δεῖξῃ ὅτι αὐτὴ δὲν ἀμαρτάνεται εἰς αὐτὸν, πρὸς δὲ τοῦτοις, ὅτι αὐτὴ εὐλόγησεν αὐτὴν. « μὴ κακὸν » νὰ μὴ ὑπάρξῃ ἀσθενής, ἀνίκανος κατὰ τὸ λέγειν.

ς. 524. « Ἄκροισι » τοῖς ἐν ἄκροις διεγερμένοις τῷ πνεύματι καὶ μὴ κατὰ μέσον ὄντιν τῶν « ἄκροισι... ὑπεκδραμεῖν » σημαίνει ἐπ' μελῶς καὶ προφυλακτικῶς νὰ ἀποφύγῃ τὴν σὴν γλωσσαλγίαν. — « Τοῦτο δὲ εἶρηκεν ἐκ μεταφορῆς τῶν πλειόντων, εἰ, ὅταν πνεῦμα σφραγῶν ἐμπέσῃ,

συστέλλουσι τὰ ἱστία, ἵνα μὴ τῇ βιαίᾳ τούτου φροσ' ἀνατραπῇ τὸ σκάφος ».

ς. 526. « πυργοῖς » ποιεῖς πύργον, ὑψεῖς τὴν χεῖρ, μεγαθύμως τὴν χεῖρ.

ς. 529. « λεπτός » ὀκλ. σὺ μὲν ἐννοεῖς, γινώσκεις αὐτὰ, ἀλλὰ σοὶ εἶναι μισοῦν νὰ εἴπῃς ὅτι ὁ Ἔρωσ κτλ.

ς. 532. « ἀλλ' » ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ (ὅτι ὀκλ. μὲ ἔστωας) δὲν θέλω ἀκριβολογῆσαι.

ς. 533. « ἔπη » διότι ἔπου με ὠφέλητος καλῶς ἔχει, ὀκλ. ἂν τινα ὠφέλειαν μοὶ ἔκμας, σὲ εὐχριστῶ.

ς. 534. « μείζω » περισσότερο ὄμως ὠφέλιθης, παρ' ὅ,τι ὠφέλησάς με.

ς. 537. « δίκην » ὀκλ. καὶ ἐν τόπῳ, ἵνα δικαιοσύνη ὑπάρχει, ἤδη.

νόμοις τε χρῆσθαι μὴ πρὸς ἰσχύος χάριν
 πάντες δέ σ' ἤσθοντ' οὖσαν Ἑλληνες σοφῆν,
 καὶ δόξαν ἔσχεσ'· εἰ δὲ γῆς ἐπ' ἐσχάτοις 540
 ὄροισιν ὄκεις, οὐκ ἂν ἦν λόγος σέθεν.
 εἴη δ' ἔμοιγε μήτε χουρῶς ἐν δόμοις
 μήτ' Ὀρφέως κάλλιον ὑμνήσαι μέλος,
 εἰ μὴ ἰσίημος ἢ τύχη γένοιτό μοι.
 τσαυτὰ μέντοι τῶν ἐμῶν πόνων πέρι 545
 ἔλεξ' ἄμιλλαν γὰρ σὺ προὔθηκας λόγων.
 ἃ δ' εἰς γάμους μοι βασιλικούς ὠνειδίσας,
 ἐν τῷδε δείξω πρῶτα μὲν σοφῆς γειῶς,
 ἔπειτα σώφρον, εἶτα σοὶ μέγας φίλος
 καὶ παῖσι τοῖς ἐμοῖσιν ἄλλ' ἔχ' ἡσύχως. 550
 ἐπεὶ μετέστην δευρ' Ἰωλκίας χθονὸς
 πολλὰς ἐφέλικον συμφορὰς ἀμπεχάνους,
 τί τοῦδ' ἂν εὖρημ' εὖρον εὐτυχέστερον
 ἢ παιδα γῆμαι βασιλείας φηγῆς γειῶς;
 οὐχ, ἧ σὺ κνίξεις, σὸν μὲν ἐχθροῖων λέχος, 555
 καινῆς δὲ νόμφης ἱμέρω πεπληγμένος,
 οὐδ' εἰς ἄμιλλαν πολύτεκνον σπουδῆν ἔχων
 ἄλις γὰρ οἱ γεγῶτες, οὐδὲ μέμφομαι·

ς. 538. « νόμοις » καὶ ὑπὸ νόμων δι-
 οικεῖσαι, ὅχι ἀπὸ τῆς τοῦ ἰσχυροῦ δυνά-
 στου διαθέσεως· λέγει δὲ τοῦτο, διότι οἱ
 βάρβαροι δὲν διοκοῦντο κατὰ νόμους.

ς. 539. « σοφῆν » πάντες οἱ Ἕλλη-
 νές ἔμαθον ὅτι σὺ εἶσαι σοφῆ.

ς. 540. « εἰ δὲ γῆς » ἂν δὲ ἐπὶ τὰ
 ἔσχατα ὄρια τῆς γῆς καθέκεις· δηλ. ἂν
 εἰς τὴν πατρίδα σου ἔμηνες, δὲν ἤθελες
 γίνεαι γνωστή.

ς. 543. « μήτ' Ὀρφέως » « οὔτε τοῦ
 πλοῦτου, φησὶν, οὐδὲν ὄφελος, οὔτε τῆς
 θειοτάτης σοφίης, εἰ μὴ καὶ διακόντοι
 εἶεν καὶ ἐπισημότατοι οἱ ταῦτα κακῆ-
 μένοι, ὅτι πρὸς τὴν δόξαν ἅπαντα δεῖ

πράττειν, καὶ μήτε πλουτοῦντα κρῖπτειν
 τὸν πλοῦτον, μήτε τοὺς ἀλλοτρίους τὴν
 ἀρετὴν ».

ς. 546. « ἄμιλλαν » διότι σὺ μοι
 προὔθηκας ἄμιλλαν λόγων, ἦτοι διότι σὺ
 μὲ ἐθέσεις νὰ σοὶ εἰπω αὐτῶν.

ς. 547. « ἃ » ὅσα δ' ὠνειδίσας με κα-
 τὰ τῶν βασιλικῶν γάμων.

ς. 548. « ἐν τῷδε » θέλω σοὶ δείξει
 ὅτι ὡς πρὸς τοῦτο (τοῦς γάμους).

ς. 551. « ἐπεὶ » ἀφροῦ ἤλθον ἐδῶ εἰς
 τὴν Κόρινθον ἀπὸ τῆς Ἰωλκίας γῆς.

ς. 557. « οὐδ' » οὐδὲ διότι ἐπεθύμουν
 νὰ ἰκῶ πολλὰ τέκνα.

ς. 561. « πένθη » γνωρίζων ὅτι

- ἀλλ' ὥς, τὸ μὲν μέγιστον, οἰκοῖμεν καλῶς
καὶ μὴ σπανίζοιμεσθα, γινώσκων ὅτι 560
πένητα φεύγει πᾶς τις ἐκποδῶν φίλος,
παιδας δὲ θρέψαιμ' ἀξίως δόμων ἐμῶν,
σπείρας τ' ἀδελφοὺς τοῖσιν ἐκ σέθεν τέκνοις
εἰς ταῦτό θείην, καὶ ζυαρτήσας γένος 565
εὐδαιμονοίην. σοὶ τε γὰρ παίδων τί δεῖ;
ἐμοὶ τε λῦει τοῖσι μέλλουσιν τέκνοις
τὰ ζῶντ' ὀνήσαι. μῶν βεβούλευμαι κακῶς;
οὐδ' ἂν σὺ φαίης, εἴ σε μὴ κνίζοι λέχος.
ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἤκεθ', ὥστ' ὀρθουμένης 570
εὐνῆς γυναῖκες πάντ' ἔχειν νομίζετε,
ἣν δ' αὖ γένηται ζυμοφρά τις εἰς λέχος,
τὰ λῶστα καὶ κάλλιστα πολεμιώτατα
τίθεσθ'. ἐχρῆν γὰρ ἄλλοθεν ποθεν βροτοῦς
παιδας τεκνοῦσθαι, θηλυ δ' οὐκ εἶναι γένος· 575
χούτως ἂν οὐκ ἦν οὐδὲν ἀνθρώποις κακόν.
- ΧΟ. ἴσασιν, εὖ μὲν τοῦδ' ἐκόσμησας λόγους·
ὅμως δ' ἔμοιγε, καὶ παρὰ γνώμην ἐρῶ,

πᾶς τις ἀποφεύγει τὸν φίλον τοῦ πένητα
γενόμενον.

ρ. 563. « ἀδελφοὺς » ἀδελφοῦς τῶν
ἐκ σοῦ γεννηθέντων τέκνων.

ρ. 564. « ταῦτό » δηλ. νὰ καταστήσω
τοὺς ἤδη ὑπάρχοντας παῖδάς μου συγ-
κοινωνοὺς τῆς βασιλείας τοῖς γεννηθσο-
μένοις, ἥτοι καὶ εἰ νῦν ὑπάρχοντες παῖ-
δες νὰ ἔχωσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἐπὶ
τῆς βασιλείας, ἅτινα καὶ οἱ γεννηθσο-
μενοί.—Ὁ Ἴσασιν ἐν τῇ αἰκίᾳ του προσε-
πάθει νὰ λάβῃ τοὺς παῖδας, ἐλπίζων ὅτι
τὴν τούτων στέργειν ἢ Μήδεα εὐκόλως
ἤθελεν ὑπομείνει, ἀφοῦ κατ' ἀξίαν δὲν ἠ-
δύνατο νὰ ἀναθρέψῃ αὐτοὺς, ἐπειδὴ αὐ-
τὴ εἶναι ἡ ἑνοσίχμη τοῦ ἐξῆς στίχου « σοὶ
τε τί δεῖ; »

ρ. 566. « λῦει » καὶ ἐμοὶ συμφέρει

διὰ τῶν μελλόντων τέκνων τὰ ζῶντα
νὰ ὀφελίσω.

ρ. 569. « ἀλλ' εἰς τοσοῦτον » ἀλλ' ὅ-
μως αἱ γυναῖκες εἰς τοσοῦτον (ἀνοίκις) ἤ-
κετε, ὥστε ὀρθουμένης εὐνῆς (ἐνόσμη ὁ
σύζυγος ὑμᾶς μόνον περιποιεῖται) νομί-
ζετε ὅτι τὰ πάντα ἔχετε.

ρ. 571. « ζυμοφρά » δηλ. ἂν δὲ ἐξ
ἀνάγκης περιποιηθῇ καὶ ἄλλην τινὰ πρὸς
τὸ συμφέρον πάλιν ὑμῶν αὐτῶν (ὡς ἐγὼ
τάρχ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν τέκνων (ἄρα
στ. 593) καὶ σοῦ αὐτῆς ἀπεφάσισα νὰ
νομφεῦθῃ τὴν τοῦ Κρόντος θυγατέρα),
τοῦτο, ὅπερ εἶναι κάλλιστον, πολεμιώ-
τατον νομίζετε.

ρ. 573. « ἐχρῆν κ τ λ. » Περὶ τῆς
γνώμης ταύτης τοῦ Εὐρυπίδου ἄρα τὰς
εἰς Ἴππολύτου σημειώσεις, 614.

- δοκεῖς προδοῦς σὴν ἄλογον οὐ δίκαια δρᾶν.
 ΜΗ. ἢ πολλὰ πολλοῖς εἶμι διάφορος βροτῶν.
 ἐμοὶ γὰρ ὅστις ἄδικος ὢν σοφὸς λέγειν
 580 πέφυκε πλείστην ζημίαν ὀφλισκάνει·
 γλώσση γὰρ αὐχῶν τ' ἄδικ' εὖ περιστελεῖν,
 τολμᾷ πανουργεῖν· ἔστι δ' οὐκ ἄγαν σοφός.
 ὡς καὶ σὺ μὴ νῦν εἰς ἐμ' εὐσχήμων γένῃ
 λέγειν τε δεινός· ἐν γὰρ ἐκτενεῖ σ' ἔπος.
 585 χρῆν σ', εἴπερ ἦσθα μὴ κακός, πείσαντά με
 γαμεῖν γάμον τόνδ', ἀλλὰ μὴ σιγῇ φίλων.
 ΙΑ. καλῶς γ' ἂν οὖν σὺ τῷδ' ὑπηρετεῖς λόγῳ,
 εἴ σοι γάμον κατεῖπον, ἦτις οὐδὲ νῦν
 · τολμᾷς μεθεῖναι καρδίας μέγαν χόλον.
 590 ΜΗ. οὐ τοῦτό σ' εἶχεν, ἀλλὰ βράβηρον λέγος
 πρὸς γῆρας οὐκ εὐδοξον ἐξέβαινέ σοι.
 ΙΑ. εὖ νῦν τόδ' ἴσθι, μὴ γυναῖκός οὐνεκα
 γῆμαί με λέκτρα βασιλεύς, ἃ νῦν ἔχω.
 ἀλλ', ὡς περ εἶπον καὶ πάρος, σῶσαι θέλω
 595 σὲ καὶ τέκνοισι τοῖς ἐμοῖς ὀμοσπόρους
 σῶσαι τυράννοισι παῖδας, ἔρυμα δώμασιν.
 ΜΗ. μὴ μοι γένοιτο λυπρὸς εὐδαίμων βίος,
 μηδ' ὄλβος, ὅστις τὴν ἐμὴν κνήσιν φρένα.

γ. 582. «γλώσση» διότι, πιστεύων ὅτι διὰ τῆς εἰς τὸ λέγειν ἱκανότητός του θελεῖ καλύψει τὰ ἄδικα, ...

γ. 584. «εὐσχήμων» μὴ παρήγοιά- ζεται ὡς κόσμος, καλός.

γ. 587. «σιγῇ φίλων» ὁ Ἴσων κρυφίως τῆς Μηδείας ἐπέλεγε τὰ τοῦ γάμου.

γ. 588. «καλῶς» εἰρωνικῶς τοῦτο λέγει.

γ. 591. «οὐ τοῦτο» ἀντὶ οὐ τούτῃν ἔχων τὴν διάνοιαν ἔγχεας, οὐδὲ ἵνα τοῖς ἐμοῖς παισὶ τὸ ἀνευδαῖς τῶν τροφῶν παράσχη, καὶ τῆς ἐν τῇ πόλει οἰκή- σιως τὸ ἀσφαλές, ἀλλ' αἰσχυρόμενος ἐπὶ

τὸ βράβηρον ἔχεν γυναῖκα. Σχ.

γ. 592. «οὐκ εὐδοξον» ὅσον ἀδοξίαν ἠγάθ' τὸ μέχρι γῆρας βαρβάρῳ συνοικῆ- σαι, καὶ ἐσπούδασας ἑλληνικῶς γάμοις τὴν προτέραν ἀμαρτίαν καλύψαι, τυ- τέστιν εἰ μὴ μέχρι γῆρας συνώκεις, ἀδο- ξία σοι προσεθρήβητο, ὅσον αἰσχύνῃν ἠ- γήσω διὰ τέλους ἀνὴρ βαρβάρου γυναικὸς καλεῖσθαι. Σχ.

γ. 598. Ὁ Ἴσων ἀνωτέρω εἶπεν ὅ- τι πρὸς σωτηρίαν καὶ εὐδαιμονίαν ἐποίη- σε τοῦτο, ἢ δὲ Μηδεία ἀποκρίνεται ὅτι ταυαύτην εὐδαιμονίαν, ἣ ὅποια μοι προ- ζενεῖ λυπνὴν, δὲν ἐπιθυμῶ.

- ΙΑ. αἶσθ', ὡς μετεύξει καὶ σωωτέρα φανεί ; 600
τὰ χρηστά μὴ σοι λυπρὰ φαινέσθω ποτέ,
μηδ' εὐτυχοῦσα δυστυχῆς εἶναι δόκει.
- ΜΗ. ὕβρις', ἐπειδὴ σοὶ μὲν ἔστ' ἀποστροφή,
ἐγὼ δ' ἔρημος τῆνδε φευξοῦμαι γθόνα.
- ΙΑ. αὐτὴ τὰδ' εἴλου· μηδὲν ἄλλον αἰτιῶ. 605
- ΜΗ. τί δρῶσα ; μὲν γαμοῦσα καὶ προδοῦσά σε ;
- ΙΑ. ἀρὰς τυράννοις ἀνοσίους ἀρωμένη.
- ΜΗ. καὶ σοὶς ἀρκία γ' οὔσα τυγχάνω δόμοις.
- ΙΑ. ὡς οὐ κρινοῦμαι τῶνδ' ἐσοὶ τὰ πλείονα.
ἀλλ' εἴ τι βούλει παισὶν ἢ σαυτῇ φυγῆς
προσωφέλημα χρημάτων ἐμῶν λαθεῖν,
λέγ' ὡς ἔτοιμος ἀφθόγῳ δοῦναι χειρὶ
ξένοις τε πέμπειν σύμβολ', οἱ δρῶσαι σ' εὔ.
καὶ ταῦτα μὴ θέλουσα μοφανεῖς, γύναι·
λεχθῆσα δ' ἄργῆς καρδιανεῖς ἀμείνονα. 615
- ΜΗ. οὔτ' ἂν ξένοιαι τοῖσι σοὶς χρησαίμεθ' ἂν
οὔτ' ἂν τι δεξαίμεσθα μηδ' ἡμῖν δίδου·
κακοῦ γὰρ ἀνδρῶς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει.
- ΙΑ. ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν δαίμονας μαρτύρομαι,
ὡς πάνθ' ὑπουργεῖν σοὶ τε καὶ τέκνοις θέλω· 620

ς. 600. « αἶσθ' » δηλ. κἀλλιον εἶναι
νὰ κέρως τὴν ἐναντίον ταύτης εἶχαι,
καὶ οὕτω σωωτέρα θέλει φανῆ.

ς. 603. Ἡ Μήδεια, μὴ ὑπερέρουσα
τὴν τοῦ Ἰάσονος ὑπεκρίσταν, λέγει αὐτῷ
« ὕβρις τε κτλ. » ἀδικεῖ με, ἐπειδὴ σὺ μὲν
ἔχεις καταφύγιον, ἐγὼ δὲ κτλ.

ς. 606. « γαμοῦσα » ἱεροσυνήθως λέγεται
ταῦτα, ἐπειδὴ ὁ Ἰάσων ἐνουμφεῖτο καὶ
αὐτὴν προῦδακεν, οὐχὶ δὲ αὐτῇ.

ς. 607. « ἀρωμένη » εἶλου ταῦτα, ἐ-
πειδὴ κατὰ κράτος.

ς. 609. « ὡς » δηλ. δέν σοι συνερίζο-
μαι εἰς τὰ περισσότερα ταύτων, ἢτοι ἀ-
διαφορῶ εἰς τὰ περισσότερα τῶν ὅσα λέ-
γεται.

ς. 613. « ξένοιαι » Οἱ ἐπιξενούμε-
νοί τισιν, ἀπετάχων καταπέμνοντες,
θλιότερον μὲν αὐτοὶ κατεῖχον μέρος, θλι-
τερον δὲ κατελάμπανον τοῖς ὑποδεξαμένοις,
ἴνα, εἰ δεῖ κἀλλιν αὐτοῦς, ἢ τοῦς ἐκείνων
ἐπιξενουῦσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἐπαγγόμενοι
τὸ ἥμισυ ἀστραγάλιον, ἀνακεῖντο τὴν
ξενίαν. — « δρῶσαι σ' εὔ » θέλουσι σὲ
περιπονήθαι.

ς. 617. Τὴν γραφὴν « μὴδ' ἡμῖν δι-
δου » ἀντὶ τῆς κοινῆς « μηδ' ἡμῖν δίδου »
ἔχουσι τὰ καλλίτερα βιβλία.

ς. 618. « κακοῦ γὰρ » παροιμία ἐστίν,
ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα, κοῦκ ὄνησιμα· μί-
μητικαὶ Σαρκαλλῆς ἐν Ἀλιαντὶ μαστιγοφόρος.

σοὶ δ' οὐκ ἀρέσκει τὰ γὰθ', ἀλλ' αὐθαδία
 φίλους ἀπώθει· τοιγὰρ ἀλγυνεὶ πλέον.
 ΜΠ. χόρει· πόθω γὰρ τῆς νεοδημήτου κόρης
 αἰρεῖ χρονίζων δωματίων ἐξώπιος·
 νόμφου· ἴσως γὰρ, σὺν θεῷ δ' εἰρήσεται,
 γαμαῖς τοιοῦτον ὥστε σ' ἀρνεῖσθαι γάμον.

625

Χ Ο Ρ Ο Σ. (στροφή α.)

"Ἐρωτες ὑπὲρ μὲν ἄγαν

γ. 623. «χόρει» καὶ ἐνταῦθα προσ-
 βάλλει τὸν Ἰάσονα λέγουσα εἰς αὐτὸν, κα-
 ταλαμυδῶνο, δὲν εὐχαριστεῖσθαι νὰ μείνης
 περισσότερον καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ὅσα σοὶ
 λέγω, ἐπειδὴ πολλὰ ὄρα παρῆλθε χωρὶς
 νὰ ἴδῃς τὴν νέαν σύζυγόν σου, δι' ὃ πό-

θος μέγας σε κατέλαβε.

γ. 624. «ἐξώπιος» ἔξω τῶν ὀφθαλ-
 μῶν τῆς κόρης.γ. 626. «ὥστε σ' ἀρνεῖσθαι» ὥστε
 μεταμεληθῆναί σε ἐπὶ τῷ γάμῳ.

γ. 627. Τὸ μέτρον τῆς α. τροφῆς σύγκειται ἐκ δακτύλων καὶ τροχαίων,
 τῆς δὲ δευτέρας ἐκ ἑλικονεῶν καὶ ἄλλων, οἱ ὅποιοι συνήθως ἐνοῦνται τοῖς ἑλι-
 κονεῖσις.

στρ. α.

◡ / ◡ ◡ — ◡ ◡ —
 — / ◡ — / ◡ ◡
 / ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡
 / ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
 5 / ◡ ◡ — — / ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
 ◡ ◡ / — / ◡ — —
 / ◡ — — / ◡ ◡ — ◡ — ◡

στρ. β.

/ ◡ ◡ — / ◡ ◡ —
 — / ◡ ◡ — ◡ — —
 ◡ ◡ / ◡ ◡ — ◡ / ◡ — ◡
 / ◡ — — / ◡ ◡ — ◡ —
 5 / ◡ ◡ — ◡ ◡ —
 ◡ ◡ / ◡ ◡ — ◡ / ◡ — ◡ — ◡
 / ◡ — — / ◡ ◡ — ◡ —
 X ◡ / ◡ ◡ — ◡ —
 / ◡ ◡ — ◡ — —

ἐλθόντες οὐκ εὐδοξίαν,
οὐδ' ἀρετὰν παρέδωκαν
ἀνδράσιν· εἰ δ' ἄλλῃς ἔλθοι 630

Κύπρις, οὐκ ἄλλα θεὸς εὐχαρῖς οὕτως.
μή ποτ' ὦ δέσποινα, ἐπ' ἐμοὶ
χρυσέων τῶζων ἐφείης
ἡμέρῃ χρίσασ' ἄφικτον οἰστόν. 635

Ἄ τ τ ι σ τ ρ ο φ ῆ ἄ.

στέργοι δέ με σωρροσύνα,
δώρημα κάλλιστον θεῶν·
μηδέ ποτ' ἀμφιλόγους ἄρ-
γὰς ἀκόρεστα τε νείκη
θυμὸν ἐκπλήξωσ' ἐτέροις ἐπὶ λέκτροις 640
προσθάλοι δεινὰ Κύπρις, ἀ-
πτολέμους δ' εὐνάς σεβίζουσ'
ὀξύφρων κρίνοι λέχη γυναικῶν.

Ἄ τ ρ ο φ ῆ β.

ὦ πατοῖς, ὦ δῶμά τ' ἐμόν, 645

Παρατρῆσας ὁ Χορῖς ὅτι ὁ μίγας ἔρωτος τῆς Μιδείας πρὸς τὸν Ἰάσονα κατήστανεν αὐτὸν δυστοχεστάτην καὶ τῆς πατρίδος ἐστέρνας, πρῶτον μὲν περὶ τῶν μεγάλων ἐρώτων, ὡς κακῶν ὄντων, λέγει εὐχόμενη ὅπως μὴ ποτε αὐτὸς εἰς τοιοῦτον ἔρωτα πέσῃ, ἐπειδὴ ἐκ τῶν τοιοῦτων ἐρώτων παραρχαὶ τοῖς ἀνθρώποις συμβαίνουσιν. — «Ἐρωτοῦ» ὁ ἔρωτος σφοδρὸς μὲν ἐπελήθων κτλ.

ς. 629. «παρέδωκαν» ἀντὶ παραδόδουσι.

ς. 630. «ἄλλῃς» ἂν ἀρκούντως ἐπέλθῃ ἢ ἄλλῃς. ὁ μέτριος ἔως εὐχαρῖς ἔστιν, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ μετρίου ἔρωτος ἄτοπα δὲν γίνονται.

ς. 632. «μή ποτε, ὦ δέσποινα, ἐκ τῶν χρυσέων τῶζων, ἐφείης ἐπ' ἐμοὶ ἄφικτον οἰστόν, χρίσασ' (αὐτὸν) ἡμέρῃ, εἴθε, ὦ δέ-

σποινα Κύπρι, νὰ μὴ πέμψῃς ἐπ' ἐμὲ ἐκ τῶν χρυσῶν σου τῶζων ἀναπόφευκτον βέλος, χρίσασα αὐτὸ ἐρωτικῆ ἐπιθυμίᾳ.

ς. 638. «μηδέ ποτε» καὶ εἴθε ποτὲ νὰ μὴ προσρήψῃ (εἰς τὸ ἀνδρόγονον) ἡ φοβερὰ Κύπρις ἀμφιλόγους ἀργὰς καὶ ἀκόρεστα νείκη, ἐκπλήξωσ' τὴν ψυχὴν (τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικὸς) ἐπὶ ἄλλοις λέκτροις (ὁπλ. ἴνα ἄλλου ἐραστῆ), ἄλλὰ τὰς ἀπτολέμους εὐνάς σεβαστὰς ποιοῦσα, εἴθε μετὰ ὀξυνοίας νὰ φιλοῖ τὰ τῶν γυναικῶν λέχη. «Ἦτοι τιμῶν δὲ ἡ Ἄφροδίτη τὰς εὐνάς τὰς ἀπτολέμους, καὶ μὴ ἐάτω αὐτὰς στασιάζειν. — «δεινὰ» δεινὰ λέγεται ἡ Κύπρις, ἐπειδὴ δεινὰ εἶσι τὰ ἔργα αὐτῆς. — «ὀξύφρων κρίνοι» μετὰ ὀξυνοίας, ἦτοι ἐπισταμμένης νὰ κρίνῃ, νὰ διακρίσῃ, ὁπλ. νὰ μὴ ἀφίη νὰ στασιάζωσι τὰ τῶν γυναικῶν λέχη.

μη δῆτ' ἀπολις γενοίμαν
τόν ἀμηχανίας ἔχουσα δυσπέ-
ρατον αἰῶν'

οἰκτροτάτων ἀχέων.

θανάτω, θανάτω πάρος δαμείην
ἡμέραν τάνδ' ἐξανύσασα μύ-
χθων δ' οὐκ ἄλλος ὑπερθεν ἢ
γὰς πατρίας στέρεσθαι.

650

Ἀντιστροφὴ β.

εἶδομεν, οὐκ ἐξ' ἐτέρων

μύθων ἔχομεν φράσασθαι'

σέ γάρ οὐ πόλις, οὐ φίλων τις φάται-
ρεν παθοῦσαν

δεινότατον παθέων.

655

ἀχάριστος ὄλοιθ', ὅτῳ πάρεστι

μη φίλους τιμᾶν καθαρὰν ἀνοί-
ξαντα κληῖδα φρενῶν' ἐμοί

μὲν φίλος οὔ ποτ' ἔσται.

660

ΑΙ. Μήδεια, χαῖρε' τοῦδε γὰρ προσήμιον

κάλλιον οὐδέεις οἶδε προσφωνεῖν φίλους.

ΜΙΙ. ὦ χαῖρε καὶ σύ, παῖ σοφοῦ Πανδίωνος,

665

ς. 647. διήγουσα τὸν δυσκολοπέρα-
στον βίον τῆς ἀμηχανίας, ὅπερ εἶναι τὸ
οἰκτροτάτον τῶν ἀχέων.

ς. 650. Τὸ « θανάτω, θανάτω πάρος
δαμείην ἡμέραν τάνδ' ἐξανύσασα » = τῷ
θανάτῳ, θανάτῳ πάρος δαμείην, πρὶν ἐ-
ξανύσαι τίνδε ἡμέραν.

ς. 651. « ἐξανύσασα » πρὶν φθάσω εἰς
ταύτην τὴν ἡμέραν.

ς. 652. καὶ ἐξ. Τῶν ἐν ἀνθρώποις
συμφορῶν οὐδὲν ἄλλο μείζον ἢ τὸ στέ-
ρεσθαι τῆς πατρίδος. Τὸ αὐτὸ ἐκ τοῦ ἐ-
ναντίου ἐκφράζει ὁ Ὅμηρος (Ὀδυσ. Ι, 34)
« ὡς οὐδὲν γλύκιον ἤς πατρίδος, οὐ-
δέ τοκῆων ». Τοῦτο δὲ τὸ στέρεσθαι τῆς

πατρίδος ὅτι πένθεινόν ἐστὶν αὐτοῖς
ἄμασιν ὀρώμεν ἐπὶ τῆς Μηδείας, καὶ
οὐκ ἐξ ἀκοῆς τοῦτο μανθάνομεν. Ὅταν
τις βλέπῃ τι λυπηρὸν, μᾶλλον συγκινεῖ
ται καὶ πιστεύει, ἢ ἂν αὐτὸ τοῦτο ἀ-
κούσῃ.

ς. 659. « ἀχάριστος » δηλ. ἀχαρίστως
εἶθε νὰ ἀπολεσθῇ, ὅστις δὲν τιμᾷ τοὺς
φίλους ἐκ καθαρῆς καρδίας.

ς. 663. Ἡ τοῦ Αἰγείως ἔλευσις εἶναι
ἐπισημασθεῖσα πρὸς λύσιν τοῦ δράματος, ἐ-
πειδὴ ἄλλως πως δὲν εἶχεν ἡ Μήδεια ποῦ
νὰ καταφύγῃ.

ς. 663. « τοῦδε » τοῦ χαίρειν.

- Αίγεῦ. πόθεν γῆς τῆςδ' ἐπιστροφῶν πέδον ;
 ΑΙ. Φοίβου παλαιὸν ἐκλιπὼν χρηστήριον.
 ΜΗ. τί δ' ὀμφαλὸν γῆς θεσπιφδὼν ἐστάλης ;
 ΑΙ. παίδων ἐρευνηδῶν σπέρμ' ὅπως γένοιτό μοι.
 ΜΗ. πρὸς θεῶν, ἅπαις γὰρ δεῦρ' αἰεὶ τείνεις βίον ; 670
 ΑΙ. ἅπαιδές ἐσμεν δαίμονός τινος τύχη.
 ΜΗ. δάμαρτος οὔσης, ἢ λέχους ἄπειρος ὢν ;
 ΑΙ. οὐκ ἐσμεν εὐνῆς ἄζυγες γαμηλίου.
 ΜΗ. τί δῆτα φοίβος εἶπέ σοι παίδων πέρι ;
 ΑΙ. σοφώτερ' ἢ κατ' ἄνδρα συμβαλεῖν ἔπη.
 ΜΗ. θέμις μὲν ἡμᾶς χρησμὸν εἰδέναι θεῶν ;
 ΑΙ. μάλιστα, ἐπεὶ τοι καὶ σοφῆς δεῖται φρονός.
 ΜΗ. τί δῆτ' ἔχρησες; λέξον, εἰ θέμις κλύειν.
 ΑΙ. ἄσκού με τὸν προὔχοντα μὴ λύσαι πόδα.
 ΜΗ. πρὶν ἂν τί δράσῃς ἢ τίν' ἐξίκη χθόνα ; 675
 ΑΙ. πρὶν ἂν πατρώαν αὐθις ἐστίαν μὴλώ.
 ΜΗ. σὺ δ' ὡς τί χροῖζων τήνδε ναυστολεῖς χθόνα ;
 ΑΙ. Πιτθεύς τις ἔστι γῆς ἀναξ Τροϊζητίας.
 ΜΗ. παῖς, ὡς λέγουσι, Πελοπος εὐσεβέστατος.
 ΑΙ. τούτῳ θεοῦ μάντευμα κοινῶσαι θέλω. 685
 ΜΗ. σοφὸς γὰρ ἀνὴρ καὶ τρίβων τὰ τοιαῦτα.
 ΑΙ. κῆμοιγε πάντων σίλτατος δαρυξένων.
 ΜΗ. ἀλλ' εὐτυχοῖς καὶ τύχαις ὅσιον ἐρᾷς.
 ΑΙ. τί γὰρ σὸν ὄμμα χροῖς τε συντέτηχ' ὄδε ;

ς. 668. «ὀμφαλὸν» ὀμφαλός τῆς γῆς ἐνομιζόντο οἱ Δελφοί.

ς. 670. «δεῦρ' αἰεὶ» ἀντὶ τοῦ, μέχρι τοῦ νῦν ἅπαις ὑπάρχεις ;

ς. 673. «ἄζυγες» πρῶτον μὲν γυναῖκα ἔγημεν ὁ Αἰγεύς Μελίτην τὴν Ὀπλητος, δευτέραν Καλικόπην τὴν Καλικόδοτος, τρίτην τὴν Μήδειαν.

ς. 675. «σοφώτερ' ἢ» ἔπη σοφώτερα, ἢ ὥστε ἄνδρα συμβαλεῖν.

ς. 679. «ἄσκού μὲν ὁ θεοῖς χρη-

σμός τῷ Αἰγεῦ οὗτός ἐστιν. Ἄσκού τὸν προὔχοντα πόδα, μέγα φέρτατε λαῶν, μὴ λύσης πρὶν γουνοῦν Ἀθηναίων ἀφικέσθαι, δηλ. μὴ συνέλθῃς γυναικί πρὶν ἐπιλεῖς τῆς πατρίδος.

ς. 686. «τρίβων» εἰς τὰ τοιαῦτα περιτετραγμμένος, ἕμπερος εἰς τὴν τῶν χρησμῶν ἐρμηνείαν.

ς. 689. Ὁ Αἰγεύς, ἰδὼν τὴν Μήδειαν οὕτω χλωμὴν καὶ κάτισχον, ἐρωτᾷ αὐτὴν διὰ τί εἶναι εἰς τοιαύτην κατάστασιν.

- ΜΗ. Αἰγῶ, κάκιστος ἔστι μοι πάντων πόσις.
 ΑΙ. τί φῆς; σαφῶς μοι σὰς φράσον δυσθυρίας.
 ΜΗ. ἀδικεῖ μ' Ἰάσων οὐδὲν ἐξ ἐμοῦ παθῶν.
 ΑΙ. τί χροῖμα δράσας; φράζε μοι σαφέστερον.
 ΜΗ. γυναῖκ' ἐφ' ἡμῖν δεσπότιν δόμων ἔχει.
 ΑΙ. ἦ που τετόλμηκ' ἔργον αἰσχιστον τόδε;
 ΜΗ. σάφ' ἴσθ' ἄτιμοι δ' ἐσμὲν οἱ πρὸ τοῦ φίλοι.
 ΑΙ. πότερον ἐρασθεῖς, ἢ σὸν ἐχθαίρων λέχος;
 ΜΗ. μέγαν γ' ἔρωτα πιστὸς οὐκ ἔφυ φίλοις.
 ΑΙ. ἴτω νυν, εἴπερ ὡς λέγεις ἐστὶν κακός.
 ΜΗ. ἀνδρῶν τυράννων κηδὸς ἠράσθη λαθεῖν.
 ΑΙ. δίδωσι δ' αὐτῷ τίς; πέριναί μοι λόγον.
 ΜΗ. Κρέων, ὃς ἄρχει τῆςδε γῆς Κορινθίας.
 ΑΙ. ξυγγνωστὰ μεντάρ' ἦν σε λυπεῖσθαι, γύναι.
 ΜΗ. ὄλωλα καὶ πρὸς γ' ἐξελαύνομαι χθονός.
 ΑΙ. πρὸς τοῦ; τόδ' ἄλλο καινὸν αὖ λέγεις κακόν.
 ΜΗ. Κρέων μ' ἐλαύνει φυγάδα γῆς Κορινθίας.
 ΑΙ. ἐὰ δ' Ἰάσων; οὐδὲ ταῦτ' ἐπήνεσα.
 ΜΗ. λόγῳ μὲν, οὐχὶ καρτερεῖν δὲ βούλεται.
 ἀλλ' ἄντομαί σε τῆςδε πρὸς γενειάδος
 γονάτων τε τῶν σῶν, ἰκεσία τε γίγνομαι,
 οἴκτειρον, οἴκτειρόν με τὴν δυσδαίμονα,
 καὶ μὴ μ' ἔρημον ἐκπεσοῦσαν εἰσιδέης,
 δέξαι δὲ χώρα καὶ δόμοις ἐφέστιον.
 οὕτως ἔρωσ σοὶ πρὸς θεῶν τελεσφόρος
 γένοιτο παίδων, καυτὸς ὄλβιος θάνοις.
 εὔρημα δ' οὐκ οἴσθ' οἷον εὔρηκας τόδε·
 παύσω δὲ σ' ὄντ' ἄπαιδα, καὶ παίδων γονάς

ς. 694. «ἐφ' ἡμῖν» ἐπὶ τῆς κερ-
 λῆς μου.

ς. 696. «φίλη» ἐγὼ ἢ πρὶν φίλη του
 (ἢ σύζυγός του) ἄνευ τιμῆς εἶμι, ἥτοι
 περιυβρίσθην.

ς. 699. «ἴτω νυν» ἐρρέτω λοιπόν.

ς. 708. «λόγῳ μὲν, ...» φησὶν, ὅτι

τῷ λόγῳ μὲν προσποιεῖται, τῷ δὲ ἔργῳ
 οὐ θέλει κρατεῖν καὶ ἀντέχειν. Σχολ.

ς. 709. «ἀλλ' ἄντομαί» ἀλλὰ σὲ πα-
 ρακαλῶ χάριν τῆς γενειάδος σου καὶ τῶν
 γονάτων. Ταύτην τὴν στιγμὴν φαίνεται
 ὅτι ἔλαθεν αὐτὸν τῆς γενειάδος καὶ τῶν
 γονάτων.

- σπείραι σε θήσω· τοιάδ' οἶδα φάρμακα.
 ΑΙ. πολλῶν ἕκατι τήνδε σοι δοῦναι χάριν,
 γύναι, πρόθυμός εἰμι, πρῶτα μὲν θεῶν, 720
 ἔπειτα παίδων, ὧν μ' ἐπαγγέλλει γονάς.
 εἰς τοῦτο γὰρ δὴ φροῦδός εἰμι πᾶς ἐγώ.
 οὕτω δ' ἔχει μοι· σοῦ μὲν εὐλοῦσθης χθόνα,
 πειράσομαι· σου προξενεῖν δίκαιος ὢν·
 τασάνδε μέντοι σοι προσημαίνω, γύναι· 725
 ἐκ τῆσδε μὲν γῆς οὐ σ' ἄγειν βουλήσομαι,
 αὐτῆ δ' ἐάν περ εἰς ἐμοὺς ἔλθῃς δόμους,
 μενεῖς ἄστυλος, καὶ σε μὴ μεθῶ τι.
 ἐκ τῆσδε δ' αὐτῆ γῆς ἀπαλλάσσου πόδα·
 ἀνάιτιος γὰρ καὶ ξένοις εἶναι θελω. 730
- ΜΗ. ἔσται τὰδ' ἄλλὰ πίστις εἰ γένοιτό μοι
 τούτων, ἔχοιμ' ἂν πάντα πρὸς σέθεν καλῶς.
 ΑΙ. μῶν οὐ πέποιθας; ἢ τί σοι τὸ δυσχερές;
 ΜΗ. πέποιθα· Ἡελίου δ' ἐχθρός ἐστί μοι δόμος
 Κρέων τε. τούτοις δ' ὄρκιοισι μὲν ζυγαῖς 735
 ἄγουσιν οὐ μεθεῖς ἂν ἐκ γαίας ἐμέ·

ς. 720. «θεῶν» ἕνεκεν τῶν θεῶν.

ς. 722. «εἰς τοῦτο» δηλ. καθ' ὅλα μὲν τὰ ἄλλα εὐτυχής εἰμι, καὶ μόνον κατὰ τοῦτό εἰμι φροῦδος, μηδαμινός, δυστυχής.

ς. 730. «ἀνάιτιος» ἄμεμπτος· διότι οὐδὲ θέλω, λέγει, νὰ με μεμφῶσιν οἱ περὶ τὸν Κρέοντα, ὅτι ἐγὼ ὁ ἴδιος σὲ ἀπῆγαγον.

ς. 731. «πίστις» διὰ τῆς λέξεως· πίστις ἢ Μήδεια ἐννοεῖ τὸν ὄρκον.

ς. 733. «τούτοις» εἰς τούτους δὲ, ζητοῦντας νὰ με λάβωσιν ἐκ ταύτης τῆς γῆς, δὲν θέλεις μὲ ἀφήσει δὲ ὄρκου ζευχθεῖς, ἂν ὄρκον ποιήσης εἰς ἐμέ· εἰς λόγους ὅμως ἐλθὼν πρὸς αὐτοὺς (πρὸς τοὺς τοῦ Κρέοντος) καὶ μὴ ὑφ' ὄρκου κατεχό-

μενος δύνασαι νὰ γίνῃς φίλος, καὶ νὰ πεισθῇς εἰς τὰς πρεσβείας αὐτῶν· διότι ἐγὼ μὲν ἀσθενής εἰμι, αὐτοὶ δὲ βασιλεῖς εἰσι καὶ πλούσιοι. Ἡ Μήδεια κατὰ νοῦν εἶχε νὰ φανεύσῃ διὰ τῶν φαρμάκων τῆς τὸν Κρέοντα καὶ τὴν κόρην αὐτοῦ, ἐπόμενον λοιπὸν ἦτο ὅτι οἱ τοῦ Κρέοντος συγγενεῖς ἢ καὶ ἐν γένει οἱ Κορίνθιοι ἐμμελλον νὰ ἐρεθισθῶσιν ἐκ τῆς τραγικωτάτης ταύτης πράξεως, καὶ παρὰ τῆς Μήδειας τιμωρίαν νὰ λάβωσι, διό, ἂν ἀνευ ὄρκου ἐδέχτο αὐτὴν ὁ Λίγυρος, πιθανώτατον ἦν ὅτι εἰς τὰς πρεσβείας αὐτῶν περὶ παρῳδύσεως ἐμελλε νὰ ἐνδώσῃ, μὴ ἔχων πρόφασιν τινα τοῦ ν' ἀρνηθῇ τοῦτο.

- λόγοις δὲ συμβᾶς καὶ θεῶν ἐνώμοτος
φίλος γένοι' ἂν κάπικηρυκεύμασι
οὐκ ἂν πίθοιο· τὰ μὰ μὲν γὰρ ἀσθενῆ,
τοῖς δ' ὄλθος ἐστὶ καὶ δόμος τυραννικός. 740
- ΑΙ. πολλὴν ἔλεξας, ὦ γύναι, προμηθίαν
ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι δρᾶν τὰ δ', οὐκ ἀφίσταμαι.
ἐμοὶ τε γὰρ τὰ δ' ἐστὶν ἀσφαλέστατα,
σκῆψίν τιν' ἐχθροῖς σοῖς ἔχοντα δεικνύναι,
τὸ σὸν τ' ἄραρε μᾶλλον· ἐξήγησ' θεοῦς. 745
- ΜΗ. ὄμνυ πέδον Γῆς πατέρα θ' Ἥλιον πατρός
τοῦμοῦ θεῶν τε συντιθεῖς ἅπαν γένος.
ΑΙ. τί χρῆμα δράσειν, ἢ τί μὴ δράσειν; λέγε.
ΜΗ. μήτ' αὐτὸς ἐκ γῆς σῆς ἐμ' ἐκβαλεῖν ποτε,
μήτ' ἄλλος ἦν τις τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν ἄγειν
χαρήζη, μεθήσειν ζῶν ἐκουσίῳ τρόπῳ. 750
- ΑΙ. ὄμνυμι Γαίαν λαμπρὸν Ἥλιου τε φῶς
θεοῦς τε πάντας ἐμμένειν ἅ σου κλύω.
ΜΗ. ἀρκεῖ τί δ' ἄρκω τῷδε μὴ μμένων πάθοις;
ΑΙ. ἅ τοῖσι δυσσεβοῦσι γίγνεται βροτῶν. 755
- ΜΗ. χαίρων παρεού· πάντα γὰρ καλῶς ἔχει,
κἀγὼ πόλιν σὴν ὡς τάχιστ' ἀφιζομαι
πράξασ' ἅ μέλλω καὶ τυχοῦσ' ἅ βούλομαι.
ΧΟ. ἀλλά σ' ὁ Μαίαις πομπαῖος ἀναῖ
πελάσειε δόμοις, ὧν τ' ἐπίνοϊαν 760
σπεύδεις κατέχων πράξειας, ἐπεὶ

ς. 741. «πολλὴν» πολὺ προβλεπτικῆ
εἶσαι, ὦ γύναι.

ς. 745. «τὸ σὸν» καὶ σὲ συμφέρει
μᾶλλον.— «ἐξήγησ'» λέγε τοὺς θεοῦς, εἰς
οὓς θέλεις νὰ ὁμώσω.

ς. 746. «πατέρα θ' Ἥλιον» καὶ τὸν
Ἥλιον τῶν πατέρων τοῦ ἐμοῦ πατρός.

ς. 750. «ἄγειν χαρήζη» θέλει νὰ μὲ
λάβῃ.

ς. 753. «ἅ σου κλύω» ἐμμένειν τοῦ-

τοῖς, ἅ σου (εἰς ὅσα παρὰ σοῦ) κλύω.

ς. 759. Ὁ Αἰγείδης, μὴ γνωρίζων κἀ-
νὲν τῶν ὅσα ἡ Μήδεια ἐμελλε νὰ πράξῃ,
ἐπειδὴ εὐγενῆ αἰσθήματα εἶχε, πρὸς δὲ
ἐπίστευεν ὅτι ἐμελλε νὰ καταστήσῃ αὐ-
τὸν ἐγκληρον, ὑπεσχέθη νὰ δεχθῆ αὐτὴν
εἰς Ἀθήνας, ἀφοῦ ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐ-
διώκετο· τούτου ἕνεκεν ὁ Χαρὸς εὐχεται
ὑπὲρ αὐτοῦ ὅπως ἀσφαλὴς εἰς Ἀθήνας
φθάσῃ, καὶ τόχῃ ἔσων ἐπιθυμεί.

γενναῖος ἀνὴρ,

Αἰγεῦ, παρ' ἐμοὶ δεδόκησαι.

- ΜΠ. ὦ Ζεῦ Δίκη τε Ζητὸς Ἥλιος τε φῶς,
 νῦν καλλίνικοι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν, φίλοι,
 γενησόμεσθα, κεῖς ὁδὸν βεβήκαμεν
 νῦν δ' ἐλπίς ἐχθροῦς τοὺς ἐμοὺς τίσειν Δίκην.
 οὗτος γὰρ ἀνὴρ, ἧ μάλιστα' ἐκάμνομεν,
 λιμὴν πέρανται τῶν ἐμῶν βουλευμάτων
 ἐκ τοῦδ' ἀναψόμεσθα πρυμνήτην κήλων
 μολόντες ἄστῳ καὶ πόλισμα Παλλάδος.
 ἤδη δὲ πάντα τὰμά σοι βουλευμάτων
 λέξω· δέχου δὲ μὴ πρὸς ἠδονὴν λόγους.
 πέμψασ' ἐμῶν τιν' οἰκετῶν Ἰάσονα
 εἰς ὄψιν ἔλθειν τὴν ἐμὴν αἰτήσομαι
 μολόντι δ' αὐτῷ μαλθακοὺς λέξω λόγους,
 ὡς καὶ δοκεῖ μοι ταῦτα καὶ καλῶς ἔχει,
 γάμους τυράννων οὐς προδοὺς ἡμᾶς ἔχει·
 καὶ ξύμφωρ' εἶναι καὶ καλῶς ἐγνωσμένα.
 παῖδας δὲ μείναι τοὺς ἐμοὺς αἰτήσομαι,
 οὐχ ὡς λιποῦσα πολεμίας ἐπὶ χθονὸς
 ἐχθροῖσι παῖδας τοὺς ἐμοὺς καθυβρίσαι,
 ἀλλ' ὡς δόλοισι παῖδα βασιλέως κτάνω.
 πέμψω γὰρ αὐτοὺς δῶρ' ἔχοντας ἐν χερσίν,

765

770

775

780

γ. 766. «κ' εἰς ὁδὸν» δηλ. καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς νίκης, τῆς ἐπιτυχίας, ἔχομεν ἰμεθ.

γ. 768. «οὗτος» διότι οὗτος ὁ ἀνὴρ (ὁ Αἰγεύς) κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, καθ' ὃ μάλιστα ἐπάσχομεν, λιμὴν ἔχει φανῆ.— «λιμὴν» λέγει λιμὴν ἀντὶ σωτήρη ἐκ μεταφορᾶς τῶν κινδυνευόντων πλοίων, καὶ καὶ τῇ ἐμφανίσει λιμένος σωζομένων. Τὴν μεταφορὰν ταύτην ἐξακολουθῶν λέγει κατωτέρω ἀναψόμεσθα κήλων (θέλομεν δεῖτε πρυμνήτην κήλων, δηλ. θέ-

λομεν παύσει τῶν παρεσόντων κακῶν). Καὶ τὴν σήμερον τὰ ἐν τῷ λιμένι μικρὰ πλοῖα τὴν μὲν πρυμνήτην ἔχουσι πρὸς τὴν ξηρὰν, τὴν δὲ πύρραν πρὸς τὴν θάλασσαν, διὸ πρυμνήτης κήλως λέγεται τὸ σχοινίον, ὅπερ ἀπὸ τῆς πρυμνῆς εἰς τὴν ξηρὰν ἔδενον.

γ. 772. «σοὶ» εἰς σέ, ὦ χερσὲ, λέξω.

γ. 773. «δέχου» μὴ περίμενε δὲ ἠδονικὸς λόγους.

γ. 782. «καθυβρίσαι» ἵνα σὶ ἐχθροῖ μου καθυβρίσωσι τοὺς ἐμοὺς παῖδας.

- νύμφη φέροντας, τήνδε μὴ φεύγειν χθόνα,
 λεπτόν τε πέπλον καὶ πλόκον χρυσήλατον·
 κἄνπερ λαβοῦσα κόσμον ἀμφιθῆ χροῖ,
 κακῶς ὀλεῖται πᾶς θ' ὅς ἂν θίγῃ κόρης·
 τοιοῖσδε χρίσω φαρμάκοις δωρήματα.
 ἐνταῦθα μέντοι τόνδ' ἀπαλλάσσω λόγον·
 ὄμωξα δ' οἷον ἔργον ἔστ' ἐργαστέον
 τοῦντεῦθεν ἡμῖν· τέκνα γὰρ κατακτενῶ
 τᾶμ'· οὐ τις ἔστιν ὅστις ἐξαίρησεται
 δόμον τε πάντα συγγέας' Ἰάσονος
 ἔξιμι γαίας, φιλοτάτων παίδων φόνον
 φεύγουσα καὶ τλᾶσ' ἔργον ἀνοσιώτατον.
 οὐ γὰρ γελάσθαι τλητὸν ἐξ ἐχθρῶν, φίλαι.
 ἔτω τί μοι ζῆν κέρδος; οὔτε μοι πατρίς
 οὔτ' οἶκος ἔστιν οὔτ' ἀποστροφή κακῶν.
 ἡμάρτανον τόθ', ἠνίκ' ἐξελίμπανον
 δόμους πατρῴους, ἀνδρᾶς Ἑλλήνας λόγοις
 πεισθεῖς, ὅς ἡμῖν σὺν θεῷ τίσει δίκην.
 οὔτ' ἐξ ἐμοῦ γὰρ παῖδας ὄψεται ποτε
 ζῶντας τὸ λοιπὸν οὔτε τῆς νεοζύγου
 νύμφης τεκνώσει παῖδ', ἐπεὶ κακὴν κακῶς
 θανεῖν σφ' ἀνάγκη τοῖς ἐμοῖσι φαρμάκοις.
 μηδεὶς με φαύλην κάσθενῆ νομιζέτω

785

790

795

800

805

ς. 785. « τήνδε χθόνα » ὥστε νὰ μὴ ἐξορισθῶσιν ἀπὸ ταύτης τῆς γῆς.

ς. 787. « ἀμφιθῆ χροῖ » περιθέσῃ εἰς τὸ σῶμά της.

ς. 788. « πᾶς θ', ὅς » καὶ πᾶς ὅστις ἐγγίσῃ τὴν κόρην. Προλέγει δὲ πλ. τὸν τοῦ Κρέοντος ἀφανισμόν.

ς. 790. « ἐνταῦθα » ἐνταῦθα λοιπὸν παύσασθαι τὸν λόγον· διὰ δὲ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον πρέπει κατόπιν νὰ πράξῃ (δὴλ. τὸν τῶν τέκνων φόνον) οἰμώσω. Οὐδεὶς ἔστιν ὅστις μέλλει νὰ σώσῃ αὐτά.

ς. 795. « ἔξιμι » θέλω ἀναχωρήσει

ἀπὸ ταύτης τῆς γῆς.

ς. 793. « ἔτω » ἄς ὑπάγῃ ὁ οἰκέτης, ἵνα τὸν Ἰάσονα καλέσῃ. Οἰκέτην, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ στίχου 823, λέγει τινὰ τῶν θεραπεινιδῶν.

ς. 802. « ὅς » δὴλ. ὅστις σὺν θεῷ θέλει τιμωρηθῆ ὑφ' ἐμοῦ.

ς. 806. « σφ' » αὐτὴ ἡ νεοζύγος.

ς. 807. « φαύλην » δεϊλὴν καὶ ἀσθενῆ. Οὗτοι δοξάζονται, ὅσοι τοὺς μὲν φίλους των ὑπερασπίζουσι, τοὺς δὲ ἐχθροὺς των τιμωροῦσι.

- μηδ' ἤσυχάιν, ἀλλὰ θατέρου τρόπου,
βαρείαν ἐχθροῖς καὶ φίλοιςιν εὐμενῆ·
τῶν γὰρ τοιούτων εὐκλεέστατος βίος. 810
- ΧΟ. ἐπεὶ περ ἡμῖν τόνδ' ἐκοίνωσας λόγον,
σέ τ' ὠφελεῖν θέλουσα καὶ νόμοις βροτῶν
ζυλαμβάνουσα δρᾶν σ' ἀπεννέπω τάδε.
- ΜΗ. οὐκ ἔστιν ἄλλως· σοὶ δὲ συγγνώμη λέγειν
τάδ' ἐστὶ, μὴ πάσχουσα ὡς ἐγὼ κακῶς. 815
- ΧΟ. ἀλλὰ κτανεῖν σὼ παῖδε τολμηῆσαις, γύναι;
ΜΗ. οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα δηγθεῖη πόσις.
ΧΟ. σὺ δ' ἂν γένοιό γ' ἀθλιωτάτη γυνή.
ΜΗ. ἔτω· περισσοὶ πάντες οὖν μέτῳ λόγοι.
ἀλλ' εἶα χῶρει καὶ κόμισ' Ἰάσονα. 820
- εἰς πάντα γὰρ δὴ σοὶ τὰ πιστὰ χρώμεθα.
λέξῃς δὲ μηδὲν τῶν ἐμοὶ δεδογμένων,
εἴπερ φρονεῖς εὖ δεσπότηαις γυνή τ' ἔφους.

ς. 811.—3. Ὁ Χορὸς, ἀκούσας ταῦτα παρὰ τῆς Μήδειας, ἐμποδίζει αὐτὴν νὰ πράξῃ αὐτὰ, καὶ δι' ὠφελειάν της, καὶ διὰ νὰ μὴ παραβῇ τοὺς νόμους.

ς. 814. «οὐκ ἔστιν ἄλλως» οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι. Δηλ. ἐξάπαντος ταῦτα πρέπει νὰ πράξω.

ς. 815. «μὴ πάσχουσα» ἀξιοσημειώτως αὐτὴ ἢ αἰτιατικῆ προηγούμενης τῆς δοτικῆς «σοὶ δὲ συγγνώμη» ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐν στίχ. 639 «ὅτῳ πάρεσι ἀνοίξανσα». Καὶ παρὰ Λυσίῃ «προσθῆκιν αὐτοῖς ἐτέρας ἐπιθυμοῖν πολιτείας, ἐλπίζοντας τὴν μεταβολὴν ὠφελειάν τινα αὐτοῖς ἔσεσθαι.»

ς. 816. «σὼ παῖδε» ὁ Ἑλλομέλιος ἔγραψεν ἐν τῇ αὐτῷ ἐκδόσει ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς βίβλου «σὸν σπέρμα». Ἀπλοῦντι, ἀφοῦ τῶν ἀρίστων βιβλίων ἡ γραφὴ «σὼ παῖδε» μετεβλήθη εἰς τὴν «σὸς παῖδας» ἄλλοι «σὸν παῖδα» ἔγραψαν πρὸς συμφωνίαν τοῦ μέτρου· ἄλλοι δὲ «σὸν σπέρμα».

ς. 817. «οὕτω» κτανῶ ἐμῶ παῖδε, οὕτω γὰρ δηγθεῖη πόσις (δύναται νὰ λυπηθῇ ὁ ἐμὸς πόσις).

ς. 818. «σὺ δ' » καὶ σὺ θέλεις γίνεαι ἀθλιωτάτη γυνή, ἀφοῦ τὰ τέκνα σου φονεύσης.

ς. 819. «ἔτω» ὡς ὑπάγη (ἢ ἐμὴ θεραπαινὶς διὰ νὰ καλέσῃ τὴν Ἰάσονα).—«περισσοὶ» ταῦτα λέγει πρὸς τὸν Χορὸν. Δηλ. εἶναι περιττὸν νὰ μὲ ἐμποδίζετε· ἀφήκατε νὰ ὑπάγη ἡ θεραπαινὶς. Εὐθύς δὲ μετὰ ταῦτα στρέφει πρὸς τὴν θεράπαιναν καὶ τὴν διατάττει «ἀλλ' εἶα χῶρει».

ς. 820. «ἀλλ' εἶα» ἀλλὰ φεῦ, ὑπάγε καὶ φέρε ἐξω τὸν Ἰάσονα κατ. Αὐτὰ λέγει στραφεῖσα πρὸς τὴν θεράπαιναν.

ς. 821. «χρώμεθα» ἀντὶ χρώματι (ἐγὼ ἢ Μήδεια).

ς. 823. «γυνὴ τ' ἔφους» δηλ. ἐπιτηδεῖα εἰς τὸ καλύψαι τὴν ἀλήθειαν.

Χ Ο Ρ Ο Σ. (στροφή 4.)

ΧΟ. Ἐρχθεῖσαι τὸ παλαιὸν Ἰλιῖσι,
καὶ θεῶν παῖδες μακάρων, ἱερᾶς
χώρας ἀπορθήτου τ' ἀποφερόμενοι.

825

γ. 824. Ἡ πρώτη στροφή σύγκεται ἐκ δακτυλικῶν στίχων, ὧντινων ἢ προηγούνται ἢ ἀκολουθοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τροχαῖαι ἢ πενθήμεμερες ἰαμβικοί· ἢ δὲ δευτέρα στροφή σύγκεται ἐκ Γλυκωνείων.

στρ. α.

∪ / ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ / ∪ —
 / ∪ — — / ∪ ∪ — ∪ ∪ —
 — / ∪ ∪ — / ∪ ∪ — ∪ ∪ —
 / ∪ ∪ — ∪ — ∪ / ∪ ∪ — ∪ ∪ —
 5 — / ∪ ∪ — — / ∪ ∪ — ∪ ∪ — —
 / ∪ ∪ — ∪ ∪ — — / ∪ ∪ — ∪ —
 x — / ∪ ∪ — ∪ — —

στρ. β.

∪ / ∪ ∪ — ∪ ∪ —
 / ∪ ∪ — ∪ —
 / ∪ — ∪ — —
 — / ∪ ∪ — ∪ — —
 5 — / ∪ ∪ ∪ — ∪ — ∪ —
 — / ∪ ∪ — — —
 — / ∪ ∪ — ∪ — —
 — / ∪ ∪ — ∪ — —
 — / ∪ ∪ ∪ — ∪ —

Ὁ Χορὸς, ἰδὼν τὴν στερεὰν ἀπόφασιν τῆς Μηδείας, προσπαθεῖ νὰ ἀποτρέψῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ φόνου τῶν παιδῶν της, ἐξυμνῶν τὰς Ἀθήνας, ὡς χώραν τῶν ἐκ τῶν μακάρων θεῶν καταγομένων Ἐρχθεῖσιν, καὶ κατοικητήριον τῶν Μουσῶν, καὶ χώραν ἱεράν, διὸ ἀδύνατον εἶναι ἢ χώρα αὕτη νὰ δεχθῇ αὐτὴν παιδοκτόνον γενομένην· ἐπὶ τέλους δὲ εἰς οἶκτον πρὸς τοὺς παῖδας προσπαθεῖ νὰ κινήσῃ αὐτὴν,

συγκινητικώτατα ἀπεικονίζων τὴν φρικώδη ἐκείνην στιγμήν τοῦ φόνου τῶν παιδῶν.

γ. 825. «ἱερᾶς ἀπὸ ἱερᾶς χώρας καὶ ἀπορθήτου. Ἀπόρθητον δὲ αὐτὴν εἶπε διὰ τὰς θρυλουμένας πολλὰς νίκας αὐτῶν.

γ. 826. «ἀποφερόμενοι ... σοφίαν» βόσκοντες, προσλαμβάνοντες σοφίαν. τὴν σοφίαν ὡς χάριον θεωρεῖ.

κλεινοτάταν σοφίαν, αἰεὶ διὰ λαμπροτάτου
βαίνοντες ἀβρώς αἰθέρος, ἔνθα ποθ' ἀγνάς
ἐννέα Πιερίδας Μούσας λέγουσι
Ξανθὰν Ἀρμονίαν φυτεύσαι

Ἀντιστροφὴ α΄.

τοῦ καλλινάου τ' ἀπὸ Κηφισοῦ βόας
τὰν Κύπριν κλήζουσιν ἀφυσσαμέναν

χώραν καταπνεῦσαι μετρίας ἀνέμων
ἠδυπνόους αὔρας, αἰεὶ δ' ἐπιβαλλομένην

χαίταισιν εὐώδη ροδέων πλόκον ἀνθέων

τᾷ σοφίᾳ παρέδρους πέμπειν ἔρωτας,
παντοίας ἀρετᾶς ζυνεργούς.

Στροφὴ β΄.

πῶς οἷν ἱερῶν ποταμῶν

ἢ πόλις ἢ φίλων

πόμπιμός σε χώρα

ς. 827—9. « αἰεὶ » ἐπειδὴ βλάνετε πάντοτε ἀβρώς διὰ λαμπροτάτου αἰθέρος. Διλονότι, ἐπειδὴ ζῆτε ἐν τοιοῦτῳ αἰερί, ὅς ἔχει τοιαύτην φύσιν, ὥστε νὰ φέρῃ σοφοῦς ἀνδρας.

ς. 830. « ἔνθα » ὅπου (ἐν Ἀθήναις) λέγουσιν (οἱ ἄνθρωποι) ὅτι αἱ ἀγνάι ἐννέα Πιερίδες Μούσαι ἐφύτευσαν τὴν Ξανθὴν Ἀρμονίαν. Ἀρμονίαν δὲ λέγει τὴν παιδείαν, παρὰ τὸ ἀρμόζεσθαι καὶ ἐνοῦσθαι τῇ ψυχῇ ταύτην. — « Ξανθὰν » τὴν ὠραίαν.

ς. 835. « τοῦ καλλινάου » καὶ ἔνθα κλήζουσιν ὅτι ἡ Κύπρις ἐπνευσε κατὰ τὴν χώραν μετρίας ἠδυπνόους αὔρας ἀνέμων (μετρίουσ ἠδεὶς ἀνέμουσ), ἀφυσσάμενη (ἀντλήσασα) βόας ἀπὸ τοῦ καλλινάου Κηφισοῦ· « οἶον ὡς εἰ ἔλεγεν· αἰεὶ δὲ ἔρωτας ἔχοντες πρὸς πᾶσαν σοφίαν περιτίθενται οὗτοι τὸν πολυανθὴ τῆς παιδείσεως στέφανον, μόνου (αὐτοῖ) πιστευόμενοι πάντας νικᾶν τῇ παιδείσει.

ς. 840. « αἰεὶ δ' » διότι πάντοτε (ἡ Κύπρις) περιτιθεμένη εἰς τὴν αὐτῆς· χαίτην πλόκον εὐώδη ροδέων ἀνθῶν (καὶ αὐτῶσ ἐρασιμῶν αὐτὴν παρρασκευάζουσα), ἐξαποστέλλει τοὺς τῆ σοφίᾳ παρέδρους ἔρωτας, ἐξ ὧν πηγάζει πᾶσα ἀρετὴ· διλονότι ἐμποιεῖ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κατοίκων τὴν πρὸς τὴν σοφίαν ἀγάπην. Ὁ νεὺς τῶν ἀπὸ τοῦ 824—843 στίχου εἶναι οὗτος. Ὅτι κατοικητήριον τῆσ σοφίασ αἱ Ἀθῆναι ἦσαν, πρὸς ταύτην δὲ τὴν σοφίαν, ἐξ ἧσ πᾶσα ἀρετὴ πηγάζει, μέγιστον ἔρωτα οἱ Ἀθηναῖοι ἔσχον. Ἀφοῦ ἀνωτέρω εἶπεν ἀποφερόμενοι σοφίαν, τὴν σοφίαν θεωρήσας ὡς φυτὸν, αὐτὴν τὴν μεταφορὰν ἀκολουθῶν λέγει, ὅτι αἱ Μούσαι ἐφύτευσαν τὴν Ἀρμονίαν, καὶ ὅτι αὐτὴν, ἥτοι τὸ φυτὸν αὐτὸ ἐδρόσειε καὶ ἐπότιζεν ἡ Κύπρις, δηλ. τὸ φυτὸν αὐτὸ ἐράσμιον τοῖσ πολιταῖσ ἦτο.

ς. 848. « πόμπιμος » ἢ πόλις ἢ χώρα

τὰν παιδολέτειραν ἔξει,
τὰν οὐχ ὀσίαν ; μετ' ἄλλων
σκέψαι τεκέων πλαγάν,
σκέψαι φόνον ὅσον αἶρει.
μή, πρὸς γονάτων σε πάντες
πάντως ἱκετεύομεν,
μή τέκνα φρονύσης.

Ἀντιστροφή θ.

πόθεν θράσος ἢ φρενὸς ἢ
χειρὶ τέκνων σέθεν
καρδίᾳ τε λήψει,
δεινὰν προσάγουσα τόλμαν ;
πῶς δ' ἤματα προσβαλοῦσα
τέκνοις ἄδακρυν μοῖραν
σχήσεις φόνου ; οὐ δυνάσει,
παίδων ἱκετᾶν πιτυόντων,
τέγξει χέρα φοινίαν
εὐτλάμονι θυμῷ.

- ΙΑ. ἦκω κελευσθείς· καὶ γὰρ οὔσα δυσμενῆς
οὐκ ἄν γ' ἀμάρτοις τοῦδέ γ', ἀλλ' ἀκούσομαι,
τί χρεῖμα βούλει καινὸν ἐξ ἐμοῦ, γύναι.
- ΜΙΙ. Ἴασον, αἰτοῦμαί σε τῶν εἰρημένων
συγγνώμον' εἶναι· τὰς δ' ἐμὰς ὀργὰς φέρειν

φίλων πόμπιμος (οὐ τὴν ἐκπεμφθεῖσαν δεχομένη) θέλει δεχθῆσθαι τὴν παιδοκτόνον.

ζ. 830. « μετ' ἄλλων » σκέφθητι μετ' ἄλλων, ἦτοι μετ' ἡμῶν περὶ τοῦ φόνου τῶν παίδων σου.

ζ. 836. « πόθεν » τίτι λογισμῷ χρησμένη, τοὔτεστι τίς ἐσὶ ὁ τῶν πάντων πείσος τοσοῦτον θράσος ἐνθελίαι τῆ σαυτῆς ψυχῆ, ἢ τῆ δεξιᾷ ὀπλιζομένη κατὰ τῶν φιλότιτων παίδων παρεσκευάσεν;

ζ. 838. « καρδίᾳ » ἀντὶ τοῦ κατὰ τὴν σαυτῆς καρδίαν καὶ τὸν λογισμὸν προσλήψη, σχήσεις. Σχ.

ζ. 861. Τὸ « μοῖραν φόνου » δὲν εἶναι ταῦτὸ τῷ « φόνον », ἀλλ' ὁ εἰμαρμένος φόνος· ὡς καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 987 καὶ ἐξῆς λέγεται « καὶ μοῖραν θανάτου προσλήψεται δύστανος »

ζ. 864. « τέγξει » εὐ οἶδα, φησὶν, ὅτι οὐ καρτερήσεις τῇ ἐργάσει τοῦ φόνου, τέγξει (μολύναι) τὴν χεῖρα αἵματι τῶν παίδων γονυπετούντων σε. Σχ.

ζ. 867. « τοῦδε » τοῦ ἡζαίμε πρὸς σε.

ζ. 869. « Ἴασον » ὦ Ἴασον, εἰ παρκαλῶ νὰ με συγχωρήσης διὰ τὰ πρότερον εἰρημένα.

- εικός σ', ἐπεὶ νῶν πόλλ' ὑπεύρασταί φίλοι.
 ἐγὼ δ' ἑμαυτῇ διὰ λόγων ἀφικόμεν
 κάλοιδ' ὄρησα' σχετλία, τί μαινόμεαι
 καὶ δυσμεναίνω τοῖσι βουλευούσιν εὖ,
 ἐχθρὰ δὲ γαίης κοιράνοις καθίσταμαι 875
- πόσει θ', ὅς ἡμῖν δρᾷ τὰ συμφορώτατα
 γήμας τύραννον καὶ κασιγνήτους τέκνοις
 ἐμοῖς φυτεύων; οὐκ ἀπαλλαγθήσομαι
 θυμοῦ; τί πάσχω, θεῶν πορίζόντων καλῶς;
 οὐκ εἰσὶ μὲν μοι παῖδες, σῖδα δὲ χθόνα 880
 φεύγοντας ἡμᾶς καὶ σπανίζοντας φίλων;
 ταῦτ' ἐννοήσασ' ἡσθόμεν ἀβουλίαν
 πολλὴν ἔχουσα καὶ μάτην θυμουμένη.
 νῦν οὖν ἐπαινῶ, σωφρονεῖν τέ μοι δοκεῖς
 κηδός τὸδ' ἡμῖν προσλαβών, ἐγὼ δ' ἄφρων, 885
 ἧ χρεὴν μετεῖναι τῶνδε τῶν βουλευμάτων
 καὶ ξυμπεραίνειν καὶ παρεστάναι λέχει
 νόμφην τε κηδεύουσαν ἡδεσθαι σέθεν.
 ἀλλ' ἐσμέν οἶόν ἐσμεν, οὐκ ἐρῶ κακόν,
 γυναῖκες οὐκ οὖν χρεὴν σ' ὁμοιοῦσθαι κακοῖς, 890
 οὐδ' ἀντιτείνειν νήπι' ἀντὶ νηπίων.
 παριέμεσθα καὶ φάμεν κακῶς φρονεῖν
 τότ', ἀλλ' ἄμεινον νῦν βεβούλευμαι τόδε.
 ὦ τέκνα, τέκνα, δεῦτε, λείπετε στέγας,
 ἐξέλθετ', ἀσπάσασθε καὶ προσείπατε 895
 πατέρα μεθ' ἡμῶν, καὶ διαλλάχθηθ' ἅμα

ς. 874. «ἐπεὶ νῶν» ἐπειδὴ ὑφ' ἡμῶν τῶν δύο πολλὰ φίλα ἔχουσι πραχθῆ, ἦτοι ἐπειδὴ πρὸς ἀλλήλους πολλὰς εὐεργεσίας ἐπράξαμεν.

ς. 875. «κάλοιδ' ὄρησα» καὶ εἰδοδ' ὄρησα, ἐπετίμησα ἑμαυτῇ εἰπούσα τὰ ἔξῃς: Σχετλία, τί μαινόμεαι κτλ.

ς. 885. «κηδός» ταύτην τὴν συγγενεῖαν προσθέτων εἰς ἡμᾶς, δηλ. συγγε-

νὴς ἐγὼ γινόμενη τῇ θυγατρὶ τοῦ Κρέοντος, σοῦ ταύτην νυμφευομένου.

ς. 888. «νόμφην» καὶ νᾶ χρεὴν συγγενεῖουσα τῇ νόμφῃ, συζύγῳ. Ἐποκρίνεται δὲ νῦν, καὶ μετ' εἰρωνείας ταῦτα λέγει.

ς. 892. «παριέμεσθα» παραιοῦμαι, συγχωρῶ.

ς. 896. «καὶ διαλλάχθηθ'» καίτοι πρότερον ἦθε ἐχθροί, νῦν φίλοι γίνεσθε,

τῆς πρόσθεν ἔχθρας εἰς φίλους μητρὸς μέτα
σπονδαὶ γὰρ ἡμῖν, καὶ μεθέστηκεν χόλος.

λάβετε χεῖρὸς δεξιᾶς, αἶμοι κακῶν
ὡς ἐννοοῦμαι δὴ τι τῶν κεκρυμμένων.

900

ἄρ', ὦ τέκν', οὕτω καὶ πολὺν ζῶντες χρόνον
φίλην ὀρέξεται ὠλένην; τάλαιν' ἐγώ,
ὡς ἀρτίδακρὺς εἰμι καὶ φόβου πλεῖα.

χρόνον δὲ νεῖκος πατρός ἐξαιρουμένη
ὄψιν τέρειναν τήνδ' ἔπλησα δακρῶν.

905

ΧΟ. κάμοι κατ' ὄσσων γλωρὸν ὠρμήθη δάκρυ
καὶ μὴ προβαίη μείζον ἢ τὸ νῦν κακόν.

ΙΑ. αἰνῶ, γύναι, τὰδ', οὐδ' ἐκεῖνα μέφομαι
εἰκὸς γὰρ ὄργας θῆλυ ποιῆσθαι γένος,
γάμους παρεμπολῶντος ἀλλοίους, πόσει.

910

ἀλλ' εἰς τὸ λῶον σὸν μεθέστηκεν κέαρ,
ἔγνωσ δὲ τὴν νικῶσαν ἀλλὰ τῷ χρόνῳ
βουλήν γυναικὸς ἔργα ταῦτα σώφρονος.
ὕμιν δέ, παῖδες, οὐκ ἀφροντίστως πατήρ

ὡς καὶ ἡ μήτηρ πρὸς τὸν πατέρα σας.

ς. 899. « λάβετε » πιάσετε τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ πατρὸς σας. — « αἶμοι κακῶν! » Ταύτην τὴν στιγμήν ἐξεληθόντων τῶν παίδων ἀπὸ τοῦ θαλάμου καὶ προσερχομένων, τὰ μέγιστα συνεκινήθη ἡ ψυχὴ τῆς Μηδείας, ἐπειδὴ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν της ὅτι μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ τὰ φρονέσῃ· διὸ λέγει τὸ « αἶμοι κακῶν τῶν κεκρυμμένων »· ἵνα δὲ μὴ τι ὑποπτεῦθῃ ὁ Ἰσῶν, καλύπτει τὴν σήμερὴν της ταύτην διὰ τῶν ἐξῆς (στίχ. 890—4), ἐρωτώσα τρόπον τινὰ μετὰ φόβου, ἢ ἐπὶ πολλὰ ἔτη θέλουσι τῆς ζῆσει, τὰ δ' ἐπεληθόντα δάκρυα ἀποδοῦσα εἰς τὴν μέγιστην χαρὰν της, ἐπειδὴ μετὰ τοσοῦτον καιρὸν πάλιν φίλην ἐγένετο πρὸς τὸν Ἰσῶνα.

ς. 909. « εἰκὸς » δίκαιον εἶναι αἰ γυναικὸς νὰ ὀργίζονται κατὰ τοῦ ἀνδρός

των, ὅταν οὗτος ἄλλην γυναῖκα περιποιῆται ἢ τὴν ὑπάρχουσαν.

ς. 910. « παρεμπολῶντος » Τροπικῶς ἐτίθη ἡ λέξις αὕτη, ἐμφανίουσα ὅτι αὐτὸς ἕνεκα κέρδους καὶ τοῦ ὠφελεῖσθαι τοὺς ἐκ τῆς Μηδείας παῖδας ἐπραγματεύθη ἑαυτῷ τοῦτον τὸν γάμον. Ἐνίοτε γίνεται χάσις γενικῆς ἀπολύτου, ἔνθα ἡ μετοχὴ δύναται νὰ τεθῆ κατὰ τὴν πῶσιν τοῦ οὐσιαστικοῦ· δηλ. ἐνταῦθα ἔδυνάτο ἀντὶ τοῦ « παρεμπολῶντος » νὰ τεθῆ δοτικὴ « παρεμπολῶντι » συμφωνοῦσα πρὸς τὸ οὐσιαστικὸν « πόσει ». Οὕτω καὶ ἐν τῷ περὶ Στεφάνου Δημοσθένους « Οὐκοῦν ὅτε, ταύτου μέλλοντος; λέγεται, ἢ ἀπῆλασεν αὐτὸν ἡ Βουλὴ καὶ προσέταξεν ἐτέρω, τότε καὶ προδοτὴν εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν ».

912. « ἀλλὰ τῷ χρόνῳ » ἀλλὰ μετὰ καιρῶν.

- πολλὴν ἔθηκε σὺν θεοῖς προμηθίαν· 915
 αἶμαι γὰρ ὑμᾶς τῆσδε γῆς Κορινθίας
 τὰ πρῶτ' ἔσσεσθαι σὺν κασιγνήτοις ἔτι.
 ἀλλ' ἀξάνεσθε· τᾶλλα δ' ἐξεργάζεται
 πατήρ τε καὶ θεῶν ὅστις ἐστὶν εὐμενής·
 ἴδοιμι δ' ὑμᾶς εὐτραφεὶς ἤβης τέλος 920
 μολόντας, ἐχθρῶν τῶν ἐμῶν ὑπερτέρους.
 αὐτῆ, τί χλωροῖς δακρυῖσι τέγγεις κόρας,
 στρέψασα λευκὴν ἔμπαλιν παρηίδα,
 κοῦα ἀσμένη τόνδ' ἐξ ἐμοῦ δέχει λόγον ;
 ΜΗ. οὐδέν· τέκνων τῶνδ' ἐννοουμένη πέρι. 925
 ΙΑ. θάρσει νυν· εὐ γὰρ τῶνδ' ἐγὼ θήσω πέρι.
 ΜΗ. δρᾶσω τὰδ'· οὗτοι σοῖς ἀπιστήσω λόγοις·
 γυνὴ δὲ θῆλυ καπὶ δακρυῖσι ἔφρ.
 ΙΑ. τί δῆ, τάλαινα, τοῖσδ' ἐπιστόνευς τέκνοις ;
 ΜΗ. ἔτικτον αὐτούς· ζῆν δ' ὅτ' ἐξηύχου τέκνα, 930
 εἰσηλλέ μ' αἴκρας, εἰ γενήσεται τὰδε.
 ἀλλ' ὄνπερ σὺνεκ' εἰς ἐμούς ἦκεις λόγοις,
 τὰ μὲν λέλεκται, τῶν δ' ἐγὼ μνησθήσομαι.
 ἐπεὶ τυράννοις γῆς μ' ἀποστείλαι δοκεῖ,
 κάμοι τὰδ' ἐστὶ λῶστα, γιγνώσκω καλῶς, 935

γ. 917. «τὰ πρῶτα» θέλετε ἔχει τὰ πρωτεῖα μετὰ τῶν μελλόντων νὰ γεννηθῶσιν ἐκ τῆς τοῦ Κρέοντος θυγατρὸς ἀδελφῶν σας.

γ. 922. «αὐτῆ» φαίνεται ὅτι εἰς τὴν Μήδειαν ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ ἐπῆλθον δάκρυα, καὶ τὸ ἑαυτῆς πρόσωπον ἔστρεψε· διὸ ὁ Ἰάσων λέγει τὰ ἐν στίχοις 922—3. αὐτῆ, ὦ αὐ. Ὁ Εὐστάθιος ἐν Ἰλιάδῃς Β σημειοῖ· ἐπεὶ δὲ χλωρὰ εἴσι τὰ θάλλοντα καὶ ὑγρότητα ἔχει πλείω, διὰ τοῦτο καὶ ὑγρὸν δάκρυον καὶ χλωρὸν ὁ Εὐριπίδης φησὶ. Σαφοκλῆς δὲ ἐν Τραχινίαις (843) χλωρὰν ἄχνην δακρυῶν ἔφρ.

γ. 925. «οὐδὲν» Δηλ. οἱ λόγοι σου

δὲν μοι ἀπαρέσκουσιν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν συλλογίζομαι. Οὕτω μὲν ἐνόησεν ὁ Ἰάσων τὸ «τέκνων πέρι», ἡ Μήδεια ὅμως ἐδάκρυεν, ἐπειδὴ ἐν νῆϊ εἶχε τὸν τῶν παιδῶν φόνον.

γ. 927. «δρᾶσω τὰδε» Δηλ. θέλω λάθει θάρρος.

γ. 928. «θῆλυ» αἱ γυναῖκες ὅμως προφεραὶ εἰσι καὶ εὐκαλοὶ πρὸς τὰ δάκρυα.

γ. 934. ἐπεὶ, ἀφοῦ εἰς τοὺς τυράννους (εἰς τοὺς βασιλεῖς, τὸν Κρέοντα δηλονότι) ταύτης τῆς γῆς φαίνεται καλὸν νὰ με διώξωσι, καὶ εἰς ἐμέ τοῦτο εἶναι συμφερότατον, καλῶς γνωρίζω.

- μήτ' ἐμποδῶν σοὶ μήτε κοιράνοισ χθονὸς
ναίειν, δοκῶ γὰρ δυσμενῆς εἶναι δόμοις,
ἡμεῖς μὲν ἐκ γῆς τῆςδ' ἀπαίρομεν φυγῆ,
παῖδες δ' ὅπως ἂν ἐκτραφῶσι σῆ χειρὶ,
αἰτοῦ Κρέοντα τήνδε μὴ φεύγειν χθόνα. 940
- ΙΑ. οὐκ οἶδ' ἂν εἰ πείσαιμι, πειρᾶσθαι δὲ χρῆ.
ΜΗ. σὺ δ' ἀλλὰ σὴν κέλευσον αἰτεῖσθαι πατρός
γυναῖκα παῖδας τήνδε μὴ φεύγειν χθόνα.
- ΙΑ. μάλιστα, καὶ πείσειν γε δοξάζω σφ' ἐγώ,
εἴπερ γυναικῶν ἐστὶ τῶν ἄλλων μία. 945
- ΜΗ. ζυλλήψομαι δὲ τοῦδέ σοι κἀγὼ πόνου
πέμψω γὰρ αὐτῇ δῶρ', ἃ καλλιστεύεται
τῶν νῦν ἐν ἀνθρώποισιν, οἶδ' ἐγώ, πολὺ,
λεπτὸν τε πέπλον καὶ πλόκον χρυσήλατον
παῖδας φέροντας. ἀλλ' ὅσον τάχος χερῶν 950
κόσμον κομίζειν δεῦρο προσπόλων τινα.
εὐδαιμονήσει δ' οὐχ ἓν, ἀλλὰ μυρία,
ἀνδρὸς τ' ἀρίστου σοῦ τυχοῦσ' ὀμεινέτου,
κεκτημένη τε κόσμον, ὅν ποθ' Ἥλιος
πατρός πατῆρ δίδωσιν ἐκγόνοισιν οἷς. 955
- λάζυσθε φερνάς τάςδε, παῖδες, εἰς χέρας
καὶ τῇ τυράννῳ μακαρία νόμφη δότει
φέροντες· οὗτοι δῶρα μεμπτὰ δέξεται.
- ΙΑ. τί δ', ὦ ματαία, τῶνδε σὺς κενοῖς χέρας;
δοκεῖς σπανίζειν δῶμα βασιλείον πέπλων;
δοκεῖς δὲ χρυσοῦ; σῶζε, μὴ δίδου, τάδε. 960
εἴπερ γὰρ ἡμᾶς ἀξιοὶ λόγου τινός

ς. 940. « αἰτοῦ » παρακάλεσον τὸν Κρέοντα, ὥστε νὰ μὴ φύγωσιν (ἐξορισθῶσιν) οἱ παῖδες ἀπὸ ταύτης τῆς γῆς.

ς. 942. « σὺ » ἀλλὰ σὺ κέλευσον τὴν σὴν γυναῖκα (τὴν τοῦ Κρέοντος θυγατέρα) αἰτεῖσθαι πατρός κτλ.

ς. 945. « εἴπερ » εἴπερ τοιαύτη ἐστὶ γυνή, οἷα εἰσὶν αἱ ἄλλαι.

ς. 952. « εὐδαιμονήσει » θέλει δὲ καταστῆ εὐδαίμων οὐχὶ κατὰ ἓν, ἀλλὰ κατὰ μυρία.

ς. 954. « κόσμον » καὶ ἀποκτήσασα κόσμον (τὸν λεπτὸν πέπλον καὶ τὸ χρυσήλατον στέφος), ὃν ὁ πατὴρ τοῦ πατρός μου Ἥλιος ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐοῦς ἐκγόνους.

ς. 962. « εἴπερ » διότι, ἂν κατὰ τὴν

- γυνή, προθήσει χρημάτων, σάφ' αἰδ' ἐγώ.
 ΜΗ. μή μοι σὺ πείθειν δῶρα καὶ θεοὺς λόγος·
 χρυσὸς δὲ κρείσσω μυρίων λόγων βροτοῖς. 965
 κείνης ὁ δαίμων, κείνα νῦν αὖξει θεός,
 νέα τυραννεῖ· τῶν δ' ἐμῶν παιδῶν φυγὰς
 ψυχῆς ἂν ἀλλαξάμεθ', οὐ χρυσοῦ μόνον.
 ἀλλ', ὃ τέκν', εἰσελθόντε πλουσίους δόμοις
 πατρός νεάν γυναικα δεσπότην τ' ἐμήν 970
 ἱκετεύετ', ἐξικιτεῖσθε μὴ φεύγειν χθόνα
 κόσμον διδόντες· τοῦδε γὰρ μάλιστα δεῖ,
 εἰς χεῖρ' ἐκείνην δῶρα δέξασθαι τάδε.
 ἴθ' ὡς πάχιστα· μητρὶ δ' ὦν ἐρᾷ τυχεῖν
 εὐάγγελοι γένοισθε πράξαντες καλῶς. 975
- Χ Ο Ρ Ο Σ. (στροφή α.)
- ΧΘ. νῦν ἐλπίδες οὐκέτι μοι παιδῶν ζῆας,

τιμῆ ἐμὲ ἢ σύζυγός μου, θέλει πράξει
 τοῦτο (καλῶς τὸ ἤξεύρω) μάλλον εἰς ἐμὲ
 χαριζομένη ἢ ἐκ τῶν χρημάτων δελεα-
 ζομένη.

ς. 964. «μή μοι σὺ» μή μοι λέγει
 σὺ τσαυτά, αφοῦ καὶ τοὺς θεοὺς πείθωσι
 τὰ δῶρα. Τὸ αὐτὸ λέγει καὶ ὁ παρά Πλά-
 τωνα ἀγνώστου ποιητοῦ στίχος «δῶρα
 θεοὺς πείθει, δῶρα αἰδοίους βασιλικῆς».
 *Εναντίον δὲ τῆς κοινῆς ταύτης γνώμης
 περὶ τῆς πανταδουνημίας τοῦ χρυσοῦ ἔχο-
 μεν χωρίον τι τοῦ Πλάτωνος «οὐ γὰρ,
 αἴμαι, τοιοῦτόν ἐστι τὸ τῶν θεῶν, ὥστε

ὑπὸ δῶρων παρὰγέσθαι».

966. «κείνης ὁ δαίμων» ἐκείνη τῶρα
 εὐτυχεῖ, τὰ πράγματα ἐκείνης τῶρα αὖ-
 ξάνει ὁ θεός.

ς. 967. «τῶν δ' ἐμῶν» ἵνα δὲ μή αἱ
 παιδές μου ἐξορισθῶσιν ἀπὸ ταύτης τῆς
 γῆς, ἐγὼ ἔχω μόνον χρυσόν, ἀλλὰ καὶ
 τὴν ψυχὴν μου αὐτὴν θέλω προσφέρει.

ς. 972. «τοῦδε γὰρ» διότι τούτου
 μάλιστα εἶναι ἀνάγκη (τοῦ γὰρ δεχθῆ ἑ-
 κείνη εἰς τὰς χεῖράς τις ταῦτα τὰ δῶ-
 ρα). — «δεῖ» τούτου ἔστι δεῖα.

ς. 976. Τὸ μέτρον συνίσταται ἐκ δακτυλικῶν στίχων, οἳ συνηνωμένοι εἰσὶ
 τροχαῖοι. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὑπάρχει ἐπι στίχος ἀναπα-
 στικός (στίχ. 993. 999).

στρ. α.

— / — / — / — / — / — / —
 / — — / — — / — — / — — / — — / — —
 / — — / — — / — — / — — / — — / — —
 / — — / — — / — — / — — / — — / — —

οὐκέτι· στείχουσι γὰρ ἐς φρόνον ἤδη.
 δέξεται νύμφα χρυσεῶν ἀναδασμῶν
 δέξεται δύστανος ἄταν·
 ξανθὰ δ' ἀμφὶ κόμα
 θήσει τὸν Ἄδα κόσμον αὐτὰ γ'
 ἐν χεροῖν λαβοῦσα.

980

Ἄρτι στροφῆ δ'.

πείσει χάρις ἀμβρόσιός τ' αὐγὰ πέπλον
 χρυσότευκτόν τε στέφανον περιθέσθαι·
 νερτέροις δ' ἤδη πάρα νυμφοκομήσει.
 τοῖον εἰς ἔρκος πεσεῖται,
 καὶ μοῖραν θανάτου
 προσλήψεται δύστανος ἄταν δ'
 οὐχ ὑπεκδραμεῖται.

985

Στροφῆ β'.

σὺ δ', ὦ τάλαν, ὦ κακόνυμφε κηδεμῶν τυράννων,

990

3

/ — — — — —
 — / — — — / — — — —
 / — — — — —
 στρ. β'.
 — / — — — — — / — — — — —
 / — — — — —
 — / — — — — — / — — — — —
 — / — — — — —
 — / — — — — — / — — — — —

ς. 976. Οἱ μὲν παῖδες ἀπῆλθον φέροντες τὰ δῶρα εἰς τὴν βασιλίссαν· ὁ δὲ χορὸς, προγινώσκων τὸν τῶν παίδων φρόνον, θρηνεῖ ἐπὶ τούτῳ, πρὸς δὲ καὶ διὰ τὸν κακίστον θάνατον τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς κόρης αὐτοῦ.

ς. 978. «δέξεται» θέλει δεχθῆ ἢ δυστυχῆς νύμφη τὴν ἄτην τῶν χρυσεῶν ἀναδασμῶν (δηλ. τὴν βλάβην ἣν αὐτὴ θέλουσι προξενῆσαι οἱ χρυσαὶ ἀνάδεσμοι). Χρυσοῦς ἀναδέσμος λέγει τὸ ἀνωτέρω

λεχθὲν στέφος χρυσόλατον καὶ τὸν λεπτόν πέπλον.

ς. 981. «τὸν Ἄδα κόσμον» δηλ. τὸν στολισμὸν, ὅστις εἰς τὸν Ἄδην θέλει φέρει αὐτόν. — «αὐτὰ» ἡ ἰδία.

ς. 983. «νερτέροις» παρὰ τοῖς νερτέροις δὲ θέλει στολισθῆ ὡς νύμφη. Δηλ. εἰς τὸν Ἄδην θέλει μεταβῆ ὡς νύμφη στολισμένη.

ς. 990. «σὺ» νῦν τὸν λόγον στρέφει ὁ Χορὸς πρὸς τὸν Ἰάσονα, ὡς ἀνεὶ παρῶν

παισίν, οὐ κατειδώς
 ὀλέθριον βιοτάν, προσάγεις ἀλόχῳ
 τε σὴ στυγερόν θάνατον.
 δύστανε, μοίρας ὅσον παροίχει.

995

Ἀκτιστροφῆ β.

μεταστένομαι δὲ σὸν ἄλγος, ὦ τάλαινα παίδων
 μᾶτερ, ἃ φονεύσεις
 τέκνα νυμφιδίων ἔνεκεν λεχέων,
 ἃ σοι προλιπὼν ἀνόμως
 ἄλλα ξυνοικεῖ πόσις συνεύφω.

1000

ΠΑΙ. δέσποιν', ἀφείνεται παῖδες οὔδε σοι φυγῆς,
 καὶ δῶρα νύμφη βασιλῆς ἀσμένη χειρῶν
 ἐδέξατ' εἰρήνη δὲ τάκεθ' ἐν τέκνοις.

ΜΗ. ἔα.

ΠΑΙ. τί συγχυθεῖς ἔστηκας, ἦνίκ' εὐτυχεῖς;
 τί σὴν ἔστρεψας ἔμπαλιν παρηίδα
 κοῦκ ἀσμένη τόνδ' ἐξ ἐμοῦ δέχει λόγον;

1005

ΜΗ. αἰαῖ.

ΠΑΙ. τὰδ' οὐ ξυνοδᾷ τοῖσιν ἐξηγγελμένοις.

ΜΗ. αἰαῖ μάλ' αἴθις. ΠΑΙ. μῶν τιν' ἀγγέλων τύχην

ἦν. Σὺ δὲ, ὦ τάλαινα Ἴθσον, κτλ.— ἀκη-
 δεμών ὦ γαμβρέ, τῶν βασιλέων κηδε-
 στά.

ς. 992. «προσάγεις» φέρεις εἰς τὸν
 θάνατον τοὺς σοὺς παῖδας, οὐκ εἰδώς τὸν
 ὑπὸ τῆς Μιδείας ἀποφασισθέντα θάνα-
 τον αὐτῶν.

ς. 995. «μοίρας» πόσον δὲν ἐννοεῖς
 τὴν τύχην, πόσον ἀπατάσαι.

996. «μεταστένομαι» στένω δὲ καὶ
 ἐπὶ τὸ σὸν ἄλγος, ὦ τάλαινα μήτερ, τῶν
 παίδων. Νῦν τὸν λόγον στρέφει πρὸς τὴν
 Μήδειαν.

ς. 1000. «ἃ σοι» δηλ. τὸ νὰ σ' ἀφή-
 ση, λύπην σοὶ προὔξενησε. Τὸ «σοι» εἶναι
 δοτικὴ αἰσθηματικὴ.

ς. 1001. «τάκεθ' ἐν» εἰς τὸ ἐξῆς.—

«ἔα» φεδ. Ἡ Μήδεια, μαλοῦσα παρὰ
 τοῦ παιδαγωγοῦ ὅτι ἡ νύμφη ἐδέξατο τὰ
 δῶρα, αἰμώζει, ἐπειδὴ ἤδη ἔπρεπε νὰ
 φονεύσῃ τὰ τέκνα τῆς ὀ παιδαγωγῆς ὁ-
 μως, μὴ γνωρίζων τούτο, παραξενεύεται
 διὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς Μιδείας.

ς. 1006. «τί σὴν» διὰ τί ἔστρεψας
 τὸ πρόσωπόν σου;

ς. 1007. «ξυνοδᾷ» σύμφωνα. Δηλ.
 ἐνθ' ἐγὼ ἤλπιζον ὅτι αὕτη ἡ ἀγγελία
 θέλει χροποκίσει αὐτὴν, τούναντίον συ-
 νέθη.

ς. 1009. «μῶν» μήπως καὶ χωρὶς
 νὰ γνωρίζω, δυστυχίαν τινὰ ἀγγέλλω,
 ἠπατήθην δὲ ὅτι αὕτη ἡ ἀγγελία εἶναι
 καλή;

- οὐκ οἶδα, δόξης δ' ἐσράλην εὐαγγέλου;
- ΜΗ. ἤγγειλας οἶ' ἤγγειλας· οὐ σέ μέμφομαι.
- ΠΑΙ. τί δαί κατηρεῖς ὄμμα καὶ δακρυρροεῖς;
- ΜΗ. πολλή μ' ἀνάγκη, πρόσθεν ταῦτα γὰρ θεοὶ
κἀγὼ κακῶς φρονούσ' ἐμηχανησάμην.
- ΠΑΙ. θάρσει κρατεῖς τοι καὶ σὺ πρὸς τέκνων ἔτι. 4015
- ΜΗ. ἄλλους κατάξω πρόσθεν ἢ τάλαιν' ἐγὼ.
- ΠΑΙ. οὗτοι μόνη σὺ σῶν ἀπεζύγης τέκνων.
κούφως φέρειν χρὴ θνητὸν ὄντα συμφορᾶς.
- ΜΗ. δράσω τάδ'. ἀλλὰ βραῖνε δωμάτων ἔσω
καὶ παισὶ πόρσυν' οἶα χρὴ καθ' ἡμέραν. 4020
ὦ τέκνα, τέκνα, σφῶν μὲν ἔστι δὴ πόλις
καὶ δῶμ', ἐν ᾧ λιπόντες ἀθλίαν ἐμὲ
οἰκίησεν' αἰεὶ μητρὸς ἐστερημένοι·

Σ. 4015. «κρατεῖς τοι» Ἀπαντα τὰ χειρόγραφα καὶ ὁ Σχολιαστὴς μαρτυροῦσιν, ὅτι οὕτω γέγραπται τοῦτὶ τὸ χωρίον. Ἐσφαλμένη δ' ἐστὶν ἡ τοῦ Ποσειδῶνος εἰκασία «κάτει τοι», τὴν ὁποίαν πολλοὶ κατεπολέμησαν ὄχι διότι δὲν δύναται πῶς νὰ ἐρμηνευθῆ, ἀλλὰ διότι τὸ «κρατεῖς τοι» πολλῶ μᾶλλον τοῦτο, ὅπερ αἰτοῦσιν ἐκφορᾶται. Ὁ παιδαγωγὸς δὲν ἠδύνατο ἄλλως νὰ ἐκλάβῃ τὴν τῆς Μήδειας ἀθυμίαν, εἰ μὴ ὑποθέτων ἔτι οὕτω λυπεῖται, ἐπειδὴ ἤδη ἠττηθεῖσα ἄφισε τὰ τέκνα τῆς καὶ ὤφειλε νὰ υποχωρήσῃ. Διὸ λίαν ἀρμοδίως ὁ παιδαγωγὸς παρεγγράφει αὐτὴν λέγων «θάρσει κρατεῖς τοι καὶ σὺ πρὸς τέκνων ἔτι» ἢ τοι ἔχει θάρρος· διότι θέλεις νικήσῃ καὶ ἀνωτέρα ποτὲ καὶ σὺ θέλεις γίνεαι διὰ τῶν τέκνων σου. Εἰς τοῦτους δὲ τοὺς λόγους ταῦτα ἀποκρίνεται ἡ Μήδεια· «ἄλλους κατάξω πρόσθεν ἢ τάλαιν' ἐγὼ» Ἀθλονότι, πρὶν οὕτω νικήσῃ, ἄλλους θέλω πέρψῃ ἐγὼ. Προτιμότερα δ' ἐστὶ ἡ τῶν χειρογράφων γραφὴ τῆς τοῦ Ποσειδῶνος

εἰκασίας, καθ' ὅσον λαμπροτέραν ἔνοιαν ἔχει τὸ «κρατεῖς τοι» ἢ τὸ «κάτει τοι». Διότι τοιαῦτα εἶναι ἡ τῆς Μήδειας πρόθεσις, ὥστε νὰ νικήσῃ μᾶλλον ἐπιθυμῇ ἢ ἀπλῶς νὰ ἐπανέλθῃ.

Σ. 4016. «ἄλλους κατάξω» Τὸ ἀμφίβολον τοῦ λόγου, ὅπερ ἐν τοῖς τοιοῦτοις χωρίοις συνῆλκει νὰ ἦναι, δὲν κείται ἐν τούτῳ ἐν τούτῳ, ὅτι ἡ Μήδεια τὸ κατάξω σχηματίζει ἀπὸ τοῦ κατάγωμι, ὃ δὲ παιδαγωγὸς ἀπὸ τοῦ κατάγω, ἀλλὰ τὸ «κατάξω» ἀναγκασίως ὑπὸ τῆς Μήδειας καὶ τοῦ παιδαγωγοῦ σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ κατάγω, οὕτως ὅμως, ὥστε ἡ μὲν Μήδεια ἐννοεῖ ὅτι (κατάξει) θέλει πέρψῃ εἰς τὸν Ἄδην τοὺς παῖδας, ὃ δὲ παιδαγωγὸς, ὅτι ἡ Μήδεια θέλει πέρψῃ τοὺς παῖδας εἰς τὸν πατέρα των. Διὸ ὁ παιδαγωγὸς ἔτι ἐν τῷ στίχ. 4017 παρεγγράφει τὴν Μήδειαν, διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τῶν τέκνων τῆς.

Σ. 4021. «σφῶν» εἰς ὑμᾶς μὲν, ὦ τέκνα, ὑπάρχει πόλις καὶ δῶμα (δηλ. ὁ Ἄδης).

- ἔγω δ' ἐς ἄλλην γαίαν εἶμι δὴ φυγὰς,
 πρὶν σφῶν ἄνασθαι κἀπιθεῖν εὐδαίμονας, 1025
 πρὶν λέκτρα καὶ γυναῖκα καὶ γαμηλίους
 εὐνάς ἀγῆλαι λαμπάδας τ' ἀνασχεθεῖν.
 εὖ δυστάλαινα τῆς ἐμῆς αὐθαδίας.
 ἄλλως ἄρ' ὑμᾶς, εὖ τέκν', ἐξεθρεψάμην,
 ἄλλως δ' ἐμόχθουν καὶ κατεξάνθην πάνοις, 1030
 στεφβάς ἐνεγκοῦσ' ἐν τόκοις ἀλγηθόνας.
 ἦ μήν ποθ' ἠ' δύστηνος εἶχον ἐλπίδας
 πολλὰς ἐν ὑμῖν γηροβοσκήσειν τ' ἐμὲ
 καὶ κατθανοῦσαν χερσὶν εὖ περιστελεῖν, 1035
 ζῆλωτόν ἀνθρώποισι νῦν δ' ὄλωλε δὴ
 γλυκεῖα φροντίς. σφῶν γὰρ ἐστερημένη
 λυπηρὸν διαζῶ βίοτον ἀλγεινόν τ' ἐμοί.
 ὑμεῖς δὲ μητέρ' οὐκέτ' ὄμμασιν οἴλοισ
 ὄψεσθ', ἐς ἄλλο σχῆμ' ἀποστάντες βίου.
 φεῦ φεῦ τί προσδέκεσθέ μ' ὄμμασιν, τέκνα; 1040
 τί προσγελάτε τὸν πανύστατον γέλων;
 αἰαῖ! τί δράσω; καρδία γὰρ οἴχεται,
 γυναῖκες, ὄμμα φαιδρὸν ὡς εἶδον τέκνων.
 οὐκ ἂν δυναίμην χαιρέτω βουλευμάτα
 τὰ πρόσθεν ἄζω παῖδας ἐκ γαίας ἐμούς. 1045
 τί δεῖ με πατέρα τῶνδε τοῖς τούτων κακοῖς
 λυποῦσαν αὐτὴν δις τόσα κτᾶσθαι κακά;
 οὐ δῆτ' ἔγωγε. χαιρέτω βουλευμάτα.

4024. «ἐς ἄλλην γαίαν» εἰς τὰς Ἄ- στερημένη.
 θήνας. ς. 4039. «εἰς ἄλλο» εἰς τὴν ἄλλην
 ζῶην μεταβάλλωντες.
 ς. 4027. «ἀγῆλαι» ἀντὶ τοῦ τιμη-
 σαι, τελέσαι μετ' ἀγαλλιόσεως. ς. 4042. «καρδία» δὲν ἔχω τόλμην
 νὰ ἐκτελέσω τὸν σκοπόν μου.
 ς. 4029. «ἄλλως» μᾶλλον, ἀνωφελῶς. ς. 4844. «χαιρέτω» Ἀηλ. δὲν θέλω
 ἐκτελέσει τὴν προτέραν ἀπόφασίν μου
 ς. 4032. «γηροβοσκήσειν» ὅτι θέλε-
 τε με γηροβοσκήσει. ς. 4844. «χαιρέτω» Ἀηλ. δὲν θέλω
 ἐκτελέσει τὴν προτέραν ἀπόφασίν μου
 ς. 4033. «ζῆλωτόν» ὅπερ ἐστὶ ζη-
 λωτόν, ἐπιθυμητόν τοῖς ἀνθρώποις. ς. 4844. «χαιρέτω» Ἀηλ. δὲν θέλω
 ἐκτελέσει τὴν προτέραν ἀπόφασίν μου
 ς. 4036. «σφῶν» ὑμῶν τῶν δύο ἐ- ς. 4048. «οὐ δῆτ' ἔγωγε» δὲν θέλω

- καίτοι τί πάσχω; βούλομαι γέλωτ' ὄφλῃν
 ἐχθροὺς μεθεῖσα τοὺς ἐμοὺς ἀζημίους;
 1050
 τολμητέον τάδ'. ἀλλὰ τῆς ἐμῆς κἀκῆς,
 τὸ καὶ προσέθαι μαλθακοὺς λόγους φρενός.
 χωρεῖτε, παῖδες, ἐς δόμους· ὅτῳ δὲ μὴ
 θέμις παρῆναι τοῖς ἐμοῖσι θύμασιν,
 1055
 αὐτῷ μελήσει· χεῖρα δ' οὐ διασφραζῶ.
 ᾄ. ᾄ.
 μὴ δῆτα, θυμέ, μή ποτ' ἐργάσῃ τάδε·
 ἔασον αὐτοὺς, ὧ τάλαν, φεῖσαι τέκνων·
 ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν ζῶντες εὐφρανοῦσί σε.
 μὰ τοὺς παρ' Ἀθῆν νεοτέρους ἀλάστορας,
 1060
 οὗτοι ποτ' ἔσται τοῦθ', ὅπως ἐχθροῖς ἐγὼ
 παῖδας παρήσω τοὺς ἐμοὺς καθυβρίζαι.
 πάντως σφ' ἀνάγκη κατθανεῖν· ἐπεὶ δὲ χρεή,

φονεύσει ἐγὼ βέβαια τοὺς παῖδάς μου, ἵνα τὸν πατέρα των λυπήσω, ἀφοῦ ἐγὼ θέλω λυπηθῆ μάλλον. Ἄριστα ἐν τοῖς στίχοις τούτοις παρίσταται ἡ πρὸς τὰ τέκνα ἀγάπη τῆς μητρὸς, ἐμποδίζουσα αὐτὴν τοῦ φόνου, εὐθύς ὅμως πάλιν τῆς ὀργῆς ἀυξήσεως καταπιέζεται τὸ πρὸς τὰ τέκνα φίλτρον.

ς. 4031. « ἀλλὰ τῆς ἐμῆς κἀκῆς » δηλ. ἀλλ' ἐμὴ ἀσθένεια εἶναι τὸ νὰ εἶπω αὐτοὺς τοὺς μαλθακοὺς λόγους.

ς. 4033. « ὅτῳ » εἰς ὄντινα δὲ θεῶν δὲν εἶναι θεμιτὸν νὰ παρευρεθῇ εἰς τὰ ἐμὰ θύματα, αὐτὸς ὡς φροντίση νὰ φύγη, τὴν χεῖρά μου ὅμως δὲν θέλω διαφθεῖρει, ὥστε νὰ μὴ πράξῃ τοῦτο, δηλ. ἐξάπαντος θέλω φονεύσει τὰ τέκνα μου.

ς. 4036. καὶ ἐξ. « ᾄ, ᾄ, μὴ δῆτα » πάλιν πρᾶυθιέως ὀλίγον τῆς ὀργῆς ὑπερισχύει τὸ πρὸς τὰ τέκνα φίλτρον καὶ λέγει αὐτοὺς τοὺς τρεῖς στίχους, εἶτα ὅμως πάλιν νικᾷ ἡ πρὸς ἐκδίκησιν ὀργή. — « ἐκεῖ » ἐν Ἀθήναις.

ς. 4039. « μὰ τοὺς παρ' Ἀθῆν » τοὺς καταχθονίους θεούς. Ἀλάστορας δὲ, αὐς οὐκ ἔστι λαθεῖν. Ἐπειδὴ δὲ συνεχῶς ὀρᾷ ἐκυτὴν νικωμένην τῷ πρὸς τοὺς παῖδας οἴκτῳ, ὄρκῳ φρικωδεστάτῳ κατακλείεται ἑαυτὴν, πρὸς τὸ μηδὲν ἕτερον ἢ τὸν φόνον τῶν παιδῶν ἐξάπαντος ὀρᾶσαι· καὶ οὐκ ἂν ἐγώ γε, φησί, καταλείψαιμι τοὺς ἐμοὺς παῖδας ὑπὸ τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν καθυβρίζεσθαι, λέγει ὑπὸ τῶν πρὸς γένους τῆ Γλαύκη. Σχολ.

ς. 4062—63. Οἱ δύο οὗτοι στίχοι καὶ κατωτέρω (ἐν στίχ. 4240—4) ἐπαυλαμβάνονται· διὸ οἱ κριτικοὶ ἐνόμισαν ὅτι μόνον ἐν τῷ ἐτέρῳ χωρίῳ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ οὗτοι ἐτέθησαν. Παρατηροῦντες ὅμως ὅτι ἐν τῇ ἐνωρίῃ τῶν δύο αὐτῶν στίχων ἐμπερικυβάνεται ἅπανα ἡ αἰτία, δι' ἣν ἡ ἰδία τὰ τέκνα τις ἐφόνευσε, καλὴν εὐρίσκομεν τὴν ἐπανάληψιν καὶ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ αὐτοῦ γενομένην· διότι διὰ τῶν στίχων τούτων οὐδὲν ἄλλο θέλει ἡ Μήδεια, ἢ μόνον νὰ

ἡμεῖς κτανοῦμεν, οἵπερ ἐξεφύσαμεν.

πάντως πέπρωται ταῦτα κοῦκ ἐκφεύζεται.

καὶ δὴ 'πί κρατὶ στέφανος, ἐν πέπλοισι δὲ

1065

νόμφη τύραννος ἄλλυται, σάφ' οἶδ' ἐγώ.

ἀλλ' εἴμι γὰρ δὴ τλημονεστάτην ὁδόν,

καὶ τοῦσδε πέμψω τλημονεστέραν ἔτι,

παῖδας προσειπεῖν βούλομαι. δότ', ὦ τέκνα,

δότ' ἀσπασασθαι μητρὶ δεξιάν χεῖρα.

1070

ὦ φιλάτη χεῖρ, φίλτατον δέ μοι στόμα,

καὶ σχῆμα καὶ πρόσωπον εὐγενές τέκνων,

εὐδαιμονοῖτον, ἀλλ' ἕκαί' τὰ δ' ἐνθάδε

πατὴρ ἀφείλετ'. ὦ γλυκεῖα προσβολή,

ὦ μαλθακὸς χεῖρ πνευμά θ' ἡδιστον τέκνων.

1075

χωρεῖτε, χωρεῖτ'· οὐκέτ' εἴμι προσβλέπειν

οἷα τ' ἐς ὑμᾶς, ἀλλὰ νικῶμαι κακοῖς.

καὶ μανθάνω μὲν οἷα τολμήσω κακὰ,

θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων,

ὅσπερ μαρίστων αἴτιος κακῶν βροτοῖς.

1080

ΧΟ. πολλάκις ἤδη διὰ λεπτοτέρων

αἰτιολογῆσι τὸ ἀπάνθρωπον καὶ θηριώδες τῆς πράξεώς της. Οὐκ ἄλλως ὁ αὐτὸς ποιητὴς ἐν Φοινίσσις παρίσται τὸν Ἑτροκλέα λέγοντα ταῖς αὐταῖς λέξεσι καὶ ἐν τῷ στίχῳ 736. καὶ ἐν τῷ 4376, διὰ τί ὁ ἴδιος τὸν ἀδελφόν του προσεπάθει νὰ φονεύσῃ.

γ. 1065. «καὶ δὴ» Ἡ Μήδεια πρὶν ἔτι μάθη παρὰ τοῦ ἀγγέλου τὰ συμβάντα εἰς τὴν κόρην τοῦ Κρέοντος λέγει ταῦτα, ὡς καλῶς γνωρίζουσα ὅτι ἐμελλον νὰ συμβῶσιν, ἀφοῦ τὰ δῶρα ἐδέχθη. Καὶ ἤδη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς βασιλοπαιδὸς ἐστὶν ὁ στέφανος, καὶ τὸν πέπλον ἐνδύθεισα ἀφανίζεται ἡ βασιλοπαις.

γ. 1067. «ἀλλ' εἴμι» δηλ. ὅς μὴ βραδύων νὰ πορευθῶ ἐπὶ τὴν δυσχεροστάτην ὁδὸν τοῦ φόνου.

γ. 1073. «εὐδαιμονοῖτον» εἶθε νὰ εὐδαιμονήτε, ἀλλ' εἰς τὸν Ἄδων, τὴν δὲ ἐνταῦθα ζῶην κτλ.

γ. 1076. «οὐκέτι» δὲν δύναμαι πλέον νὰ προσβλέπω ὑμᾶς.

γ. 1078. «καὶ μανθάνω» καὶ ἐξεύρω μὲν, «θυμὸς δὲ» ὁ θυμὸς μου ὅμως εἶναι ἀνώτερος τῆς φρονήσεώς μου...

Ἐτέρα γραφὴ «οἷα ὄραν μέλλω κακὰ»

γ. 1081. καὶ ἐξ. Πολλάκις ἤδη ἀκριθέστερον ἐσκέφθη, καὶ εἰς ἐρεύνας μεταχειρέτας ἄλλων, παρ' ὅσον ἀρμάζει ταῖς γυναιξί· ἀλλὰ ἐπίσηκ τοῦτο, διότι καὶ εἰς τῆς γυναικας, ἔχι μὲν εἰς ἔλας, ἴσως δὲ εἰς ὀλίγας μεταξὺ τῶν πολλῶν, ὑπάρχει σοφία. Καὶ βεβαίω ὅτι ὅσοι ἄνθρωποι δὲν ἐγέννησαν τέκνα, εἶναι εὐτυχέ-

- μύθων ἔμολλον, καὶ πρὸς ἀμίλλας
 ἦλθον μείζους ἢ χρὴ γενεῶν
 θήλυν ἐρευνᾶν· ἀλλὰ γὰρ ἔστιν
 μοῦσα καὶ ἡμῖν, ἣ προσομιλεῖ
 σοφίας ἔνεκεν, πάσαισι μὲν οὐ·
 παῦρόν τι δὲ δὴ γένος ἐν πολλαῖς
 εὖροις ἂν ἴσως
 4085
 οὐκ ἀπόμουσον τὸ γυναικῶν.
 καὶ φημι βροτῶν οὐτινὲς εἰσιν
 4090
 πᾶμπαν ἄπειροι, μηδ' ἐφύτευσαν
 παῖδας, προφέρειν εἰς εὐτυχίαν
 τῶν γειναμένων.
 οἱ μὲν γ' ἄτεκνοι δι' ἀπειροσύναν
 εἴθ' ἠδὺ βροτοῖς εἴτ' ἀνικρὸν
 4095
 παῖδες τελέθουσ' οὐχὶ τυχόντες
 πολλῶν μόχθων ἀπέχονται·
 οἷσι δὲ τέκνων ἔστιν ἐν οἴκοις
 γλυκερὸν βλάστημ', ἐσορῶ μελέτη

στεροὶ τῶν γεννησάντων· διότι οἱ ἄτεκνοι, ἐπειδὴ δὲν ἐγνώρισαν ἂν ἠδὺ εἶναι ἢ ἀνικρὸν τὰ τέκνα, ἀπέχουσι ἀπὸ πολλοῦ κόπου· ὅσοι δὲ ἀπέκτησαν τέκνα, βασανίζονται καθ' ὅλον τὸν βίον των, πρῶτον μὲν πῶς νὰ ἀναθρέψωσιν αὐτὰ καλῶς, καὶ πόθεν θέλωσιν ἀφήσει αὐτοῖς καλῶς τὰ πρὸς τὸ ζῆν· ἂν δὲ χρηστὰ μέλλουσι νὰ γίνωσι τὰ τέκνα των ἢ κακὰ, εἶναι ἄδελον. Τὸ δὲ χερίστον πάντων εἶναι τοῦτο, ὅτι πάντων μὲν τῶν ἀνωτέρω ὑπὸ τῶν γονέων γεννημένων, καὶ τῶν παίδων εἰς ἧσιν ἐλθόντων, καὶ χρηστοῶν καταστάτων, αἴφνης ὁ θάνατος ἀρπάζει αὐτὰ. Πῶς λοιπὸν συμφέρεῖ σὺν τοῖς ἄλλοις πόνοισ καὶ ταῦτην ἔτι τὴν ἀνικρατάτην λύπην ἔνεκεν τῶν παίδων· οἱ θεοὶ νὰ ἐπιβίλλωσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους (ἦτοι, οἱ ἄνθρωποι νὰ ὑποφέρωσιν

ἔνεκεν τῶν παίδων);

γ. 4085. «μοῦσα» καὶ ἡμῖν οὖν, φησὶ οἱ, μοῦσα προσομιλεῖ σοφίαν χριζομένη πρὸς τὸ ἡμᾶς ἀποφαίνεσθαι τι περὶ τῶν τοιούτων.

γ. 4087. «παῦρόν τι δὲ δὴ» Οὕτω μὲν ἔστιν ἡ τοῦ Ρεν. Κλιότ' γραφή· τὰ χειρόγραφα ὅμως διαφωνοῦσιν, ἐπειδὴ ἐν τισὶ μὲν γέγραπται «παῦρον δὲ δὴ γένος» ἐν ἄλλοις δὲ «παῦρον δὲ τι γένος» «παῦρον δὴ γένος», ἐν ἄλλοις ἄλλως.— «πολλαῖς» ἔτ. γρ. «ἐν πολλαῖς»· ἄλλη γρᾶφ. «παῦρον δὲ γένος» (μίαν ἐν πολλαῖς Εὖροις ἂν ἴσως) οὐκ ἀπόμουσον τὸ γυναικῶν.

γ. 4090. «καὶ φημι» καὶ ἐγὼ οὔσα τοῦτων μίᾳ φημί.

γ. 4099. «μελέτη» τούτους, φησὶν, ὄρω τῇ περὶ τοῦ παιδὸς καθημερινῇ ἐ-

- κατατροχομένους τὸν ἅπαντα χρόνον· 4100
 πρῶτον μὲν ὅπως θρέψουσι καλῶς,
 βίωτόν θ' ὀπόθεν λείψουσι τέκνοις·
 ἔτι δ' ἐκ τούτων εἴτ' ἐπὶ φλαύροις
 εἴτ' ἐπὶ χρηστοῖς
 μογθοῦσι, τόδ' ἐστὶν ἄδηλον.
 ἔν δὲ τὸ πάντων λοισθιον ἤδη 4105
 πᾶσιν κατερῶ θνητοῖσι κακόν·
 καὶ δὴ γὰρ ἄλις βίωτόν θ' εὖρον,
 σῶμά τ' ἐς ἤβην ἤλυθε τέκνων
 χρηστοί τ' ἐγένοντ'· εἰ δὲ κυρήσαι
 δαίμων οὗτος, φροῦδος ἐς Ἄδην 4110
 Θάνατος προσέφρων σώματα τέκνων.
 πῶς οὖν λύει πρὸς τοῖς ἄλλοις
 τήνδ' ἔτι λύπην ἀνιαροτάτην
 παίδων ἔνεκεν
 θνητοῖσι θεοὺς ἐπιβάλλειν; 4115
- ΜΗ. φίλαι, πάλαι δὴ προσμένουσα τὴν τύχην
 καρδοκῶ τᾶκείθεν οἷ προθήσεται.
 καὶ δὴ δέδορκα τόνδε τῶν Ἰάσωνος
 στείχοντ' ὀπαδῶν πνεῦμα δ' ἠρεθισμένον
 δείκνυσιν, ὧς τι καινὸν ἀγγελεῖ κακόν. 4120
- ΑΓΓ. ὦ δεινὸν ἔργον παράνομόν τ' εἰργασμένη.
 Μήδεια, φεῦγε, φεῦγε, μήτε ναῖαν
 λιποῦσ' ἀπήνην μήτ' ὄχον πεδοστιβῆ.
- ΜΗ. τί δ' ἄξιόν μοι τῆςδε τυγχάνει φυγῆς;
- ΑΓΓ. ὄλωλεν ἡ τύραννος ἀρτίως κόρη 4125

πιμελεία καταπονουμένους.

ς. 4110. «δαίμων» δαίμονα τὸν θάνατον ὀνόμασε· φροῦδος δὲ, ἐπειδὴ ἄδηλος ἀνθρώποις ὁ θάνατος.

ς. 4116. «τὴν τύχην» τὴν τοῦ πράγματος ἀπόδασιν.

ς. 4117. «τᾶκείθεν» τὰ ἐκ τοῦ πα-

λατίου τοῦ Κρέοντος.

ς. 4119. «ἠρεθισμένον» πνευματιῶδες.

ς. 4122. «μήτε ναῖαν» μήτε πλοῖον ἀφῆσασα, μήτε ἄμαξαν, δηλ. ὅ,τι εὖρης ἐμπρός σου, εἰς τούτο ἔμβα καὶ φεῦγε· εἴτε διὰ νεῶς, εἴτε δι' ὀχήματος, εἴτ' ὀπασσὸν φεῦγε.

- Κρέων θ' ὁ φύσας φαρμάκων τῶν σῶν ὑπο.
 ΜΗ. κάλλιστον εἶπας μῦθον, ἐν δ' εὐεργέταις
 τὸ λοιπὸν ἤδη καὶ φίλοις ἐμοῖς ἔσται.
 ΑΓΓ. τί φῆς; φρονεῖς μὲν ὀρθὰ κοῦ μαίνει, γύναι,
 ἣτις τυράννων ἐστὶν ἠκισμένη. 4130
 χαίρεις κλύουσα, κοῦ φοβεῖ τὰ τοιαῦτα;
 ΜΗ. ἔχω τι καγὼ τοῖς γε σοῖς ἐναντίον
 λόγοισιν εἰπεῖν· ἀλλὰ μὴ σπέρχου, φίλος,
 λέξον δ', ὅπως ὢλοντο· δις τόσον γάρ ἂν
 τέρψειας ἡμᾶς, εἰ τεθῆσσι παγκόσως. 4135
 ΑΓΓ. ἐπεὶ τέκνων σῶν ἦλθε δίπτυχος γονή
 σὺν πατρὶ καὶ παρηλθε νυμφικούς δόμους,
 ἤσθημεν οἵπερ σοῖς ἐκάμνομεν κακοῖς
 δμῶες· δι' ὧτων δ' εὐθὺς ἦν πολὺς λόγος
 σὲ καὶ πόσιν σὺν νεῖκος ἐσπεῖσθαι τὸ πρῖν.
 κυνεῖ δ' ὁ μὲν τις χεῖρ', ὁ δὲ ξανθὸν κάρα
 παίδων· ἐγὼ δὲ καυτὸς ἠδονῆς ὑπο
 στέγας γυναικῶν σὺν τέκνοις ἄμ' ἐσπόμην.
 δέσποινα δ', ἦν νῦν ἀντὶ σοῦ θαυμάζομεν,
 πρῖν μὲν τέκνων σῶν εἰσιδεῖν ξυνορίδα,
 πρῶθυμον εἶχ' ὀφθαλμὸν εἰς Ἰάσονα· 4145
 ἔπειτα μέντοι προῦκαλύψατ' ὄμματα
 λευκὴν τ' ἀπέστρεψ' ἔμπαλιν παρηίδα,

ς. 4129. « φρονεῖς » εἶσαι εἰς τὸν νοῦν σου καὶ δὲν εἶσαι τρελλή σὺ, ὦ γύναι, ἣτις χαίρεις ἀκούουσα ὅτι ἔχει βλαφρῆ τὸ βασιλικὸν δῶμα, καὶ δὲν φοβεῖσαι διὰ τὰ τοιαῦτα;

ς. 4138. « ἠσθημεν » εὐχαριστήθημεν ἡμεῖς οἱ δμῶες, οἱ ὅποιοι ἐλυπούμεθα ἐπὶ τοῖς σοῖς κακοῖς.

ς. 4139. « δι' ὧτων » εὐθὺς δὲ ἠκούσαμεν ὅτι σὺ καὶ ὁ σύζυγός σου ἐφιλιώθητε.

ς. 4142. « ἐγὼ » καὶ ἐγὼ δὲ ὁ ἴδιος ὑπὸ τῆς χαρῆς ἠκολούθησα τὰ τέκνα εἰς

τὸν γυναικωνίτην. Ἀπλ. καίτοι ἀσυγχωρητὸν ἐστὶ νὰ πλῆσιάζη τις ἡμῶν τὸν γυναικωνίτην, ὅμως ἐγὼ ὑπὸ τῆς μεγάλης μου χαρῆς ἠκολούθησα τοὺς παῖδας.

ς. 4144. « ἦν νῦν » τὴν ὁποίαν τώρα ἀντὶ σοῦ ὑπηρετοῦμεν. Ἐκ τούτων τῶν λόγων φαίνεται ὅτι ὁ ἄγγελος εὐτος ἦν τις τῶν πρότερον ὑπηρετῶν τοῦ Ἰάσονος.

ς. 4145. « πρῖν » πρῖν ἰδεῖν τὰ δύο σου τέκνα, μετ' εὐχαριστήσεως ἔβλεπε τὸν Ἰάσονα.

ς. 4148. « λευκὴν » καὶ τὸ λευκὸν τῆς πρόσωπον ἐστρεψεν ὅπως.

- παιδῶν μῆσαχθεῖσ' εἰσόδους· πόσις δὲ σὺς
 ὄργας ἀφῆρει καὶ νεάνιδος χόλον, 4159
 λέγων τὰδ'· Οὐ μὴ δυσμενῆς ἔσει φίλοις,
 παύσει δὲ θυμοῦ καὶ πάλιν στρέψεις κέρα,
 φίλους νομιζουσ' οὔσπερ ἄν πόσις σέθεν,
 δέξει δὲ δῶρα, καὶ παραιτήσῃ πατρός
 φυγὰς ἀρεῖναι παισὶ τοῖσδ' ἐμήν χάριν; 4155
 ἢ δ' ὡς ἐσεῖθε κόσμον, οὐκ ἠνέσχετο,
 ἀλλ' ἦνεν' ἀνδρὶ πάντα· καὶ πρὶν ἐκ δόμων
 μακρὰν ἀπεινὰν πατέρα καὶ παῖδας σέθεν,
 λαβοῦσα πέπλους ποικίλους ἠμπύσχετο,
 χρυσοῦν τε θείσα στέφανον ἀμφὶ βροστρῶχοις, 4160
 λαμπρῶ κατόπτρῳ σχηματίζεται κόμην,
 ἄψυχον εἰκὼ προσγελῶσα σώματος.
 κάπειτ' ἀναστᾶσ' ἐκ θρόνων διέρχεται
 στέγας, ἄβρῶν βαίνουσα παλλεύκῳ ποδί,
 δώροισι ὑπερχαίρουσα, πολλὰ πολλάκις
 τένοντ' ἐς ὄρθῶν ὄμμασι σκοπομένη. 4165

ς. 4159. «ὄργας ἀφῆρει» ἀντὶ τοῦ
 μὴ ὀργίζεσθαι τοῖς παισὶ παρήκει αὐτῇ.
 Ἡ κοινὴ γρ. «ὄργας τ' ἀφῆρει καὶ χόλον
 νεάνιδος».

ς. 4154. «καὶ παραιτήσῃ» καὶ θέ-
 λεις παρακαλέσει χάριν ἐμοῦ τὸν πατέ-
 ρα σου νὰ μὴ διωχθῶσιν οὗτοι οἱ παῖδες.

ς. 4156. «οὐκ ἠνέσχετο» ἀντὶ τοῦ
 οὐκ ἠνέσχετο ἐν τοιαύτῃ καταστάσει μεί-
 ναι, ἀλλὰ μετεβλήθη τῆς ἀγριότητος καὶ
 τοῦ θυμοῦ. Σχολ.

ς. 4157. «πάντα» τὸ νὰ μείνωσιν οἱ
 παῖδες.

ς. 4158. «μακρὰν ἀπεινὰν» οὕτω δὲ
 περιχτῆρως γέγονε τὸν κόσμον ἰδοῦσα, ὥ-
 στε μὴ ἀναμῖναι τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἰά-
 σονος, ἀλλ' ἔτι πλησίον ὄντος τοῦ πατρός
 καὶ τῶν παιδῶν, εὐθύς λαβοῦσα περιέθε-
 το τὸν κόσμον. Ἰσμεν δὲ ὅτι αἱ γυναῖκες,

οὐκ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἀνδρῶν κοσμοῦνται.

ς. 4161. «λαμπρῶ» εἰς ὠραῖον κάτο-
 πτρον βλέπουσα ἐσχηματίζει τὴν ἑαυτῆς
 κόμην, καὶ μεγάλως χαίρουσα, διὰ τὴν
 τοῦ στεφάνου καὶ τῶν πέπλων ὠραιότητα,
 ἐμειδία ἐκ τῆς μεγάλης χαρᾶς· τοῦτο δὲ
 ἐκφράζει τὸ «ἄψυχον—σώματος».

ς. 4164. «ἄβρῶν» ἄβρῶν βῆμα βαί-
 νουσα, ἦτοι ἄβρῶς περιπατοῦσα. Ὁ Εὐ-
 στάθιος ἐν Ἡλιάδ. II λέγει· Σωματικῶς
 δὲ κατὰ μῦθον ἀργυρόπεζα ἢ λαμπρό-
 πους, ὅποις τις ἐστὶ καὶ ἡ καλλίσφυρος,
 καὶ παρ' Εὐρύπιδῃ «ἄβρῶν βαίνουσα παλ-
 λεύκῳ ποδί».

ς. 4165. «πολλὰ» κατὰ πολλὰ, πολ-
 λάκις στρέφουσα ὀπίσω τὴν κεφαλὴν
 τῆς καὶ παρατηροῦσα τοῖς ὄμμασιν ἕως
 εἰς τὴν πτέρναν τῶν ποδῶν (πῶς τῆς
 πηγαίνει τὸ φόρημα), ὡς ἡ παρ' Ἀρι-

- τούθενδε μέντοι δεινὸν ἦν θέαμ' ἰδεῖν·
 χροῖαν γὰρ ἀλλάζασα λεχρία πάλιν
 χωρεῖ τρέμουσα κῶλα, καὶ μάλις φθάνει
 θρόνοισιν ἐμπεσοῦσα μὴ χαμαὶ πεσεῖν. 1170
 καὶ τις γεραῖα προσπόλων, δάξασά που
 ἢ Πανὸς ὄργας ἢ τινὸς θεῶν μολεῖν,
 ἀνωλόλυξε, πρὶν γ' ὄρᾳ διὰ στόμα
 χωροῦντα λευκὸν ἀφρόν, ὀμμαίων δ' ἀπὸ
 κόρας στρέφουσαν, αἶμά τ' οὐκ ἐνὸν χροῖ· 1175
 εἶτ' ἀντίμολπον ἤκεν ὀλολυγῆς μέγαν
 κωκυτόν, εὐθύς δ' ἢ μὲν ἐς πατρός, δόμους
 ὤρμησεν, ἢ δὲ πρὸς τὸν ἀρτίως πόσιν,
 φράσουσα νόμφης συμφοράς· ἅπανα δὲ
 στέγη πυκνοῖσιν ἐκτύπει δρομήμασιν. 1180
 ἤδη δ' ἀνέλκων κῶλον ἐκπλήθρου δρόμου
 ταχύς βαδιστῆς τερμόνων ἀνθήπτετο·
 ἢ δ' ἐξ ἀναύδου καὶ μύσαντος ὀμματος
 δεινὸν στενάξασ' ἢ τάλαιν' ἠγείρετο·
 διπλοῦν γὰρ αὐτῇ πῆμ' ἐπεστρατεύετο. 1185

στανιέτω ἐκείνη «θαμὰ καὶ τὴν πτέρναν
 αὐτὴ πρὸς αὐτὴν ἐπιστρεφομένη διεσκο-
 πεῖτο».—Ἐν ἅπασιν τούτοις τοῖς στίχοις
 ἄριστα ἐκφράζει ὁ Εὐριπίδης τὴν τῶν
 νεανίδων χαρὰν εἰς τοὺς στολισμοὺς καὶ
 τὰς πράξεις αὐτῶν.

ς. 1172. «ἢ Πανὸς ὄργας» Τὸ πάλαι
 οἱ ἄνθρωποι ἐνόμιζον ὅτι οἱ ἐξαίφνης κα-
 ταπίπτοντες ὑπὸ Πανὸς μάστιγα καὶ Ἑ-
 κάτης ἐπλήττοντο κατὰ τὸν νοῦν, ἐξ οὗ
 καὶ τὸ «πανικὰ δέματα».

ς. 1173. «πρὶν ἢ ἀντὶ τοῦ ἕως οὗ ἐ-
 θεάσατο. Δηλ. κατ' ἀρχὰς μὲν νομίσασα
 ὅτι εἶναι χόλος θεοῦ τινος πύχθη πρὸς
 σωτηρίαν τῆς Γλαύκης, ἔπειτα ὅμως,
 ἐπειδὴ, ἐνὼ κῶχετο, τὸ κακὸν κῶχανε,
 θῆνον ἀφῆκεν ὡς ἀποπλυμένης αὐτῆς.

ς. 1174. ὀμμαίων κόρας ἀποσρέφουσαν.

ς. 1176. Ὁ Εὐστάθιος εἰς Ἰλιάδος Ζ
 λέγει «Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Εὐριπίδης ἀν-
 τίμολπον ὀλολυγῆς κωκυτόν εἰπὼν δηλοῖ
 ὡς μὲν ὁ κωκυτός· αὐτόχημα θηρὸς ἐ-
 στί, ἢ δὲ ὀλολυγὴ ἀπεναντίας αὐτῷ
 θεοῦ ἐπίκλησις καὶ εὐχὴ μετὰ ἐμμελοῦς
 τινος γυναικεῖου ἐνθουσιασμοῦ, ἀτραχύ-
 του, οἴμαι, καὶ λειστοτάτου, ὡς καὶ ἡ λέ-
 ξεις ὀνομαστοποιεῖα δηλοῖ. Ὁ Ἡσύχιος
 λέγει «ὀλολυγῆ, φωνὴ γυναικῶν, ἣν ποι-
 οῦνται ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐχόμεναι».

ς. 1182. «ταχύς βαδιστῆς» τὸ χρονικὸν
 διάστημα λέγει τὸ γενόμενον αὐτῇ, ἐξ οὗ
 ἀνεκδος ἦν μέχρις οὗ ἐφθέγγετο· διότι
 ὅσου χρόνου δεῖται ταχύς δρομεὺς ἵνα
 διέλθῃ δρόμον ἐξ πλέθρων, τοσοῦτον καὶ
 αὐτὴ ἀνεκδος ἦν.

ς. 1185. «ἐπεστρατεύετο» ἐπέκειτο.

- χρυσὸς μὲν ἀμφὶ κρατὶ κείμενος πλόκος
 θαυμαστὸν ἴει νῆμα παμφάγου πυρός,
 πέπλοι δὲ λεπτοί, σῶν τέκνων δωρήματα,
 λευκὴν ἔδαπτον σάρκα τῆς δυσδαίμονος.
 4190
 φεύγει δ' ἀναστᾶσ' ἐκ θρόνων πυρουμένη,
 σείουσα χαιτήν κρατὰ τ' ἄλλοι· ἄλλοσε,
 ῥίψαι θέλουσα στέφανον· ἀλλ' ἀραρότως
 σύνδεσμα χρυσὸς εἶχε, πῦρ δ', ἐπεὶ κόμην
 ἔσεισε, μᾶλλον δις τῶσος τ' ἐλάμπετο.
 4195
 πίτνει δ' ἐς οὐδας συμφορᾶ νικωμένη,
 πλὴν τῷ τεκόντι κάρτα δυσμαθῆς ἰδεῖν·
 οὐτ' ὀμμάτων γὰρ δῆλος ἦν κατάστασις
 οὐτ' εὐφρὸς πρόσωπον, αἷμα δ' ἐξ ἄκρου
 ἔσταζε κρατὸς συμπεφυρμένον πυρὶ,
 4200
 σάρκες δ' ἀπ' ὀστέων, ὥστε πεύκινον δάκρυ,
 γναθμοῖς ἀδῆλοις φαρμάκων ἀπέβρεον,
 δεινὸν θέαμα· πᾶσι δ' ἦν φόβος θιγεῖν
 νεκροῦ· τύχην γὰρ εἶχομεν διδάσκαλον.
 πατὴρ δ' ὁ πλήμων συμφορᾶς ἀγνωσίᾳ
 ἄρνω προσελθὼν δῶμα προσπίτνει νεκροῦ·
 4205
 ὦμῶζε δ' εὐθύς, καὶ περιπτύξας δέμας
 κυνεῖ προσκυθῶν τοιαῦδ'· ὦ δύστηνε παῖ,
 τίς σ' ὄδ' ἀτίμως δαιμόνων ἀπώλεσεν;

- ς. 4186. «πλόκος» ὁ στέφανος.
 ς. 4187. «νῆμα» ῥύον.—«παμφά-
 γου» φαρμακικοῦ.
 ς. 4192. «ἀραρότως» ἀσφαλῶς.
 ς. 4193. «σύνδεσμα» συμπλοκᾶς,
 συνδέσεις.
 ς. 4196. «πλὴν τῷ τεκόντι» τοῦ-
 τέστι πᾶσι τοῖς ἄλλοις δυσεπίγνωτος ἦν,
 πλὴν τῷ τεκόντι (τῷ αὐτῆς πατρὶ· διό-
 τι μόνος οὗτος ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ τὴν
 Γλαύκην.
 ς. 4201. «γναθμοῖς ἀδῆλοις» ἀντὶ
 γναθμῶν ἀδῆλοις φαρμακικοῖς ἀπέβρεον·

αἱ δὲ σάρκες τῶν γναθμῶν κατέβρεον
 ὑπὸ τῶν ἀδελποῦν, ἐξολοθρευτικῶν
 φαρμάκων.

ς. 4203. «τύχην» ἡ δυστυχία τῆς
 Γλαύκης ἐδίδασκεν ἡμᾶς καὶ ἀπέτρεπεν.
 Ὁμοίως καὶ παρὰ Λουκιανῷ ἐν Συμπο-
 σίῳ «ἐγὼ δὲ παρὰ τὸν τοῖχον ὄρθος ἐφε-
 στῶς ἐώρων ἕκαστα, οὐκ ἀννημιγνύς ἐ-
 μαυτὸν, ὑπὸ τοῦ Ἰστικίου δ' ἰδαχθεῖς
 (τοῦτέστι τὴν Ἰστικίου τύχην διδάσκα-
 λον ἔχων), ὡς ἔστιν ἐπισφαλὲς διαλύειν
 τὰ τοιαῦτα.

ς. 4204. «ἀγνωσίᾳ» ἀγνοῶν ὅτι ἐκ

- τίς τὸν γέροντα τύμβον ὄρφανὸν σέθεν
τίθησιν; αἶμοι, ξυνθάνοιμί σοι, τέκνον. 1210
ἐπεὶ δὲ θρήνων καὶ γόων ἐπαύσατο,
χρήζων γεραιὸν ἐξαναστήσαι δέμας,
προσείχεθ', ὥστε κισσὸς ἔρνεσιν δάφνης,
λεπτοῖσι πέπλοις, δεινὰ δ' ἦν παλαίσματα.
ὁ μὲν γὰρ ἤθελ' ἐξαναστήσαι γόνυ,
ἢ δ' ἀντελάζυτ'· εἰ δὲ πρὸς βίαν ἄγοι,
σάρκας γεραιᾶς ἐσπάρασσ' ἀπ' ὀστέων.
χρόνῳ δ' ἀπέστη καὶ μεθῆχ' ὁ δῦσμορος
ψυχῆν κακοῦ γὰρ οὐκέτ' ἦν ὑπέρτερος. 1215
κεῖνται δὲ νεκροὶ παῖς τε καὶ γέρον πατήρ
πέλας, ποθεινὴ δακρύοισι συμφορὰ.
καὶ μοι τὸ μὲν σὸν ἐκποδῶν ἔστω λόγου·
γνώσει γὰρ αὐτὴ ζῆμίας ἀποστροφῆν.
τὰ θνητὰ δ' οὐ νῦν πρῶτον ἠγοῦμαι σκιάν,
οὐδ' ἂν τρέσας εἴποιμι τοὺς σοφοὺς βροτῶν 1220
δοκοῦντας εἶναι καὶ μερμηνητὰς λόγων,

φαρμακείας εἶναι τὸ πάθος εὐμετάδοτον.

ς. 1209. «τύμβον» τύμβους καλοῦσι τοὺς γέροντας, παρῶσαν πλοσίον εἰσι τοῦ θανάτου καὶ τοῦ τάφου.

ς. 1213. «προσείχετο» προσεκολλήτο, περιπλέκετο.

ς. 1216 «ἀντελάζυτο» ἢ δὲ Ἰλαύκη ἀντελαμθίνετο (ἐπιανεν αὐτόν), ἐλπίζουσα, ὅτι οὕτω θέλει ἀπαλλαγῆ τοῦ κακοῦ.—«εἰ δὲ πρὸς» ὅτε δὲ αὐτὸς ἐαυτὸν ἤθελε νὰ ἀναστήσῃ βιαίως, ὁμοῦ καὶ τὰς σάρκας ἀπέστη.

ς. 1218. «ἀπέστη» ἀπέστη τῆς πάλης ἡμίφλεκτος.—«καὶ μεθῆχ'» καὶ ὑστερον ὑπὸ ὀδύνης ἀπέθανεν.

ς. 1221. «ποθεινὴ» ἀξιοδάκρυτος συμφορὰ· συμφορὰ ποθεινὴ πρὸς δάκρυα.

ς. 1222. «καὶ μοι τὸ μὲν σὸν» καὶ σὺ μὲν αὐτὴ ὑπὸ τοῦ ἔμοῦ λόγου πεισθεῖσα

φεύγει· διότι, ἂν δὲν φύγῃς, τῇ πείρῃ θέλεις γνωρίσει ἐπαναστρεφομένην εἰς σὲ τὴν ζωϊαν καὶ τὴν συμφορὰν.

ς. 1223. «τὰ θνητὰ...» τὸτο εἶπεν, ἐπεὶ τινες τῶν σοφῶν μέγλα δύνασθαι τοὺς ἀνθρώπους ὑπέθεντο καὶ λογισμῶ δευτέρους εἶναι θεῶν. «Ὀμπρὸς μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς καλεῖ Διὶ μητιν ἀτάλαντον, Πίνδαρος δὲ φησιν οὕτως (Νέμ. 5' 7 καὶ ἐξῆς), «ἀλλὰ τί προσφέρομεν ἔμπαν φῶν, ἢ μέγαν νόον θνατοῖς». Ἐγὼ οὖν, φησί, καὶ εἴ τισιν ἔδοξε τῶν σοφῶν ἐπάραι τὸ ἀνθρώπινον γένος, οὐ παραιτήσομαι· σκιάν ἀποφαίνειν τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους πράγματα.

ς. 1223. «οὐδ' ἂν...» οὐδὲ φοβηθεῖς δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ἐκ τῶν βροτῶν εἰ νομιζόμενοι σοφοὶ καὶ μερμηνηταὶ τῶν λόγων τὰ μέγιστα μορφοὶ εἶσι.

- τούτοις μεγίστην ζημίαν ὀφλισκάνειν
 θνητῶν γὰρ οὐδεὶς ἐστὶν εὐδαίμων ἀνὴρ
 ὄλβου δ' ἐπιφύεοντος, εὐτυχέστερος
 ἄλλου γένοιτ' ἂν ἄλλος, εὐδαίμων δ' ἂν οὔ. 1230
- ΧΟ.** ἔοιχ' ὁ δαίμων πολλὰ τῆδ' ἐν ἡμέρᾳ
 κακὰ ξυνάψειν ἐνδίκως Ἴάσονι.
 ὦ τλήμων, ὡς σου συμφορὰς οἰκτείρομεν,
 κόρη Κρέοντος, ἥτις εἰς Ἄδου πύλας
 οἴχει γάμων ἕκατι τῶν Ἴάσονος. 1235
- ΜΗ.** φίλοι, δέδοκται τοῦργον ὡς τάχιστα μοι
 παῖδας κτανούσῃ τῆσδ' ἀφορμᾶσθαι χθονός,
 καὶ μὴ σχολὴν ἀγούσαν ἐκδοῦναι τέκνα
 ἄλλη φρονέσαι δυσμενεστέρα χερί.
 πάντως σφ' ἀνάγκη κατθανεῖν. ἐπεὶ δὲ χρεῖ,
 ἡμεῖς κτανόμεν, οἵπερ ἐξεφύσαμεν.
 ἀλλ' εἰ' ὀπλίζου, καρδία. τί μέλλομεν
 τὰ δεινὰ κἀναγκαῖα μὴ πράσσειν κακά;
 ἄγ', ὦ τάλαινα χεῖρ ἐμή, λάβε ξίφος,
 λάβ', ἔρπε πρὸς βαλβίδα λυπηρὰν βίου,
 καὶ μὴ κακισθῆς, μηδ' ἀναμνησθῆς τέκνων,
 ὡς φίλταθ', ὡς ἔτικτες· ἀλλὰ τήνδε γε
 λαθοῦ βραχεῖαν ἡμέραν παίδων σέθεν,
 κᾶπειτα θρήνει· καὶ γὰρ εἰ κτενεῖς σφ', ὅμως
 φίλοι γ' ἔφυσαν, δυστυχῆς δ' ἐγὼ γυνή. 1250

ς. 1228. «εὐδαίμων» εὐδαίμονα δὲ καλεῖ τὸν ἄχρι τέλους ἀπείρατον κακῶν.

ς. 1229—30. Δηλ. οὐδεὶς ἄνθρωπος εὐδαίμων ἐστίν, εὐτυχέστερος δὲ ὁ εἰς τοῦ ἄλλου ἐκ τῶν περιστάσεων, τύχης ἐπιβουήσης, γίνεται κτλ.

ς. 1237. «παῖδας κτανούσῃ — ἀγούσαν» Ὁμοίον τι χωρίον ὡς πρὸς τὸ ποικίλον τῆς συντάξεως ἐστὶ καὶ τὸ τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἠλέκτρῃ, στίχ. 958, «ἢ πάρεστι μὲν στένειν Πλούτου πατρῷου κτελεῖν ἐστέρη μὲν ἐν ἡ, Πάρεστι δ' ἄλ-

γειν, εἰς τοσόνδε τοῦ χρόνου Ἠλέκτρα γηράσκουσα ν ἀνομιανάτα τε.

ς. 1242. «ἀλλ' εἰ'...» Κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἐδειλίκεε πάλιν, καὶ διὰ τοῦτο λέγει τὸ «ἀλλ' εἰ', ὀπλίζου κτλ.»

ς. 1243. «βαλβίδα» βαλβίς κυρίως ἡ τῶν δραμῶν ἀφesis· ἄγε δὴ, ὦ Μήδεια, πρὸς ἀφesis ὄρμα, καὶ ἀρχὴν δυστυχούς βίου καὶ πράξεως ἐκτόπου, λέγει δὲ τοῦ φόνου τῶν παίδων.

ς. 1246. «κακισθῆς» μαλακισθῆς.

Σ τ ρ ο φ ή.

ΧΟ. ἰὼ Γὰ τε καὶ παμφαῆς
ἀκτὶς Ἀελίου, κατίδεν', ἴδετε τὰν
ὄλομέναν γυναῖκα, πρὶν φοινίαν
τέκνοις προσβαλεῖν χεῖρ' αὐτοκτόνον·
τᾶς σᾶς γὰρ ἀπὸ χρυσῆς γονᾶς
ἔβλασταν, θεῶν δ' αἵματι πίπτεν
φόβος ὑπ' ἀνέρων.

1255

ἀλλὰ νιν, ὦ φῶς διογενές, κάτειρ-
γε, κατὰπαυσον, ἔξελ' οἴκων φοινίαν
τάλαιάν τ' Ἐρινὺν ὑπ' ἀλαστόρων.

1260

Ἄ ν τ ι σ τ ρ ο φ ή.

μάταν μόχθος ἔρρει τέκνων,
μάταν ἄρα γένος φίλιον ἔτεκες, ὦ
κυανεᾶν λιποῦσα Συμπληγάδων
πετρᾶν ἀξενωτάταν ἐσβολάν.

δειλαία, τί σοι φρενῶν βαρὺς
χόλος προσπίπτει καὶ δυσμενῆς
φόνος ἀμειβεται;

1265

χαλεπὰ γὰρ βροτοῖς ὁμογενῇ μιᾶ-

ς. 1251. «ἰὼ Γὰ κτλ.» Ὡς εἶδεν ὁ χορὸς, ὅτι ἡ Μήδεια εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωματίον, ἵνα τὰ τέκνα φονεύσῃ, αὐτὸς δὲ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐμποδίσῃ αὐτήν, παρακαλεῖ τὴν Γῆν καὶ τὸν Ἥλιον, εἰς οὗ καθήγετο ἡ Μήδεια, ὅπως ἐμποδίσῃ αὐτήν. Καὶ τὸν Ἥλιον μὲν ἐπικαλεῖται ὡς πρόγονον Μηδείας, καὶ διότι πάντα ἐφορᾷ καὶ πάντα ἐπακούει, τὴν δὲ Γῆν, ἐπειδὴ μέλλει νὰ δεχθῆ τὸ διὰ τῆς μιαιφονίας σῆμα.

ς. 1253. «πρὶν φοινίαν» πρὶν διὰ τῆς ἰδίας τῆς χειρὸς φονεύσῃ τὰ τέκνα τῆς.

ς. 1256. «ἔβλασταν» ἐβλάστησαν, ἔφυσαν· ἐπειδὴ ἡ μὲν Μήδεια ἔκγονος Ἥλιου ἦν, αὐτοὶ δὲ Μηδαῖες.

ς. 1257. «φῶς» Ἀπλ. ἄνοστον εἶναι νὰ χύνηται ὑπὸ χειρὸς θνητῆς θεῖον αἷμα.

ς. 1260. «τάλαιαν» τάλαιαν δὲ Ἐρινὺν λέγει αὐτὴν τὴν δαίμονα τῆς Μηδείας καὶ ὄχι τὴν Μήδειαν· ἐπειδὴ τῶν τοιούτων κακῶν ἐνομιζέτο ὅτι εἶναι αἰτία ἡ Ἐρινὺς. Τὸ «τάλαιαν» δὲ σημαίνει, τὴν ταλαιᾶς ποιοῦσαν.

ς. 1261. «μόχθος» μάτην ἐμόχθησα πρὸς ἀνατροπὴν τῶν τέκνων μου.

ς. 1264. «ἀξενωτάταν» τὴν Προποντίδα λέγει ἀξενωτάτην εἰσβολὴν διότι οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους οἰκοῦντες ἐκακοποίησαν τοὺς ξένους.

ς. 1267. «φόνος» φόνος τῶν παιδῶν διαδέχεται τὸν χόλον.

σματ' ἐπὶ γαίαν αὐτοφόνταις ξυνο-
δὰ θεῶθεν πίτνοντ' ἐπὶ δόμοις ἄχη.

4270

Π Α Ι Σ Α'.

οἶμοι, τί δράσω; ποῖ φύγω μητρὸς χέραι;

Π Α Ι Σ Β'.

οὐκ οἶδ', ἀδελφὲ φίλιτατ' ὀλλόμεθα γάρ.
XO. ἀκούεις βράν, ἀκούεις τέκνων;
ἰὼ τλαμον, ὦ κακοτυχεῖς γύναι.
παρέλθω δόμοις; ἀρήξαι φόνον
δοκεῖ μοι τέκνοισ.

4275

Π Α Ι Δ Ε Σ.

ναί, πρὸς θεῶν, ἀρήξαιτ' ἐν δέοντι* γάρ
ὡς ἐγγὺς ἦδη γ' ἐσμέν ἀρκύων ξίφους.
XO. τάλαιν', ὡς ἄρ' ἦσθα πέτρος ἢ σίδα-
ρος, ἅτις τέκνων
ὄν ἔτεκες ἄροτον αὐτόχειρι μοῖρα κτενεῖς.
μίαν δὴ κλύω, μίαν τῶν πάρος
γυναῖκ' ἐν φίλοις χεῖρα βαλεῖν τέκνοισ;
Ἰνώ μανεῖσαν ἐν θεῶν, οὐ' ἢ Διὸς

4280

ς. 4269. «αὐτοφόνταις» Ὁ νοῦς Χα-
λιπὸν μίσμα καὶ δυσέκκιπτον εἶναι ὁ
φόνος ὁ κατὰ τῶν ἁμογενῶν εἰς τοὺς πολ-
μῶντας αὐτῶν, ἐπειδὴ οἱ θεοὶ πέμπουσιν
ἄχη εἰς τοὺς δόμοις αὐτῶν ἔμοια τοῖς
πεμπομένοις εἰς τοὺς οἴκους τῶν αὐτο-
χείρων.

ς. 4274. Ὁ τῶν παιδῶν φόνος, ἐν-
τὸς τοῦ θαλήμου γενόμενος, δὲν γίνεται
ὄρατὸς εἰς τοὺς θεατὰς, ἀλλὰ μόνον ἢ
κραυγὴ αὐτῶν ἀκούεται.

ς. 4273. «ἀκούεις βράν» Τοῦτο πρὸς
ἀλλήλας αἱ τοῦ χοροῦ γυναῖκες λέγουσιν
ἑρωτῶσαι ἢ μία τιν ἄλλαν. Τὸ δὲ «ὦ
κακοτυχεῖς γύναι» ἰδίως πρὸς τὴν Μή-
δειαν ἀναφωνοῦσι. Τὸ δὲ «παρέλθω δό-
μοις» πάλιν πρὸς ἀλλήλας κατ' ἐρώτησιν
τὸ δὲ «ἀρήξαι ... τέκνοισ» κατὰ ἀπό-

φασιν. Σχολ.

ς. 4278. «ἀρκύων ξίφους» ἑσμέν
πλησίον τῶν δικτύων τοῦ ξίφους, δηλ.
δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν τὸν διὰ
τοῦ ξίφους θάνατον.

ς. 4279. «πέτρος» πετρίνη. — «σί-
δαρος» σιδήρῳ.

ς. 4280. «ἅτις» δηλ. οὐ, ἅτις τὰ
τέκνα ἢ ἐγέννησας διὰ τῆς ἰδίας σου χει-
ρὸς θέλεις φονεύσει. — «ἄροτον» πολλαίς
τὸ ἄρον τίθεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ
γενῶν τέκνα, καὶ τὸ «ἄρουρα» ἀντὶ
τοῦ λέχος.

ς. 4284. «Ἰνώ μανεῖσαν» Ἰνώ κατὰ
χόλον τὴν Ἴφρα μανεῖσα ἐβρίψεν αὐτὴν
εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα τῷ υἱῷ αὐτῆς
Μελικέρτῃ· ἐμίσει γὰρ πάντας τοὺς Θε-
ταίους ἢ Ἴφρα, διότι παρ' αὐτοῖς ἐτίχθη

- δάμαρ νιν ἐξέπεμψε δωμάτων ἄλη.
πίτνει δ' ἅ τάλαιν' ἐς ἄλμαν φόνον
τέκνων δυσσεβεῖ,
ἀκτῆς ὑπερτείνασα ποντίας πόδα,
δυσὶν τε παῖδων ζυνθανοῦσ' ἀπόλλυται.
τί δῆτ' οὖν γένοιτ' ἂν ἔτι δεινόν; ὦ
γυναικῶν λέχος
πολύπονον, ὅσα βροτοῖς ἔρεξας ἦδη κακά.
I A. γυναῖκες, αἱ τῆσδ' ἐγγύς ἕστατε στέγης,
ἄρ' ἐν δόμοισιν ἢ τὰ δειν' εἰργασμένη
Μήδεια τοῖσδέ γ', ἢ μεθέστηκεν φυγῇ;
δεῖ γάρ νιν ἦτοι γῆς σφε κρυφθῆναι κάτω,
ἢ πτηνὸν ἄραι σῶμ' ἐς αἰθέρος βράθους,
εἰ μὴ τυράννων δώμασιν δώσει δίκην.
πέποιθ' ἀποκτείνασα κοιράνους χθονὸς
ἀθῶος αὐτῆ τῶνδε φεύξεσθαι δόμων;
ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτῆς φροντίδ' ὡς τέκνων ἔχω
κείνην μὲν οὐς ἔδρασεν ἔρξουσιν κακῶς,
ἐμῶν δὲ παίδων ἤλθον ἐκσῶσαι βίον,
μὴ μοί τι δράσωσ' οἱ προσήκοντες γένει,
μητρῶν ἐκπράσσοντες ἀνόσιον φόνον.
X O. ὦ τλήμων, οὐκ οἶσθ' οἱ κακῶν ἐλήλυθας,
'Ιᾶσον· οὐ γὰρ τοῦσδ' ἂν ἐφθέγγω λόγους.

ὁ Διόνυσος. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Διόνυσος ἐξέ-
μπε τὰς τούτων γυναῖκας, μὴ προστεμέ-
νων αὐτὸν ὕστερον τῶν Θεσπαιῶν ἴσως
δὲ καὶ τοῦτο τῆς Ἥρας ἐργασαμένης.
Οἱ μὲν οὖν ἱστοροῦσι τῷ παιδί συγκατε-
νεχθῆναι τὴν Ἰγῶ εἰς τὴν θάλασσαν.
Κύριπίδης δὲ φησὶν αὐτόχειρα τῶν δύο
παίδων γενομένην, Λεάρχου καὶ Μελι-
κέρτου, αὐτὴν ὕστερον εἰς τὴν θάλασ-
σαν ῥίψαι· φασὶ δὲ αὐτοὺς εἰς Κόρινθον
ἐκβρασθέντας, Ἰγῶ καὶ Μελικέρτην, ἀνα-
ληφθῆναι προστάξει Σισύφου, ὡς καὶ ἡ
γῶνα Ἰσθμίων ἐπὶ Μελικέρτη κατὰ χρῆ-

σμὸν θείναι, τοῦτο εἰωρακότος.

ς. 1296. «δεῖ γάρ νιν» διότι πρέπει
αὐτὴ ἢ νὰ καταταρταρωθῇ, ἢ εἰς τὸν αὐ-
ρανὸν νὰ πετάξῃ, ἂν θέλῃ νὰ μὴ τιμω-
ρηθῇ ὑπὸ τῶν τυράννων διὰ τὰ τολμή-
ματά της.

ς. 1300. «ἀθῶος» ἀντὶ τοῦ ἀτιμώ-
ρητος.

ς. 1302. «ἔρξουσι κακῶς» θέλουσι τι-
μωρῆσαι.

ς. 1303. «μητρῶν» δίκην ἀπαιτοῦν-
τες διὰ τὸν ἀνόσιον φόνον, ὃν ἔπραξεν
ἡ τούτων μήτηρ.

- ΙΑ. τί δ' ἔστιν; ἤπου κάμ' ἀποκτείναι θέλεις;
 ΧΟ. παῖδες τεθνασι χειρὶ μητρῶα σέθεν.
 ΙΑ. οἴμοι τί λέξεις; ὡς μ' ἀπώλεσας, γύναι. 1310
 ΧΟ. ὡς οὐκέτ' ὄντων σῶν τέκνων φρόντιζε δῆ.
 ΙΑ. ποῦ γάρ νιν ἔκτειν', ἐντὸς ἢ ἕζωθεν δόμων;
 ΧΟ. πύλας ἀνοίξας σῶν τέκνων ὄψει φόνον.
 ΙΑ. χαλατε κληῖδας ὡς τάχιστα, πρόσπολοι,
 ἐκλύεθ' ἄρμούς, ὡς ἴδω διπλοῦν κακόν,
 τοὺς μὲν θανόντας, τὴν δὲ τίσωμαι φόνῳ. 1315
 ΜΗ. τί τάςδε κινεῖς κἀναμοχλεύεις πύλας,
 νεκροὺς ἐρευνῶν κἀμὲ τὴν εἰργασμένην;
 παῦσαι πόνου τοῦδ'· εἰ δ' ἐμοῦ χρεῖαν ἔχεις,
 λέγ', εἴτι βούλει, χειρὶ δ' οὐ ψεύσεις ποτέ. 1320
 τοιόνδ' ὄχημα πατὴρ Ἡλῖος πατὴρ
 δίδωσιν ἡμῖν, ἔρυμα πολεμίας χερρός.
 ΙΑ. ὦ μῖσος, ὦ μέγιστον ἐχθίστη γύναι
 θεοῖς τε κάμοι παντί τ' ἀνθρώπων γένει,
 ἦτις τέκνοισι σοῖσιν ἐμβαλεῖν ζήφρος
 ἔτλης τεκοῦσα, κάμ' ἄπαιδ' ἀπώλεσας
 καὶ ταῦτα δράσας ἥλιόν τε προσβλέπεις
 καὶ γαῖαν, ἔργον τλάσα δυσσεβέστατον.
 ὄλοι' ἐγὼ δὲ νῦν φρονῶ, τότ' οὐ φρονῶν,
 ὅτ' ἐκ δόμων σε βαρβάρου τ' ἀπὸ χθονός 1325
 Ἑλλήν' ἐς οἶκον ἠγόμην, κακὸν μέγα,

ς. 1309. «παῖδες...σέθεν» οἱ παῖδές σου κτλ.

ς. 1316. «τοὺς μὲν» μετὰ τὸ «τοὺς μὲν θανόντας» ὡφεῖτε νὰ ἔπεται «τὴν δὲ εἰργασμένην τὸν φόνον ἕνα αὐτὴν τίσωμαι». Ὁμοίως καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Οἰδίπ. Τυράννῳ, στίχ. 228 τὰ δύο κῶλα εἰς ἓν ἦνωσε, «πέισεται γὰρ ἄλλα μὲν Ἄστεργές σουδέν, γῆς δ' ἄπεισον ἀβλαβῆς» ἀντὶ πέισεται ἄ. μ. Ἄ. οὐδέν, εἰ γῆς δ' ἄπεισον ἀβλαβῆς δ' ἔσται.

ς. 1317. Γίνεται ἐκκύκλημα, ἐπειδὴ

ἀνοιχθείσης τῆς οἰκίας φαίνεται μετὰ τῶν πτωμάτων τῶν τέκνων ἡ Μῆδειαι «Καὶ τὸ μὲν ἐκκύκλημα ἐπὶ ξύλων ὑψηλὸν βῆθρον, ᾧ ἐπίκειται θρόνος» δείκνυσι δὲ καὶ τὰ ὑπὸ τὴν σκηνὴν ἐν ταῖς οἰκίαις ἀπόρρητα πράχθέντα». Πολυδ. Δ', 428.

ς. 1321. Ἐπὶ ὕψους περιφάνεται ἡ Μῆδειαι ὄχουμένη δρακοντίαις ἄρμασι, καὶ βαστάζουσα τοὺς παῖδας.

ς. 1329. «ἐγὼ» ἐγὼ δὲ τώρα ἐννοῶ τότε μὴ ἐννοῶν.

- πατρός τε καὶ γῆς προδότιν, ἢ σ' ἐθρέψατο.
 τὸν σὸν δ' ἀλάστορ' εἰς ἔμ' ἔσκηψαν θεοί·
 κτανούσα γὰρ δὴ σὸν κάσιν παρέστιον,
 τὸ καλλίπρωρον εἰσέβης Ἀργαῶς σκάφος. 1335
- ἤρξω μὲν ἐκ τοιῶνδε, νυμφευθεῖσα δὲ
 παρ' ἀνδρὶ τῷδε καὶ τεκοῦσά μοι τέκνα,
 εὐνῆς ἕκατι καὶ λέχους σφ' ἀπώλεσας.
 οὐκ ἔστιν ἤτις τοῦτ' ἂν Ἑλληνίς γυνὴ
 ἔτλη ποθ', ὧν γε πρόσθεν ἠξίουον ἐγὼ 1340
 γῆμαί σε, κῆδος ἐχθρὸν ὀλέθριόν τ' ἐμοί,
 λέαιναν, οὐ γυναῖκα, τῆς Τυρσηνίδος
 Σκύλλης ἔχουσαν ἀγριωτέραν φύσιν.
 ἀλλ' οὐ γὰρ ἂν σε μυρίοις ὄνειδσαι
 δάκοιμι· τοιόνδ' ἐμπέφυκὲ σοι θράσος· 1345
 ἔρρ', αἰσχροποιὲ καὶ τέκνων μαιφόνε.
 ἐμοὶ δὲ τὸν ἐμὸν δαίμον' αἰάζειν πάρα,
 ὅς οὔτε λέκτρων νεογάμων ὀνήσομαι,
 οὐ παῖδας, οὐς ἔφουσα κάζεθρεψάμην,
 ἔξω προσεπιεῖν ζῶντας, ἀλλ' ἀπώλεσα. 1350
- ΜΗ. μακρὰν ἂν ἐξέτεινα τοῖςδ' ἐναντία
 λόγοισιν, εἰ μὴ Ζεὺς πατήρ ἠπίστατο,
 οἷ' ἐξ ἐμοῦ πέπονθας οἶά τ' εἰργάσας
 σὺ δ' οὐκ ἔμελλες τᾶμ' ἀτιμάσας λέχη
 τερπνὸν διάξειν βίοντον ἐγγελῶν ἐμοί, 1355
 οὔθ' ἢ τύραννος οὔθ' ὁ σοὶ προσθεῖς γάμους
 Κρέων ἀνατεῖ τῆςδέ μ' ἐκβαλεῖν χθονός.
 πρὸς ταῦτα καὶ λέαιναν, εἰ βούλει, κάλει,

γ. 1334. « παρέστιον » παρὰ τὴν ἐστίαν καὶ τὸν βωμὸν ἀνεῖλε· ἢ ἐποίκον ἐν τῇ πατρίδι.

γ. 1337. « παρ' ἀνδρὶ τῷδε » δεικτικῶς ἀντὶ ἐμοῦ· διότι ἑαυτὸν δείκνυσαι.

γ. 1340. « ὧν γε » ὧν Ἑλληνίδων προὔτιμων γὰρ νυμφευθῶ σέ, ἢ ὅποια εἶσαι συγγένεια (συγγενῆς) ἐχθρὰ καὶ ὀλε-

θρία εἰς ἐμέ.

γ. 1342. « τῆς Τυρσηνίδος » τῆς Σικελικῆς.

γ. 1351. « μακρὰν » πολλὰ ἡδονάμην γὰρ εἶπω ἐναντία εἰς ταῦτα.

γ. 1353. « οἶα » ὅσα εὐρηγετήθης ὑπ' ἐμοῦ.

- καὶ Σκύλλαν ἢ Τυρσηνὸν ὤκησεν πέδον·
 τῆς σῆς γὰρ ὡς χεῖρ καρδίας ἀνθηψάμην. 1360
- ΙΑ. καυτή γε λυπεῖ καὶ κακῶν κοινωνὸς εἶ.
 ΜΗ. σάφ' ἴσθι· λυεῖ δ' ἄλγος, ἦν σὺ μὴ ἔγγελας.
 ΙΑ. ὦ τέκνα, μητρὸς ὡς κακῆς ἐκύρσατε.
 ΜΗ. ὦ παῖδες, ὡς ὠλεσθε πατρώα νόσφ.
 ΙΑ. οὔτοι νιν ἢ μὴ δεξιά γ' ἀπώλεσεν. 1365
 ΜΗ. ἀλλ' ὕβρις οἷ τε σοὶ νεοδμητῆτες γάμοι.
 ΙΑ. λέχους σφε κ' ἠξίωσας οὔνεκα κτανεῖν;
 ΜΗ. μικρὸν γυναικί πῆμα τοῦτ' εἶναι δοκεῖς;
 ΙΑ. ἥτις γε σώφρων σοὶ δὲ πάντ' ἐστὶν κακά.
 ΜΗ. οἶδ' οὐκέτ' εἰσὶ τοῦτο γὰρ σε δῆξεται. 1370
 ΙΑ. οἶδ' εἰσὶν, οἴμοι, σῶ κάρα μιάστορες.
 ΜΗ. ἴσασιν ὅστις ἤρξε πημονῆς θεοί.
 ΙΑ. ἴσασι δῆτα σὴν γ' ἀπόπτυστον φρένα.
 ΜΗ. στυγεῖ· πικρὰν δὲ βάζιν ἐχθαίρω σέθεν.
 ΙΑ. καὶ μὴν ἐγὼ σὴν ῥάδιον δ' ἀπαλλαγαί. 1375
 ΜΗ. πῶς οὔν; τί δράσω; κάρτα γὰρ κἀγὼ θέλω.
 ΙΑ. θάψαι νεκροῦς μοι τοῦσδε καὶ κλαῦσαι πάρες.
 ΜΗ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ σφᾶς τῆδ' ἐγὼ θάψω χερεῖ,
 φέρουσ' ἐς Ἑρας τέμενος Ἀκραίας θεοῦ,
 ὡς μὴ τις αὐτοὺς πολεμίων καθυβρίσῃ,
 τύμβους ἀνασπῶν γῆ δὲ τῆδε Σισύφου
 σεμνήν ἐορτήν καὶ τέλη προσάψομεν
 τὸ λοιπὸν ἀντὶ τοῦδε δυσσεβοῦς φόνου.
 αὐτὴ δὲ γαῖαν εἴμι τὴν Ἑρεχθέως,
 Αἰγεῖ συνοικήσουσα τῷ Πανδίωνος. 1380
 1385

ς. 1362. «λυεῖ» λυσιτελεῖ δέ μοι τὸ
 ἄλγος ἕως σὺ μὴ ἐγγελας.

ς. 1369. «ἥτις» ἐκείνη βέβαια ἥτις
 ἐστὶ σώφρων μικρὸν πῆμα δοκεῖ εἶναι
 τοῦτο.

ς. 1379. «φέρουσ' ἐς Ἑρας» Ἑραία
 πένθιμος ἐορτὴ παρὰ Κορινθίους. Ἀκραία

δὲ εἴρηται παρὰ τὸ ἐν Ἀκροπόλει ἰδρυ-
 σθαι· τέλη δὲ λέγει τὰ μυστήρια καὶ
 τὰς τελετάς.

1384. «αὐτὴ» ἐγὼ δὲ θέλω προσεῖθῃ
 εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἵνα συνοικήσω τῷ Αἰ-
 γεῖ, υἱῷ τοῦ Πανδίωνος.

- σὺ δ', ὡσπερ εἰκός, κατθανεῖ κακὸς κακῶς,
 Ἄργους κάρα σὸν λειψάνῳ πεπληγμένος,
 πικρὰς τελευτὰς τῶν ἐμῶν ἰδῶν γάμων.
- ΙΑ. ἀλλὰ σ' Ἐρινύς ὀλέσειο τέκνων
 φονίατε Δίκη. 1390
- ΜΗ. τίς δὲ κλύει σου θεὸς ἢ δαίμων,
 τοῦ ψευδόρκου καὶ ξειναπάτου;
- ΙΑ. φεῦ φεῦ, μυσαρὰ καὶ παιδολέτορ.
- ΜΗ. στεῖχε πρὸς οἴκους καὶ θάπτ' ἄλοχον.
- ΙΑ. στείχω, δισσῶν γ' ἄμωρος τέκνων. 1395
- ΜΗ. οὔπω θρηνεῖς μένε καὶ γῆρας.
- ΙΑ. ὦ τέκνα φίλτατα. ΜΗ. μητρί γε, σοὶ δ' οὔ.
- ΙΑ. κάπειτ' ἕκτας; ΜΗ. σέ γε πημαίνουσ'.
- ΙΑ. αἰαί· φιλίου χρήζω στόματος
 παίδων ὁ τάλας προσπτύξασθαι. 1400
- ΜΗ. νῦν σφε προσαυδᾷς, νῦν ἀσπάζει,
 τότε ἄπωσάμενος. ΙΑ. δός μοι πρὸς θεῶν
 μαλακοῦ χρωτὸς ψαῦσαι τέκνων.
- ΜΗ. οὐκ ἔστι μάτην ἔπος ἔρριπται.
- ΙΑ. Ζεῦ, τὰδ' ἀκούεις, ὡς ἀπελαυνόμεθ', 1405
 οἶά τε πάσχομεν ἐκ τῆς μυσαρᾶς
 καὶ παιδοφόνου τῆςδε λεαίνης;
 ἀλλ' ὅποσον γοῦν πάρα καὶ δύναμαι
 τάδε καὶ θρηνῶ κάπιθοάζω,
 μαρτυρόμενος δαίμονας, ὡς μοι 1410

ς. 4387. Ἱστορεῖται Ἰάσων τέλει τοι-
 οὔτω χρήσασθαι· κοιμώμενον γὰρ αὐτὸν
 ὑπὸ τὴν Ἄργῳ κατασκαπέισαν ὑπὸ πολλοῦ
 χρόνου, μέρος τι ταύτης ἔκπεσον κατὰ
 τῆς κεφαλῆς ἔκρουσεν. Ἄργους οὖν λειψά-
 νῳ λέγει ἀντὶ τοῦ μέρει τινὶ τῆς Ἄργους.
 Ἄλλως. Οἱ μὲν λέγουσι κατὰ Μηδείας
 χόλον ἢ κέλυσιν ὑπὸ τῆς πρύμνης τῆς
 Ἄργους καταδαρθέντα τὸν Ἰάσωνα τε-
 λευτῆσαι, ἔμπεσόντος αὐτῷ ξύλου. Νεό-

φρον δὲ ξενικώτατον ἀγγόνῃ γὰρ τε-
 λευτῆσαι· τὴν γὰρ Μηδείαν παράγει πρὸς
 αὐτὸν εἰπούσαν·

Τέλος γὰρ αὐτὸς ἐχθίστῳ μέρῳ φέρεις,
 βρόχον τὸν ἀγγόνης ἐπισπίσκας δέρη.
 τοῖα σε μοῖρα σῶν κακῶν ἔργων μένει.
 διδάξεις τοὺς ἄλλους μυρίους ἐφημέρους
 θεῶν ὑπερβεν μήποτ' αἰρεσθαι βροταῦς.

τέκν' ἀποκτείνας' ἀποκωλύεις
 ψαῦσαι τε χερσὶν θάψαι τε νεκρούς,
 οὐς μή ποτ' ἐγὼ φύσας ὄφελον
 πρὸς σοῦ φθιμένους ἐπιδέσθαι.

ΧΟ. πολλῶν ταμίης Ζεὺς ἐν Ὀλύμπῳ,
 πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·
 καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη,
 τῶν δ' ἀδοκῆτων πόρον εὖρε θεός.
 τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα.

1415

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Ἐν τῷ κειμένῳ.

Στίχ. 2. γράφ. ἐς ἀντί εἰς—482. ἔσω ἀντί εἴσω—316. κίβδηλος ἀντί κίβδιλος—4037. λυπρὸν ἀντί λυπηρὸν—4149. μουσαχθεῖς ἀντί μπουσαχθεῖς—4272. ὀλύμεσθα ἀντί ὀλλύμεθα

Ἐν ταῖς σημειώσεσι.

Σελίς 1, στήλη 6', στίχ. 9, γράφε Ἄπολλοδ. Α', 9—Σ. 2, ς. α', στ. 20, τι χωρίον—Σ. 4, ς. β', στ. 22, Ἐρμάννος—Σ. 6, ς. β', στ. 20, κατεσκευάζομεν—Σ. 8, ς. α', στ. 4, Τρωάδ.—Αὐτόθ. ς. β', στ. 24, σύ θ'—Σ. 41, ς. α', στ. 29, εἶναι—Σελ. 42, ς. β', στ. 43, ἀντί ἐββειμένην γράφ. προσθεθειμένην, καὶ στ. 21, ἀντί προσέββηται γράφ. προσθέθεται—Σ. 43, ς. α', στ. 3, ἡλίου τ'—Σ. 44, ς. α', στ. 48, ἴδωσι, καὶ ς. β', στ. 7, λαχόντ'—Σ. 46, ς. β', στ. 5, ὦν—Σ. 22, ς. β', στ. 8, ἀντί ἐν οἷς γράφ. καθ' ἅς—Σ. 23, ς. α', στ. 43, πιθακώτατα—Σ. 29, ς. β', στ. 21, λύρα μας—Σ. 40, ς. α', ς. 6, εὐχόμενος

Εὐρίσκεται ἐν τῷ τυπογραφείῳ Ἑρμῆ καὶ
τιμᾶται δραχ. 1,50.